

Jantayetakeri Otyaantajanoriite

Ishinetakaantaitziri Tasorentsinkantsi

¹ Teófilo, pairani ovakera netantanakarori notyaantzimiro nosankinare, ari noñaaventakemiro maaroni jantayetakeri Jesús, noñaaventakemiro eejatzi okaratzi jetanakari jiyotaantziri,

² irojatzi omonkaratantapaakari jovajenokaa inkiteki. Tekera irovajenokaiyaata, jiyoshitakeri Irotyaantajanorite, ikantakaakarira Tasorentsinkantsi, jiyotakaakeri ompaitya irantayeteri.

³ Ikanta ikamavetakara, jiñeetavairi koñaaroini, ari jiyotaiyini iriyotaane añagai. Okaratzi 40 kitaite joñaakapanaatari iriyotaane, jiyotaapanaatziri tsika ikanta ipinkathariventantzi Pava.

⁴ Eenirora itsipayetari Irotyaantajanorite, ikantzitakari irojatzitara isaikayetavake Jerusalén-ki, ikantakeri: “Arira poyaaaventavakyaaro omonkaratya okaratzi ishinetaakemiri Ashitanari, tsika otzimi noñaaventzitamiri.

⁵ Tema omapero Juan joviinkaantantakaro jiñaa, iro kantacha eero osamanitzimaita piñaayetantyaariri Tasorentsinkantsi irinampishiretantyaami kempivaitakami iroviinkaayeetantyaamirimi.”

Jovajenkantaari Jesús

6 Ikanta irikaite tsipatakariri Jesús, josampitakeri, ikantziri: “Pínkatharí, ¿Irootaintsima pintsiparyaakoventairi nosheninkapayeeni Israel-mirinkaite?”

7 Ari jakanakeri Jesús, ikantziri: “Te onkova-jaantya piyotero eerokaite tsikapaite, apaniro jiyotzi Ashitanari tsikapaiterika, iriitajaantake otzimimotzi ishintsinka irantantyaarori.

8 Iro kantacha aririka impokake Tasorentsinkantsi irinampishireyetantyaami eerokaite, iriitake aavyaashiretakaimine, impoña piyaayetanake piñaaventaina naaka, Jerusalén-ki, maaroni janta Judea-ki ipoña Samaria-ki, irojatzi intaina tsika overaapaa kipatsi.”

9 Ithonkara iñaavaitakero iroka, jamenaminthaitziri iriyotaane, jovajenokayeetairi Jesús, irojatzi ipeyantapaakari menkoriki, tera iriñeetanairi.

10 Jamenaminthaitzi tsika ikanta Jesús jovajenoka inkitekinta, apite shirampari katziyimotapaakari okitamaraanikitake iithaare,

11 ikantapaakeri: “Galilea-satzi, ¿Opaitama pipampoyiiri inkiteki? Piñaakeri tsika ikanta Jesús jovajenokaa jiyaatai, arira inkantajaantaiya eejatzi apaata aririka impiye.”

Jiyoyeetake pashine impoyaatyaarine Judas

12 Ikanta ipiyeeyaani iyotaari janta Jerusalén-ki ipoñagaaro otzishiki ipaiyeetziri Olivos, te intainatajaante, oshinetaantsitzi iraniitayeete kitaiteriki jimakoryaantaitari.

13 Ikanta jareetaiyaani nampitsiki, ataitaiyapaini jenokinta pankotsi tsika jimaapiintaiyini.

Jirika ikarataiyini: Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo itomi Alfeo, Simón ipaiyeetziri “Kisakotaneri,” ipoñaapaaka Judas irirentzi Jacobo.

¹⁴ Maaroni irikaite ari ikantaitapiintatya japatotaiyani jiñaañaataiyini itsipayetakari irirentzi Jesús, itsipataro María irinirora, ipoña pashinepayeeni tsinaneete.

¹⁵ Ikanta japatotaiyanira kempisantzinkariite, ikarataiyini 120 atziriite. Ari jiñaavaitanakeri Pedro, ikantanake.*

¹⁶ “Iyekiite, monkarataka okaratzí josankinatakaakeriri Tasorentsinkantsi pairani Davidni, jiñaaventakeri Judas itzimi jevatapaintsiri jaakaantziri Jesús.

¹⁷ Irika Judas iri atsipatapiintakari, ari akaravetari antavaireki.

¹⁸ Iro kantacha jaakeri kireeki ipinaveetakariri iyaariperonka, jamanantantaka aparoni kipatsi. Ari iparyaakeri janta Judas, jovatziitotanaka, ithonka itankavaitapaake, ookaporenthakeereki-vaitapaaka isheeto.

¹⁹ Ikanta ikemaiyakeni Jerusalén-satzi, ipaitakero kipatsika ‘Iraantsipatha,’ ikantziro iñaaneki irikaite ‘Acéldama.’

²⁰ Tema osankinarentsiki Salmo-ki, ikantaitake: Kaankithaantevetya onkantya ipanko, Tekatsi nampitantaiyaarone.

Ikantaitake eejatzi:

Intzime pashine impoyaataiyaarine irantavaireki.

* **1:15** Ikantayeetziri jaka kempisantzinkariite, irijatzi ipaiyeetzirira “iyekiite.”

²¹ Tzimatsira jaka shirampariite itzimi tsipatapi-intakairi eenirora itsipavetai Avinkatharite Jesús,
²² itzimi akaratzitakari ovakera joviinkaataka Jesús irojatzí jovajenokantaari inkiteki. Okovatya amenai aparoni ankaratairi itzimi ñiitakariri eejatzí Jesús jañagaira.”

²³ Ipoña jookoitake apite: José, ipaiyeetziri Barsabás, irijatzi ipaiyeetzitari Justo, ipoñaapaaka Matías.

²⁴ Ari jiñaañaatakoventanakeri, ikantzi: “Pinkatharí, eeroka iyoshiretziriri maaroiteni, jirika apite nookotakeri, poñaakenari aparoni tsika itzimi pikoyaakeri eeroka,

²⁵ iriitake nonkaratairi notyaantajanoritzi nantavaitaimi, irimpoyaataiyaari Judas-ni opeyaashitakaakarira iyaariperonka irirori. Tema Judas, jatake irirori tsika iriyaatera.”

²⁶ Ipoña ikempitakaantakaro irikaite jiñaaretaita, jiñaatzi iriitake Matías. Iriitakera karatanairiri irikaite 11 Otyaantajanoriite.

2

Ipokantakari Tasorentsinkantsi

¹ Okanta omonkarataa joimoshirenkaitziro kিতaiteri “Aavataantsi.” Japatotaiyaani maaroni iriyotaane Jesús.*

² Ari omapokashitataitakari iniroite poimpatapaintsiri oshiyavetapaakaro antaro tampyaa, okenapaake jenoki inkiteki, ookantapaakaro pankotsi tsika japatotaiyakani.

* **2:1** Kantakotachari jaka “Aavataantsi,” irojatzí ikantayeetzitari “Pentecostés.”

3 Iñaashitataika paampashithakeerekita-paintsiri, jookantapaakari aparopayeeni ikaratzi apatotainchari.

4 Maaraitenira inampishiretantapaakari Tasorentsinkantsi. Ari jetanakaro iñaavaiyetanakero pashinetatsiri ñaantsi, iriitakera Tasorentsinkantsi ñaavaitakaanakeriri.

5 Okanta janta Jerusalén-ki, ari isaikayetziri Judío-payeeni poñaayetachari intaina pashineki nampitsi. Iriiyetakera ñaapinkathatasorentsitaneriite.

6 Ikanta ikemaitakero poimpatapaintsiri, ipokaiyapaakeni osheki atziri, te iriyotavakero opaita kantachari, tema ikemathatakero aparopayeeni ñaantsi okaratzi jiñaavaiyeetziri, irootake iñaane.

7 Ipampoyaavakaanaka, ikantavakaiyani: “¿Tema Galilea-satzi inatzi ikaratzi ñaavaiyetakerori pashineyetatsiri ñaantsi?

8 ¿Tsikama ikantakeroka akemantariri jiñaavaitziro añaanepayeeni aaka?

9 Tema akarayetakeri jaka Parto-satzi, Medo-satzi, Elam-satzi, Mesopotamia-satzi, Judea-satzi, Capadocia-satzi, Ponto-satzi, Asia-satzi,

10 Frigia-satzi, Panfilia-satzi, Egipto-satzi, ipoña Africa-satzi okarikitapaira Cirene. Tema akaratakeri eejatzi poñaayetachari Roma, Judío-tatsiri ipoña kaari Judío-vetacha pairani.

11 Eejatzi Creta-satzi, ipoña Arabia-satzi. Ari akaratakeri maaroni irirori akemayetakeri iñaavaitantayetakero añaanepayeeni, ikinkithatakotziri Pava itasonkaventantzi.”

12 Ipampoyaavakaiyanakani atziripayeeni, te

iriyote opaita jiñiiri. Ikantavakaiyani: “¿Opaitama iroka?”

¹³ Iro kantacha tzimatsi eejatzi atziri thainkanteneri, ikantayetzi irirori: “¡Aña ishinkitaiyatyaani irikaite!”

Etanakarori ikinkithatanakeri Pedro

¹⁴ Ipoña ikatziyanaka Pedro irirori, itsipatakarira 11 Otyaantajanoriite, iñaavaitanake shintsiini, ikantzi: “¡Asheninká! ¡Jerusalén-satziite! Pinkempisantavakena onkantya piyotantyaari.

¹⁵ Piñaajaantakema eerokaite ishinkitayta irikapayeeni. Tera, tema ovakera ijenokiityaapaake ooryaa.†

¹⁶ Aña omonkaratayta okaratzi josankinatakeri pairani kamantaneri, Joel-ni, ikantake:

¹⁷ Ikantzi Pava:

Tzimatsi avisatsine ovekaraantapaakyaarone kitaite.

Ari notyaantakeneri atziriite Notasorenka okempivaitakaro irisakoperotaitatyeenerimi.

Ari inkinkithatakoyetanaina itomipayeeni eejatzi irishintopayeeni.

Ari iriñaavyayetakya evankariite,

Ari imishiyetake antarikonayetaintsiri.

¹⁸ Ari nonkempitaakeri evankaripayeeni jotzikay-eetari, eejatzi evankaropayeeni.

Notyaantaineri Notasorenka apaata, ari inkinkithayetai.

¹⁹ Ari iriñeetake inkiteki kaari iriñaapiintaite.

† 2:15 Kantakotachari jaka “ijenokiityaapaake ooryaa,” irootake ikantaiziri pairani “ooryaa 3.” Okaratzi jametari judío-payeeni irirori, te ishinkineta ovakera onkitaityaamanake.

Iriñeetero kipatsikika iraan̄tsi, paampari, antaro kachaareenka.

²⁰ Ompoña iriñeeteri ooryaatsiri intsivakimate, Iriñeeteri eejatzi kashiri inkempityaaro iraan̄tsi, Irootaatsira omonkarataiya kitaite impokantaiyaari Pinkathari.

Tema antaro irovaneenkaro onkantaiya.

²¹ Inkarate pairyaanairine Pinkathari, javentaayetaari, iriiyetakera avisakoshiretaatsine.

²² ¡Shirampariite! ¡Israel-mirinkaitel! Pinkemaiyeni nonkante. Piñeeyakerini eeroka, irikaranki Jesús Nazaret-satzi, iriitakera jotyaantakemiri Pava. Itasonkaventayetakemi, joñaakayetakemiro okaratzi kaari piñaayevetaiyani pairani.

²³ Iro kantamaitacha, jamayeetapaakemiriranki irika, povamaakaantakeri eerokaite ipaikakotantakariri kaariperoshireriite, ari omonkaratakari onkarate avishimoterine, tema irootake ikinkishiretzitakari Pava.

²⁴ Ikanta joviriintairiranki Pava ikamave-takara, tera irishinetanairi inkemaantsivaitaiya. Tema te aavyaajateri kaamanetaantsi.

²⁵ Tema iri josankinatakotakeri eejatzi pairani David-ni, ikantake: Noñaapiintziri Novinkatharite itsipatana.

Tema isaikatzira irirori nakoperoriki, tekatsira impaitya kitsirinkenane.

²⁶ Irootake nokimoshiretantari, Kamenivaante nokanta notharomentari. Iriitakera noyaakoperotaiyaari, naventagaiyaarira.

27 Tema eero pookaventanaro noshire sarinkaveniki aririka nonkamavetakya.

Eero pishinetziro eejatzi novatha ompathaye, pitasorentsita nonatziira.

28 Piyotaakenaro tsika nonkantya nañaashiretai.

Osheki poimoshirenkaina aririka nontsi-pataiyaami.

29 Iyekiite, ayotaiyini aaka tera iri acharineete David-ni ñaaventachane jaka, aña kamataike pairani irirori, ikitaitakeri, irojatzi isaiki iroñaaka.

30 Tema Kamantantaneri jinake irirori, jiyotataitake pairani tzimatsi ishinetakeneriri Pava, ari impinkatharitakairi aparoni incharinentyaari.‡

31 Tema okempivaitakaro iriñaakityeeromi David-ni, jiñaaventakero irañagai Cristo, ikinkithatakotakeri eero isaiki irika sarinkaveniki, eero opathayi eejatzi ivatha.

32 Iriitakera jovañagairi Pava irika Jesús. Omaperotatya, maaroni noñeeyavairini naaka.

33 Aritake ovajenokaa, isaikimotapairi irakojanoriki Pava ipinkathariventantapai. Ari omonkaratari okaratzi ishinetzitariri pairani Ashitariri, aritake irotyaantakeneri Tasorentsinkantsi okempivaitakaro irisakoperotaitatyeenerimi. Irootajaantakera piñaayetakeri iroñaaka.

34 Tema kaarira David-ni ovajenokaachane inkiteki, aña iriitataike ñaavaitakerori pairani iroka, ikantake:

‡ 2:30 Tzimatsi osankinarentsi pairiyiriri Cristo isaikimotairi Pava tsika ipinkathariventantzi irirori.

Iñaavaitake Pinkathari, ikantavairi
Novinkatharite: Pisaikapai nakojanoriki
ampinkathariventante.

³⁵ Irojatzi apaata novasankitaantaiyaariri kisa-
neentakemiri, ari paatzikairiri pinkempi-
takaantairi pimakoryaakiitamento.

³⁶ ¡Asheninká! iro kameethatatsi ayotaiyeroni
iroka maaroni aakaite icharineyetaira Israel-
ni. Irika Jesús itzimi pipaikkotakaantakeri
eeroakaite, iri Ipinkatharitakaakeri Pava,
irijatziita Cristo.”

³⁷ Ikanta ikemaiyavakera ikaratzi apa-
totainchari, antaro oimeraashiretanakeri,
josampitanakeri Pedro, eejatzi pashinepayeeni
otyaantajanori, ikantaitanakeri: “Iyekiite,
¿tsikatya nonkantaiyaaka naaka?”

³⁸ Ari jakanakeri Pedro: “Pimpiyashireyetai,
poviinkaatzimentaiyaari Jesucristo, pim-
pairyaayetanaari. Iro iriyotantaityaari
impeyakotaimiro Pava pikaariperovetaka, ari
inampishiretantaiyaami Tasorentsinkantsi.

³⁹ Irootake ishinetaitakemiri eejatzi eeroka,
irojatzi ishinetzitaikariri pitomipayeeni,
ipoña ikaratzi nampiyetarori intaina. Tema
maaroni ikaimashireyetairi iriitakera
ishinetziyeetakaniri eejatzi irirori.”

⁴⁰ Osheki okaratzi iñaaventakeneriri Pedro, ish-
intsithatantakariri eejatzi, ikantayetakeri: “¡Povav-
isaakoshiretya! ¡Pintainaryeeyaari irika atziriite ke-
nashivaiyetainchari!”

⁴¹ Irojatzi ikempisantantanakariri osheki atziri
oviinkaayetanaaka, aamaaka ikaratzi 3,000 atziri
kempisantaatsiri.

⁴² Oisokero jovanakero okaratzi jiy-otaayetakeriri Otyaantajanori, kameetha jaapatziyavakaana. Ari ipetoryaapiintaiyironi tanta, jaakoventanakaro eejatzi jiñaañaataiyini. §

Irañaantare etayetanakarori ikempisantzinkar-itzi

⁴³ Ipampoyaanakero jiñaakero itasonkaventantayetake Otyaantajanori, jantayetakero kaari iñaayeetapiintzi.

⁴⁴ Osheki jaapatziyavakaanaka ikaratzi kempisantanaatsiri, jantetaavakaanaro okaratzi tzimimoyetziriri.

⁴⁵ Ipimantayetziro tzimimoyetziriri. Jayira kireeki itsiparyaayetziniri pashinepayeeni kempisantanaatsiri ikaratzi ashinonkaayetachari.

⁴⁶ Ari ikantaitanaatya kitaiteriki jaapatziyavakaana japatotaiyanira tasorentsi pankoki. Te irovashaantanakero ikaimavakaiyani ipankoki irovaiyaani, ari ipetoryiirori tanta. Kimoshire ikanta ikempiyavakaiyani, itsinampashireyetanaira.

⁴⁷ Itharomentapiintanakari Pava. Iroora onimoyetakeriri atziriite jiñaayetakero tsikara ikantayetanaa. Arira okantaitanaatya kitaiteriki joshekyaanairi Avinkatharite kempisantzinkariite inkarate avisakoshireyetaatsine.

§ 2:42 Kantakotachari jaka “ipetoryiirori tanta,” iroora jantayetanairi kempisantzinkariite aririka inkinkishiretakoteri Jesucristo ikamimotantake. Ari ikantziro jayootavakaiyani, ipetoryi-iro tanta, jovaiyani, jiraiyini eejatzi imire. Tema jimatakotaatziiri Jesús tsika ikantanairo joveraantanaaro jovakaanaari iriyotaanepayeeni. Irootakera jiñaaventapiintaitakeri, ikantaitzi “Pimpetory-eero tanta.”

3

Jovashinchagaitziri kisoporokiri

¹ Okanta pashine kitaite, aritake sheetyaake jiñaañaatapiintaitantari. Ari itonkaanakeri Pedro it-sipatanakari Juan, iriyaatero tasorentsipankoki.*

² Ari jomonthaakotantaka jamaitziri aparoni shirampari kisoporokitatsiri. Ari ikantzitatya ovakera itzimapaake. Maaroni kitaite jamaitapiintziri omorokira tasorentsipanko ipaiyeetziro “Ovaneenkaanto.” Ari isaikapiintziri onkantya impashiyetantyaariri kireeki ikampiyetzirira ikaratzi kyaayetatsiri.

³ Ikanta irika jiñaavakeri Pedro itsipatakari Juan, iro inkyaantapaakyaarimi tasorentsipankoki, ikampitavakeri impashitanakyaari kireeki.

⁴ Ari ipampoyaanageri. Ikantziri: “¡Pamenena!”

⁵ Ikempisantatzi shiramparika, iñaajaantake impatyeeri tsika ompaitya.

⁶ Iro kantacha Pedro, ikantanakeri: “Te intzime noireekite, te intzime eejatzi oro, iro kantacha tzimatsi nantzimotemiri. ¡Pintzinaye! ¡Paniitai! Nompairyeemiri Jesucristo Nazaret-satzi, iriitakera antemirone.”

⁷ Jakotashitanakeri, jakathatakeri, jovatziyakeri. Omapokashitanaka ishintsitanai iitziki eejatzi ishoonkitziki.

⁸ Ari jimitaanaka ikatziyanakara, aniitanake. Ari itsipatanakari irikaite ikyaapaake tasorentsipankoki, aniiniivaitanai, mitaamitaavaitanaa, itharomentanaari Pava.

* **3:1** Kantakotachari jaka “sheetyaake,” irootake ikantaitziri pairani “ooryaa 9.”

⁹ Ithonkara jiñeetakeri janiitanaira, ikemakeri eejatzi itharomentanaara.

¹⁰ Ipampoyaatziitaitanakeri jiñaakerora avisaintsiri, te inkompiyeetavakyaari irika shirampari, iriitake kampitantapiintatsiri impashiyeetyaari janta omorokira tasorentsipanko, ipaiyeetziri “Ovaneenkaanto.”

Ikinkithatakaantzi Pedro ikyaapiintaitzi tasorentsipankoki

¹¹ Ikanta kisoporokivetachari, te irookane jovanakeri Pedro itsipatakari Juan. Ipampoyaatziitanakeri atziriite, thaankiperoini ipiyotzimentapaakari avisatapeshitakera tasorentsipankoki ipaiyeetziro “Irashi Salomón.”

¹² Ikanta jiñaavakeri Pedro, ikantavakeri: “¡Shirampariite! ¡Israel-mirinkaite! ¿Opaitama pipampoyaaminthatantanari naaka? Eerora pikinkishiretashivaita naakara ashitaro noshintsinka, naakara tasorentsi nomatantariri naniitakagairi irika.

¹³ Aña Ivavane Abraham-ni, Isaac-ni, Jacob-ni, ivavanetanakari eejatzi acharineete, iriitakera matakeroi iroka, ari onkantya iriñaapinkathayeetantyaariri Itomi Jesús, tsika itzimi paakaantakeri eerokaite janta jevariiteki. Iko-vavetaka Pilato irirori iromishitovakaantairimi, te pikovimaita eerokaite.

¹⁴ Iriitakemira pomishitovakaantaimi Tasorentsitatsiri, matzirori itampatzikashiretzi, aña intaani pomishitovantashitaari ovariantzinkari.

¹⁵ Ari okanta eerokaite povamaantakariri ovañaashiretaneri. Iro kantacha Pava jovañagairi.

Noñeeyakerini naakaite jañagai.

¹⁶ Okaratzi ovashinchagairiri irika shirampari piñaapiintziri eerokaite, iroora matakaakeriri javentaashiretanaaro nopairyaakenerira Jesús. Irootakera piñaantaiyakariri iroñaaka jeshitakotai kyaaryooperoini.

¹⁷ Iyekiite, niyotzi naaka, tera piyoperotero okaratzi pantayetakeri, ari ikempitakari eejatzi pijevarepayeeni.

¹⁸ Iro kantacha Pava, ari ikenakairori jimonkarairo okaratzi ikinkithatakaayetakeriri maaroni kamantaneriite, ikantake: ‘Aritake inkemaantsitakaitakyaari Cristo apaata.’

¹⁹ Irootakera, pimpiyashitantaiyaariri eerokaite Pava, povashaantayetairo piyaariperonka, onkempivaitakyaaromi iroshetakotaatyeeeromi irirori pikaariperovetaka. Ari piñagairo intsipashiretaiyaami Avinkatharite, irovatsinaryaakoyetaimira.

²⁰ Aritake irotyaantairi Pava eejatzi Jesucristo, tema ishinetzitakamiro pairani aritake impiye.

²¹ Onkantavetakya iroñaaka, ontzimatye isaike Jesucristo inkiteki irojatzi irinintapaitetantakyaari Pava irovakeratakagairo maaroni okempiyevetara pairani. Tema iro ikinkithatakaayetakeriri Tasorentsishireri kamantantaneriite.

²² Irootakera jiñaaventakeri pairani Moisés-ni, ikantake:

Ari irotyaantake apaata Pava pashine Kaman-taneri, ari iroshiyakotapaakyaanaro naaka jotyaantakenara. Asheninka irinatye. Maaroni inkamantayetapaakairi, ontzimatye

ankempisantero.

²³ Tema maaroni kaari kempisanterine irika kamantanteneri, ari iraperoyeetakeri, eero jiñeeri isheninkapayeeni.

²⁴ Ari ikempitzitakari eejatzi Samuel-ni, iññaaventakotakero okaratzi aññaayetakeri iroñaaka, irojatzira iññaaventayetakeri eejatzi maaroni pashinepayeeni Kamantaneriite.

²⁵ Eerokayetakera ñeerone okaratzi ishinetantakeri Pava otzimi ikinkithatakoyetakeri kamantanteriite. Eerokayetakera ñeerone eejatzi okaratzi jantzimotavakaakari pairani Pava itsipatakari acharineete. Tema Pava ikantakeri Abraham-ni: Iriira picharine tasonkaventairine maaroni sheninkatavakaachari tsikarikapayeeni janta kipatsikinta.

²⁶ Ikanta jovañagairi Pava itomi, ari jetakari jotyaantakemiri eerokaiteki, onkantya intasonkaventantyaamiri, ari onkantya maaroni eerokaite povashaantantaiyaarori piyaariperonka.”

4

Pedro ipoña Juan jaayetanakeri jevariiteki

¹ Eenirotatsi Pedro itsipatakari Juan ikinkithatakaayetziri atziriite, areetaiyapaakani omperatasorentsitaari, itsipatapaakari ijevare aamaventarori tasorentsipanko, ipoña Saduceopayeeni.

² Ikisaiyatyaaani, tema Pedro ipoña Juan jiyotaatziri atziripayeeni, ikantayetziri: “Omapero irañaayetai kamavetachari, iriitakera Jesús oñaakantapaintzirori.”

³ Joirikaiyapaakeri, jashitakotakaantakeri iro-jatzi onkitaitamanai, tema aritake sheetyaake.

⁴ Iro kantacha osheki ikaratzi kemayetavakerori kinkitharentsi, ikempisantalayetanake. Jiroka ikaratzi tzimanaintsiri kempisantzinkariite, ikarataiyini 5,000 shirampariite.

⁵ Okanta okitaitamanai, japatotaiyakani Jerusalén-ki maaroni ijevarite judío-payeeni, antarikonaite, ipoña iyotzinkariite.

⁶ Ari isaikakeri eejatzi Anás omperatasorentsi-janori, Caifás, Juan, Alejandro, ipoñaapaaka isheninkamirinkaite omperatasorentsi-janoriite.

⁷ Ikaimatakaantakeri iramayeetakeri Pedro ipoña Juan. Josatekaitavakeri niyanki japatoiyakani, josampitakeri: “¿Niinkama shintsitakaimiri okanta pimatantakarori iroka? ¿Niinkama pipairyaakeri?”

⁸ Ipoña jakanake Pedro, ikantakaatziitakarira Tasorentsinkantsi, ikantanake: “Pinskathariite, Antarikonaite.

⁹ ¿Iriima piñaatsikoventaiyanari mantsiyari novashinchagairi? ¿Pikovatziima piyotaiyeni tsika ikanta jeshitakotantaari?

¹⁰ Ari nonkamantaiyakemiro, onkantya iriyotantyaari maaroiteni Israel-mirinkaite. Irika shirampari atsipataiyakari jaka, iriira Jesucristo ovashinchaakeriri, ipaiyeetziri Nazaret-satzi. Iriitakera nopairyaakeri, irijatziira pipaikakotakaantakeri eerokaite. Iro kantamaitacha jovañagairi Pava.

¹¹ Irika Jesús iri oshiyakarori mapi pimanintakerira eerokaite, pikempitakovaitakari

ovetsikirori pankotsi. Iro kantacha jovatziyeetairo pankotsinampiki ikempitaaro iroorikami tzinkamintsi.*

¹² Tera intzime pashine kempityaarine Jesús jovavisaakotantzi. Tekatsi ampairyagai jaka osaviki kipatsi, apaniro ikantakaaro Jesús.”

¹³ Ipampoyaitanakeri Pedro, eejatzi Juan, ikantaiyanakeni piyotzimentakariri: “Piñeeri irika, te iriyotaapiintaperoveetyaari, iro kantamaitacha ñaapinkathañaane jovayeetziri. ¿Iriima iyotaakeriri Jesús itsipatakari pairani?”

¹⁴ Irojatzitsipatakari Pedro ipoña Juan irika atziri jovashinchagairi. Tera ontzime ompaitya inkantakotanakeriri.

¹⁵ Ipoña jomishitovakaantairi japatotaiyanira, ari isaikaiyanakeni irirori iñaanatavakaiyani.

¹⁶ Ikantzi: “¿Tsikama ankanterika irikaite shirampari? Maaroiteni Jerusalén-satzi jiyotaiyakeni itasonkaventantake. Eero amatairo omanakoteri.

¹⁷ Thame asaryiimatashityaari, ari onkantya eero jiyaatakaantaro iriñaaventeri Jesucristo, impairyaapiintairi.”

¹⁸ Ipoña ikaimairi eejatzi. Ikantaiyakeri: “Ari-tapaakera piñaaventakeri Jesús, eero papiitairo piyotaaantakoyetairi, pimpairyaayetairi.”

¹⁹ Iro kantacha jakanakeri Pedro ipoña Juan, ikantanakeri: “¿Aritatsima nompiyathatyaari Pava, onkantya nonkempisantantyaamiri eerokaite? Intsityaa pinkantena.

²⁰ Eerora okantzi novashaantairo noñaaventayetero okaratzi noñaajaantakeri, nokemajaantakeri eejatzi.”

* **4:11** Pamenero Mt. 21.42; Ef. 2.20; 1 P. 2.6-8.

21 Ikanta jasaryiimavaivetakarira jevariite, japakagairi. Tema maaroni atziriite itharomentanakari Pava jiñaayetakero avisayetaintsiri, tera ontzimatye ompaitya irovasankitaamenteriri.

22 Irika shirampari itzimi jovashinchaayeetairi, anaaneentanakero 40 tzimatsiri irosarentsite.

Jamanaiyini kempisantzinkariite iraven-taashireperotantyaari eero itharovantaiyani

23 Ikanta Pedro ipoña Juan, aritakera japakagaitairi, jatake japatotaiyani ikarataiyini, ikamantakeri okaratzi ikantakeriri ijevare omperatasorentsitaari ipoña antarikonaite.

24 Aritakera ikemaiyakeroni, maaroiteni jiñaañaataiyanakeri Pava, ikantziri: “Pinkatharijanori, eerokatake ovetsikakero inkite, kipatsi, inkaare, ipoña okaratzi tzimantayetarori.

25 Eerokatake kinkithatakaakeri pairani pinampire David-ni, ikantake:

¿Ipaitama ikiñaaneventaiyirini atziriite?

¿Ipaitama ikinkishirevaitashitantakari?

26 Apatotaiyakani pinkathariventantatsiri jaka kipatsiki,

Ipiyotayetaka jevariite,

Irimaimanetantyaariri Pinkathari, eejatzi iriyoshiitaneka Cristo.

27 Arimaitaka jimatakero Herodes ipoña Poncio Pilato japatotaiyakani nampitsikika, eejatzi Israel-mirinkaite ipiyotaiyakani itsipatakari pashinesatzi atziriite, imaimanetakeri Jesús, pitasorentsita Pitomi, piyoshiitane.

28 Ari okantaka, jimatakero irikaite okaratzi pikinkishiretakari tsika onkantya.

29 Iroñaaka, Pinkathari, pamenero eeroka jasaryi-imatakana, pishinetainaro pinampiyetaanara eero notharovavaitanta nonkamantantairo piñaane.

30 Iroora pishintsinka povashinchaan-tayetantyaariri mantsiyayetatsiri. Iroora pintasonkaventakaantakyaanariri nompairyeeri Tasorentsi Pitomi Jesús.”

31 Ikanta ikaratakerora jiñaañaataiyakeni, ontziñaanaka janta tsika japatotaiyakani. Ikantakaantziitanakarira Tasorentsinkantsi iñaaventanakero iñaane Pava, tekatsi intharovakaanakya.

Maaroni tzimimoyetziriri ari ikaratzi jashitai-yaroni

32 Oshekitanakera kempisantanaatsiri. Aparoni okantanaa ipampithashiretanaari. Te imashitavakaiyaaro opaitarika, ipayetavakaaro okaratzi kovityiimoyetariri.

33 Irikaite Otyaantajanori eekero jiyaatatzi ikinkithatakotziro tsika okanta jañaantaari Pinkathari Jesús. Iniroitera ikaminthaayetakeri Pava maaroiteni.

34 Te intzimavaite aparoni kovityaaneentavai-tatsine, tema itzimirika tzimatsine iipatsite, ipanko, ipimantayetziro. Iraakeri kireeki,

35 impakeri Otyaantajanori, iriitake antetaariri maaroite jaantayetari aparopayeeni opaita ikoviri.

36 Iroora jimatakeri aparoni Leví-mirinkaite ipaiyeetziri José, Chipre-satzi jinatzi, iri ipaitakeri Otyaantajanoriite irirori, Bernabé.

(Oshiyakaaventachari iroka vairontsi Bernabé: “Itomi poshenkantaneri.”)

³⁷ Irika shirampari tzimatsi iipatsite, ipoña ipimantakero. Jaanakeri ovinaro iipatsite, ipapaakeri Otyaantajanoriite.

5

Ananías opoña Safira

¹ Iro kantacha tzimatsi pashine atziri ipaita Ananías, itsipatakaro iina opaita Safira, ipimantakero irirori iipatsite.

² Irika shirampari jaapatziyakaro iina, jomanakaarantake ovinaro iipatsite. Jamakeriya tzimakaarantapaintsiri, ipapaakeri Otyaantajanoriite.

³ Ikantavakeri Pedro: “Ananías, ¿ipaitama pishinetantakariri Satanás inthaiyakaiyaami, iro pikovantari pamataviteri Tasorentsinkantsi, pomanakaarantantakari ovinaro piipatsite?”

⁴ “¿Kaarima eeroka ashivetyaarone kipatsika? ¿Kaarima eeroka ashityaarine ovinaro? ¿Opaitama pikinkishiretztantakarori pantero iroka? Tera iri atziriite pamatavite, aña iriira Pava pikovavetaka pamataviterimi.”

⁵ Ikanta ikemavakera Ananías, tyaanake, kamanake. Iniroitera itharovaiyanakeni ikaratzi kemayetaintsiri.

⁶ Ipoñaanaka evankariite, iponatapaakeri, jaanakeri, ikitatakeri.

⁷ Tekera osamanite, ari okyaapaake iina Ananías, te iyote iroori opaita avisaintsiri.*

⁸ Josampitavakero Pedro, ikantziro: “Pinkantena, ¿Arima ikaratzi ovinaro?” Akanake iroori: “Jee, ari ikaratzi.”

⁹ Ikantziro Pedro: “¿Opaitama paapatziyavakaantakari pikovi piñaantyaari Itasorenka Pinkathari? Jirika ipiyeeyakani aanakeriri piime ikitatziri, iroñaaka irayitanakyaami eejatzi eeroka.”

¹⁰ Apathakerora okantanaka Safira otyaanake ikatziyakara Pedro, kamanake. Ikanta ikyeeyapaakeni evankariite, jiñaapaatziro kamake. Jaanakero, itsipatagairo oime ikitatakara irirori.

¹¹ Ikanta jiñeetakero avisaintsiri, iniroite itharovaiyanakeni kempisantzinkariite, eejatzi ikempitayetanakari ikaratzi kemakoyetakerori avisaintsiri.

Osheki itasonkaventantayeetake

¹² Eekero jiyaatakaanakitziro Otyaantajanorite japatotapiintaiyanakani janta avisatapeshitakera tasorentsipanko ipaiyeetziro “Irashi Salomón.” Eekero itasonkaventantayetanakitzi atzirimashiki.

¹³ Ipinkanera jovayetanakeri pashineete, te inkovayetanai intsipatanaiyaari. Iro kantamaitachari tzimataitatsira osheki tharomentaperoventanakariri.

* **5:7** Kantakotachari jaka “tekera osamanite,” iroora ikantayeetziro eejatzi “3 horas.”

14 Eekero ipokanakitzi shirampariite eejatzi tsinaneete, oshekitanake ikaratzi kempisantanairiri Pinkathari.

15 Jamakoyetapaakeri atziri imantsiyarite jonoryaakoyetapaakeri ishitashiki tsika inkenapaake Pedro. Ikantayetzi: “Inkenapaakerika Pedro jaka, aririka intsimankantanakyaari kapicheeni iraampare, aritake ireshitakotai.”

16 Ari ikempiyetapaakari atziriite poñaayetainchari nampitsiki saikanampitzirori Jerusalén, jamayetake osheki mantsiyariite eejatzi osheki jaakayetziri peyari, jovashinchaayetavakeri maaroiteni.

Ikisaneentaitanakeri Pedro ipoña Juan

17 Ikanta omperatasorentsijanori, itsipatakari ikaratzi aapatziyakariri, irikaite Saduceopayeeni, ikisaneentaiyanakani.

18 Jaakaantakeri Otyaantajanoriite, jashitakotakaantakeri.

19 Iro kantacha otsirenivetanakara, pokake imaninkarite Pinkathari, jashitaryaakotairi, jomishitovayetairi, ikantavairi:

20 “Piyaate tasorentsipankoki, piñaaventaineri atziriite tsika okantakota ovakerari añaaarentsi.”

21 Okanta kapichekitaite, aretaiyapaakani tasorentsipankoki, jetapaakaro ikinkithatakaantapaake. Tetya iriyotaajataiyeni irirori omperatasorentsijanori, apatotaiyachani itsipayetakari irapatziyane, eejatzi maaroni irantarikonaite Israel-mirinkaite. Ipoña jotyaantake iramayeetakeri Otyaantajanoriite jashitakoveetakarira.

²² Ikanta jiyaatashivetanakari irashitakotane, te iriñaapairi. Piyapaaka,

²³ ikantapaakeri: “Tera añagairi. Irojatzi okanta noñaavetapaakaro ashita kameethaini, irojatzi ikatziyayeveeta aamaventariri. Iro kantacha nashitaryaakovetapaakari, te noñaapairi.”

²⁴ Ikanta ikemavakera omperatasorentsijanori, ipoña ijevare aamaventarori tasorentsipanko, ipoña ijevare omperatasorentsitaari, josampitavakaiyanakani ompaityaarika avisatsineri.

²⁵ Ariya jareetapaakari itzimi kamantapaakeriri: “Irikaite pashitakotakaantavetakari eerokaite, isaikaiyini janta tasorentsipankoki ikinkithatakaayetziri atzirite.”

²⁶ Irojatzi jiyaatantanakari ijevare aamaventaneriite, jaanake osheki iratzirite, jamairi eejatzi. Iro kantacha te irakotashivaiteri. Tema intharovakaayetyaari atziriite intsitokantyaari mapi.

²⁷ Ikanta jareetakaapaakari, jovavisaapaakeri tsika japatotaiyakani jevariite. Ikanta omperatasorentsijanori josampitavakeri,

²⁸ ikantziri: “¿Tema pikemi nokantzi chapinki: ‘Aritapaake piñaaventakeri Jesús?’ Eekero piyootaatziri maaroni Jerusalén-satzi. Pikantakotakena eejatzi naaka, pikantzi: ‘Iri ovamaakaantakeriri Jesús.’ ”

²⁹ Ari jakanake Pedro ipoña pashineete Otyaantajanoriite, ikantanake: “Iriira Pava nonkempisantaperote, eerora nokempisantashivaitari atziri.

³⁰ Tema omapero povamaakaantakeri eeroka Jesús, pipaikakotakaantakeri. Iro kantacha

jovañagairi Pava itzimajaantzi ikempisantakeri pairani acharineni.

³¹ Jovajenokairi Pava, jomisaikairi irakojanoriki, itsipataari ipinkathariventantzi. Iriira ovavisaakotagaineri eejatzi. Ikovake ampiyashireyeshitairi maaroni aakaite Israel-mirinkaite, ari onkantya impeyakotantairori akaariperoshireyevetaka.

³² Naakara ñaakero okaratzi jantayetakeri Jesús, ontzimatye noñaaventero. Irijatzira Tasorentsinkantsi matakainarone, tema iriitakera jotyaantakenari Pava inampishireyetaantaiyaana naakaite nokempisantairira.”

³³ Ikanta ikemaiyakeni, antaro ikisanaka, ikovanake iroverimi.

³⁴ Iro kantacha ari ikatziyanaka aparoni janta, paitachari Gamaliel. Fariseo inatzi irirori, irijatzira iyotaantzirori Ikantakaantaitane. Ñaapinkatha joviri maaroni atziri. Ikantanake: “Asheninká, intsityaa amishitovavakeri kapicheeni irikaite.”

³⁵ Ipoña ikantzi: “¡Shirampariite! ¡Israel-mirinkaitel ontzimatye pinkinkishiretavakya kameetha tsikarika pinkanteri irika shirampariite.

³⁶ Pinkinkishiretakoteri paitachari Teudas, ikantakaaperovaitaka irirori. Japatotake pairani 400 atziri. Iro kantamaitachari jovamacheetakeri Teudas, ithonka itzimporokayetanake maaroni tsipayevetakariri, ari ipeyari.

³⁷ Eejatzi okempitaka pairani josankinatakotantari maaroni atziri, itzimaveta pashine paitachari Judas, Galilea-satzi inatzi. Japatotake atziri. Iro kantacha jovamaitakeri eejatzi

irirori. Ipoña itzimporokayetanake maaroni tsipayevetakariri, ari ipeyari.

³⁸ Pinkeme nonkantemi naaka: Ero pimaimanetziri irika, piñaashiminthatavakyaari. Iriirika antashivaitaro inintakaanekiini, ari impeyashitaiya apaniro, inkempitayetyaari apiteroka noñaaventakotakeri.

³⁹ Iro kantamaitacha, iriirika Pava matakaayetziriri okaratzi jantayetziri, eerora pimatzi eeroakite poitsinampayeri. Paamaventya pimaimanetzirikari Pava.”

⁴⁰ Onimotanakerira maaroni kemaintsiri. Ikaimairi eejatzi Otyaantajanori, ipasatakaantakeri, ikantakeri: “Aritapaake piñaaventakotziri Jesús.” Irojatzi japakaantaariri.

⁴¹ Ipoña ishitovaiyanaini Otyaantajanori japatoventaitakari. Tharomenta ikan-taiyanakani, ikantaiyini: “Piñaataitero ikempitakaantayeetairi apantaperoyetachari jovasankitaaventaitakairira Jesús, apairyiri.”

⁴² Ari ikantapiintanaatya jiyotaantzi maaroni kitaite, ikinkithatakaantzi tasorentsipankoki, ikantzi: “Cristo inatziira irikaranki Jesús.” Arira ikempitaayetakerori eejatzi janta pankotsipayeeniki.

6

Jiyoyeetake 7 ampitakotaneri

¹ Ikanta joshekiperotanakera iriyotaane, ñaavaiyetanake griego-thatatsiri, ikantzi: “Pameneri jantapiintayetakeri hebreo-thatatsiri, ipapiintayetzirora ovaritentsi kamaimetzinkaro,

jamaakiyetziro kaari isheninkatajaantayeta iriroriite.”

² Ipoñaashitaka 12 Otyaantajanoriite, japatotakeri maaroni iriyotaane, ikantakeri: “Tera arite nookero noñaaventanairi Pava naaka, nompapiintayetantyaamiri poyaari.

³ Iyekiite ontzimatye pamene jaka akarataiyini, inkarate 7 atziri, iriitakera amenakaantapiinterone iroka. Pinkoye kameethashiretzimotakemiri, iyotanetachari, inampishiretziitantari Tasorentsinkantsi.

⁴ Ari onkantya naakoventantyaarori naakaite noñaañaayete, nonkinkithatakaante, niyotaantayete eejatzi.”

⁵ Ikanta maaroni apatotainchari, onimotanakeri okaratzi ikantakeriri. Ari ikoyee-takeriri Esteban, aventaariri kameetha Pava, inampishiretziitantakari Tasorentsinkantsi. Ikoyeetakeri eejatzi Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, ipoñaapaaka Nicolás Antioquíasatzi, tsika itzimi kempitakotaariri judío-payeeni, tema irika kaari isheninka judío pairani.

⁶ Ipoña jaayeetanakeri irika 7 janta isaikakera Otyaantajanori, ari jiñaañaatakotavakeri, itasonkaventayetakeri jotzimikapatzii toyetantakari irako.

⁷ Eekerora oivaraanakitya iñaane Pava. Eekero joshekiperotanakitzi eejatzi iriyotaane janta Jerusalén-ki. Ari jimatzitanakaro ikempisantayetanake osheki omperatasorentsitaariite. Jaakaantantaitakariri Esteban

⁸ Ikanta Esteban osheki itasonkaventantayetake janta atzirimashiki, tema Pava

neshinonkatariri, ipakeri ishintsinka.

⁹ Iro kantamaitacha, tzimayetatsi judío ikaratzi apatotapiintachari itzimi paitachari “Jotzikaveetari.” Iriiyetake poñaayetainchari Cirene-ki, Alejandría-ki, Cilicia-ki ipoña Asia-ki. Ari iñaanaminthatanakeri Esteban.

¹⁰ Iro kantamaitacha te inkitsirinkeri, tema omapero Esteban jiyotanetakaakari Tasorentsinkantsi.

¹¹ Irootakera ikantantakariri iromananeekiini isheninka: “Nokovi pinthaiyakotyaari Esteban. Pinkante: ‘Nokemakeri Esteban ithainkimavaitziri Moisés-ni, ari ikempitakeriri Pava eejatzi.’ ”

¹² Iroora ovatsimaaperotanakeriri atziriite ikisaneentanakeri Esteban, ari ikempitanakari antarikonaite, eejatzi iyotzinkariite. Jaakaantaitakeri, jaayeetanakeri japatotaiyani jevariite.

¹³ Arira jamaitapaakeri thaiyakotakariri Esteban, ikantapaake: “Irika shirampari osheki ithainkakero tasorentsipanko, ithainkakero Ikan-takaantaitane eejatzi.

¹⁴ Nokemakeri ikantake: ‘Ari imporokakero tasorentsipanko Jesús ipaiyeetziri Nazaret-satzi, ipoña irovashiñaayetairo ameyetari aakaite jiyotaayetairi Moisés-ni.’ ”

¹⁵ Ikanta jevariite apatotainchari, ipampoyaanakeri Esteban, iñaatziiri iporoki ikempitanakari maninkari.

7

Joipiyanakeneri ñaantsi Esteban irojatziji jovayee-tantakariri

1 Ikanta omperatasorentsijanori josampitakeri Esteban, ikantziri: “¿Omaperoma ikantakoitzimiri?”

2 Ari jakanake irirori, ikantzi: “¡Iyekiite! ¡Ashitaanitachari! Pinkeme nonkantemi. Pairani isaikavetantakari acharine Abraham-ni janta Mesopotamia-ki, joñaakakari ovaneenkatachari Pava, tekeraminthara iriyaatanakeeta irinampityaaro Harán-ki.

3 Ikantakeri: ‘Pookanairo pinampitsite, pookanairi pisheninkamirinkaite, piyaate pashineki kipatsi noñaakemiri naaka.’

4 Ikanta Abraham-ni, jookanairo inampitsite paitachari Caldea. Irojatzí ipokantaari inampitaaro Harán-ki. Ikanta ikamaira iriri, irojatzí jotyaantantakariri Pava jaka, tsika anampitaro iroñaaka aakapayeeni.

5 Iro kantamaitacha, tera irashitakaap-erotyaari, tekachaajaini irashitakaiyaari kapicheeni. Ishinetzimaitakaniri imperi apaata, aririka inkamake. Iriira ashitaiyaarone inkarate charinetaiyaarine. Irootakera ikantakeriri okantavetaka Abraham-ni tekeramintha intzime irovaiyane.

6 Iro kantacha ikantakeri eejatzí: ‘Iriñeero pincharineyetyaari irinampityaaro iipatsiteki pashine atziri. Onkarate 400 osarentsi inkemaantsivaitya iromperavaitaityaari janta.

7 Impoña novasankitaakeri naaka inkarate omperavaitakyaarine. Iriima pincharineyetyaari namairi maaroni jaka nampitsiki, ari irantavaitainari naaka.’

8 Ipoña ikantakeri Pava eejatzí pairani

Abraham-ni: ‘Ontzimatyē pintomeshitaanitya, tema tzimatsi antzimotavakaiyaari.’ Jimatakerō pairani Abraham-ni. Eejatzi ikempitaakeriri itomi irirori, iro jimaakotapaakitziini 8 kitaite, itomeshitaanitakeri. Ari ikempitaakerori Isaac itzimakeranki Jacob-ni. Ari ikempitaakeriri eejatzi Jacob-ni 12 itomipayeeni, itzimi acharineyētanakari aakaite.

⁹ Ikanta irikaite, itzimi acharineyetaari aakaite, ikisaneentakeri irirentzi José, ipimantakeri. Ari okanta jareetantakari inampiki Egipto-satzi. Iro kantacha, arira itsipatapiintakari Pava,

¹⁰ jovavisaakotairi okaratzi ikemaantsi-vaivetaka. Ipakeri iyotanetaantsi, irootake jaakameethatantakariri ivinkatharite Egipto-satzi paitachari Faraón. Irojatzī ipinkathariventantakariri irirori maaroni Egipto-satzi, eejatzi maaroni isheninkamirinkaite irirori Faraón.

¹¹ Ipoña areetaka antaro tashetsi janta. Osheki ikovityaaneentaiyakeni Egipto-satzi. Ari okempitakari eejatzi janta inampiki Canaán-satzi. Te iriñeero pairani acharineni ompaitya irovayetaiyaari.

¹² Ari ikemakeri Jacob eenirotatsi ovaritentsi janta Egipto-ki. Jotyaantakeri itomiite iramanantakite.*

¹³ Ikanta japiitakerō jiyaataiyini, ari jiyotaka-gaari José irirentzipayeeni. Ari okanta jiyotantakari Faraón tsika itzimi isheninkamirinkaitetari José.

* **7:12** Kantakotachari jaka “ovaritentsi,” irootakera ikantayeet-ziri eejatzi “trigo.”

14 Ipoña José, ikaimakaantairi iriri Jacob, eejatzí maaroni isheninka, aamaaka ikaratzi 75 atziri jataintsiri Egipto-ki.

15 Ari okanta jareetantakari Jacob Egipto-ki. Ari ikamairi irirori janta. Ari ikempitakari eejatzí ikaratzi acharineyetanakari.

16 Ipoñaashitaka jaatonkiyeetanairi Siquem-ki, jotyeetairi janta, otzimi pairani Abraham-ni jamanantakeneriri itomipayeeni Hamor.

17 Okanta omonkaratzimataka okaratzi ikan-takeriri pairani Pava acharine Abraham-ni. Tz-imanakera osheki ireentsite asheninkapayeeni janta Egipto-ki,

18 irojatzí itzimantakari pashine pinkathari janta Egipto-ki, kaari iyotakoterine José.

19 Ikanta irika pinkathari, osheki jamatavita-keri asheninka, jovashinonkaavaitakeri. Ishintsiventakeri irookaventerí ireenchaanikite, onkantya inkamantyaari, eero joshekitanta.

20 Aripaitera itzimakeri Moisés irirori. Iriitak-era irika eentsi ookimotakariri Pava. Ikaratzí mava kashiri jomanavetakari ipankoki ashitariri.

21 Okanta omonkarapaitetapaaka irookaven-tantyaariri inkamemi, oñaakeri irishinto Faraón, aakeri, opiraanitaari okempitakaantakeri iriirikami ovaiyane iroori.

22 Ari ikantakari Moisés-ni jiyotantakarori okaratzi jiyotanetari Egipto-satzi. Iriiperori shirampari jinake, irooperori okantayetaka jantayetakeri.

23 Ikanta otzimakera 40 irosarentsite Moisés-ni, ikovake irareetyaari isheninkapayeeni, Israel-mirinkaite.

24 Iro kantacha iñaapaake aparoni Egipto-satzi jovasankitairi aparoni isheninka. Ikisakoventapaakari Moisés isheninka, jovakeri Egipto-satzi.

25 Iñaajaantake Moisés-ni ari ikinkishiretaiyakeni isheninkapayeeni, iriitakera jotyaantakeri Pava intsiparyakoventayetairi. Iro kantamaitacha irikaite te iriyotakotaiyeri.

26 Okanta okitaitamanai, iñaake jantavakaiyani isheninka. Ari ikovavetaka Moisés irookakairimi, ikantavetapaakari: ‘Eero povashinonkaavakaiyani pantavaka, pisheninka povavakaiyani.’

27 Ipoñaanaka irika antziriri isheninka, jotatsinkavakeri Moisés. Ikantziri: ‘¿Niinkama kantakemiri iroñaaka eerokara novinkatharite? ¿Pikovatziima eeroka piyakoventena?’

28 ¿Pikovatziima povená naaka pikempitaakeri chapinki povantakariri Egipto-satzi?’

29 Ikanta ikemavakera Moisés ikantakeriri isheninka, ari ishiyanaka. Jatake iipatsiteki Madián-satzi. Ari isaikakeri janta nampitsinentsiki, irojatzí itzimantakari apite itomi.

30 Okanta avisake okaratzi 40 osarentsi. Janta tsika te inampiitaro, okaakitapaira otzishi paitachari Sinaí, ari joñaakariri aparoni imaninkarite Pava, ipaampatakaíro kitocheemaishi.

31 Ipampoyaaminthatanakero Moisés iñaakeri. Ikovajaantzi iramenero okarikiini, ari ikemakeriri Pinkathari iñaanatziri, ikantziri:

32 ‘Pava nonatzi naaka, naakatake iñaapinkathatake picharine, Abraham, Isaac, eejatzí Jacob.’ Ari itharovanakeri Moisés,

okavaitanaka, tera inkove iramenanairo.

³³ Ipoña ikantanakeri eejatzi: ‘Pi-zapato-ryeeya, tema pikatziyantatyaaro iroñaaka kipatsi notasorentsiopathatakaakeri.

³⁴ Noñaakeri janta Egipto-ki nokoyaakeri pisheninkapayeeni, osheki jashinonkaavaitaka. Nokemakeri jatekashirevaitaiyakani. Irootake nopokantakari nontsiparyaakoventaimi. Eerokatake notyaante janta Egipto-ki pantero.’

³⁵ Tema pairani imanintaveetakari Moisés-ni, ikantaitakeri: ‘¿Niinkama kantakemiri iroñaaka eerokara novinkatharite?’ Iriitajaantakera jotyaantakeri Pava iroñaaka impinkathariventairi isheninkapayeeni, iri intsiparyaakoventairi eejatzi. Iriitakera matakairine imaninkarite Pava iñaakeri ipaampatakaairo kitocheemaishi.

³⁶ Irijatzira Moisés-ni omishitovairiri pairani asheninkapayeeni Egipto-ki, osheki itasonkaventantzi janta. Arira ikempitaakerori eejatzi janta inkaareki ipaiyeetziri ‘Kityonkaari,’ eejatzi okempitaka isaikavaivetantakari okaratzi 40 osarentsi tsika te inampiitaro.

³⁷ Irijatzira Moisés-ni kantakeriri pairani asheninkapayeeni: ‘Ari irotyaantake apaata Pava pashine Kamantaneri, ari iroshiyakota-paakyaanaro naaka jotyaantakenara. Asheninka irinatye.’

³⁸ Irijatzira Moisés-ni apatotakeriri pairani asheninkapayeeni janta tsika te inampiitaro, ikinkithavaitakaakeri maninkari janta otzishiki Sinaí, itsipayetakari asheninkapayeeni. Iriitake aajaantakero ovañaantaneri ñaantsi, irojatzi jovavisaantakairori aakaite.

³⁹ Iro kantacha te inkove acharineete inkempisanteri Moisés-ni, osheki ipiyathatakari. Iro ikovaiyakeni impiyeemi inampiki Egipto-satzi.

⁴⁰ Irootake ikantantakariri Aarón-ni: 'Iriivetaka Moisés tsiparyaakoventaanari Egipto-ki. Iro kantacha te ayote opaita avishimotakeriri kaari ipokanta jiyaatzira chapinki otzishiki Sinaí. Povetsikena novavanetaiyaari.'

⁴¹ Ari jovetsikaitakeneri kempitavetyaarine evonkiri vaca. Ikovaiyakeni inkempitakaanteri Pava. Jovamaakeneri ipirapayeeni iroimoshirenkantyaariri ivavane. Aña iriivetaiyakanira ovetsikakeri.

⁴² Irootakera, jintainaryaantanakariri Pava irikaite, ishinetanakeri iriñaapinkathatashityaari oorentayetachari inkiteki, tema iriitake josankinatakotzitikari kamantantaneriite, ikantake:

¡Israel-mirinkaite! ¿Naakama piñaapinkathatantaka pipirapayeeni pipometapiintzirira?

Tema iro pantapiintakeri okaratzí 40 osarentsi janta tsika te jinampiitaro.

⁴³ Aña iri Moloc piñaapinkathatashitapiintakari, pikekenatakaapiintakero ipankoshetaitzirira.

Arira pikempitapiintakeriri jivavanetashiitari kempitariri impokiro ipaiyeetziri Renfán, Piñaapinkathatashivaitakari povetsikayetane eerokaite.

Irootakera noshinetantyaamiri iraayeetemi intaina panaanakero Babilonia.

⁴⁴ Isaikavaitantakari pairani acharineete tsika te inampiitaro, otzimimotziri tasorentsithaante.

Ari jovakoyetzirori irosankinare Moisés-ni. Iroka tasorentsithaante, irootajaantakera jovetsikakaantakeri Moisés-ni tsikara okantajaanta joñaakakeri Pava.

⁴⁵ Irootakera iroka jaajaapiintakeri pairani acharineete, irojatzi jareetantakeri kipatsiki tsika ontzime irashitaiyaari. Iroora jamayetairi ijevatantakariri Josué, joitsinampaantakariri ashivetarori iipatsite, ikantakaarira Pava. Arira ikantaitatziro joisokerotakaro tasorentsithaante, irojatzi itzimantakeri pairani David-ni.

⁴⁶ Ikanta pinkathari David, osheki jaakameethatakeri Pava, ikantake irirori: ‘Tema eeroka Pava iñaapinkathatake pairani Jacob-ni, pishinetena naaka novetsikemi aparoni pankotsi pisaikantyaari.’

⁴⁷ Iriimaitaka Salomón ovetsikakeneriri tasorentsipanko.

⁴⁸ Iro kantamaitacha Pava, Jenokisatzi te in-ampitantaro pankotsi irovetsikane atziri. Iroora iñaaventakeri kamantantaneri, ikantake:

⁴⁹ Jiroka ikantakeri Pava:

Irootakera inkite nothointantari
nopinkathariventantzi.

Iroora kipatsi iroora nomakoryaakiitantiin-
tari.

¿Tsikama onkarateri pankotsi irovetsikayeetenari?

Eerora nantetaro nomakoryaantyaaro.

⁵⁰ ¿Kaarima naaka ovetsikayetakero maaroni tzi-
mayetatsiri?

⁵¹ Eekero ikantatzi Esteban: ‘Iro kantacha eerokaite, ari pinkantapiintaatya pikisoshiretzi,

tera pinkempisantaneete, pikempitakari pashinesatzi atziri kaari asheninkayeta. Pashi povapiintakero pipiyathatakari Tasorentsinkantsi pikempitakoyetaari picharineete.’

⁵² ¿Tzimaajatatsima aparoni kamantantaneri kaari inkemaantsitakaavaiya pairani picharineete? Jovamaayetakeri ikaratzi kinkithataintsiri, ikantake: ‘Aatsikitakera itzimi matzirori itampatzikatzi.’ Aritakera pokake iroñaaka matzirori, iriitake pipithokashitaiyakari eerokaite, povakeri.

⁵³ Tema eerokaite iyotayevetaaro Ikantakaan-taitane okaratzi jiyotaayevetakairi maninkari, iro kantacha osheki pipiyathataka.”

⁵⁴ Ikanta ikemaiyavakera apatotainchari, antaro ikisanakeri Esteban, jatsikaikitashitanakari.

⁵⁵ Iriima Esteban inampishiretziitantakarira Tasorentsinkantsi, jamenanake inkiteki, iñaakero irovaneenkaro Pava, iñaakeri eejatzi Jesús ikatziyaka irakojanoki Pava.

⁵⁶ Ipoña ikantanake: “¡Pamene! Noñaakero inkite ashitaryaanaka, noñaakeri Itomi Atziri ikatziyaka irakojanoki Pava.”

⁵⁷ Ari joshepiyempitanakari irikaite. Ikaimaiyanakeni shintsiini, ishiyashitapaakari Esteban. Joirikapaakeri.

⁵⁸ Ipoña jaayeetanakeri othapitapaa nampitsi. Ari jetapaakari itsitokantari mapi, isapokaiyanakero iithaare, jookanakeneri aparoni evankari paitachari Saulo, ikantakeri: “Pamenavakenaro noithaare, nontsitokavakeri-ita.”

⁵⁹ Ikanta itsitokaitzirira Esteban, iñaañaatanakeri

irirori Pava, ikantziri: “Novinkatharite Jesús, jatashinenkatakanara noñaapaimi.”

⁶⁰ Ari jotziverokanakari, iñaavaitanake shintsiini, ikantanake: “Novinkatharite, eerora poipiyiniri iroka kaariperonkantsi.” Ikaratakerora iñaavaitakero iroka, makoryaanake.

8

Ipatzimaminthatziri Saulo kempisantzinkariite

¹ Ikanta Saulo jamenakotakeri Esteban itsitokaitziri, ikantanake irirori: “Arivé, kamake Esteban.” Aripaitera etanakaro ipatzimaminthataitziri kempisantzinkariite janta Jerusalén-ki. Irootakera ishiyayetantanakari maaroiteni Judea-ki, ikenayetanake eejatzi nampitsiki Samaria. Eeniromaita isaikanake Otyaantajanori iriroriite.

² Ikanta ñaapinkathatasorentsitaneriite ikitatakeri Esteban, iniroitera jiraakovaitakari.

³ Iriima Saulo ikovavetaka irirori iraperoterimi kempisantanaatsiri. Jiyaatapiintashiyetakeri ipankoki, jinoshikayetziri shirampari, tsinane, maaroni. Jominkyaakaanayetakeri.

Ikinkithayeetziro Kameethari Ñaantsi nampitsiki Samaria

⁴ Iro kantacha maaroni shiyayetanainchari, jatayetanake pashineki nampitsi. Ikinkithatakoyetakero Kameethari Ñaantsi janta.

⁵ Ikanta Felipe, iriitakera aparoni shiyainchari eejatzi, areetaka nampitsi Samaria-ki. Ikinkithatakotapaakeri Cristo.

⁶ Ari japatotaiyanakani maaroni atziripayeeni, jovayempitataro ikinkithatziri Felipe, tema iñaayetakero itasonkaventantapaake eejatzi.

⁷ Jovashinchaayetai osheki atziri jaakavetari peyari. Antaro ikaimayetzi peyari ishiyayetara. Eejatzi okempitakari, osheki atziri kisoporokive-tachari, kaari kameethavetachane iitzi, jovashinchaayetairi maaroni.

⁸ Irootake ikimoshiretantakari maaroni nampitarori janta nampitsiki.

⁹ Iro kantacha tzimatsi janta paitachari Simón. Sheripiyari inavetaka pairani. Jamatavitake osheki atziri nampitachari Samaria-ki. Osheki inkantakaaperovaitaka.

¹⁰ Iñaapinkathatzivetakari atziriite, jevariite, maaroni, ikantayetzi: “Thame ankempisanteri, tema irika Simón imatakeru iñaavyatari Pava.”

¹¹ Ikempisantaitziri Simón maaroni ikantayetziri. Oshekira osarentsi ipampoyaaminthataitakeri isheripiyarinkakiini.

¹² Iro kantacha jareetapaakara Felipe, ikinkithatapaakero Kameethari Ñaantsi ñaaventakotziriri Jesucristo, ñaaventakotziri eejatzi Pava tsika inkantaiya impinkathariventantai. Joviinkaayetanaka shirampariite, eejatzi tsinanepayeeni.

¹³ Ari jimatzitanakaro eejatzi Simón irirori, ikempisantavetanaa, oviinkaavetaka eejatzi. Te irookane itsipatanakari Felipe, iñaakerira itasonkaventantayetzi. Ipampoyaaminthatanakeri.

¹⁴ Ikanta Otyaantajanoriite saikatsiri Jerusalén-ki, ikemakotakeri Samaria-satzi

ikempisantayetairo iñaane Pava. Irootakera jotyaantantakariri Pedro ipoña Juan.

¹⁵ Ikanta jareetaiyakara Samaria-ki, jiñaañaatakotapaakeri kempisantzinkariite, onkantya irinampishiretantaiyaariri iriroriite Tasorentsinkantsi.

¹⁶ Tema intaani joviinkaayeetakeri ipairyeetakeri Avinkatharite Jesús. Tekeramintha inampishiretantyaari iriroriite Tasorentsinkantsi.

¹⁷ Ikanta Pedro ipoña Juan, jotzimikapatzi-itoyetantakariri irako aparopayeeni. Arira inampishireyetantanakariri Tasorentsinkantsi.

¹⁸ Jiñaakerira Simón jantakeri Otyaantajanori, ikaratzi jotzimikapatziitotantakariri irako atziri, inampishiretantaari Tasorentsinkantsi, ipinave-tanakariri irirori Otyaantajanori,

¹⁹ ikantanakeri: “Jirika kireeki, pimpena eejatzi naaka pishintsinka, nonkempitanyamiri eeroka, onkantya nonampishiretakaantyaariri Tasorentsinkantsi nosheninka, notzimikapatzi-itotantyaarira nako.”

²⁰ Ari jakanakeri Pedro, ikantziri: “¡Arira pinkarataveetairi piireekite pimpeyashitaiya! ¿Piñaajaantakema ari pamanantantakyaaro piireekite ipashitantari Pava?”

²¹ Eerora pimataajatziro pinkempitakotyaanaro naaka, tema jiñaakemi Pava te pintampatzikashirete.

²² Povashaantairo piyaariperonka, pinkovakotairi Pava, añaamatsite ari impeyakotaimiro pikinkishirevetakariri.

²³ Niyotakemi naaka, osheki pikisashirevaitaka. Arira pikantapiintatya pikaariperoshirevaitzi.”

24 Ipoña jakanake Simón, ikantanake: “Pamanakotaina eero ka Pinkathariki, onkantya eero avishimotantana okaratzi pikantakenari.”

25 Ikanta Pedro ipoña Juan, ikaratakero ikinkithatakotakeri Pava. Ipoña ikenayetanake pashine nampitsiki okaratzi saikatsiri janta Samaria-ki, ikinkithatakero janta Kameethari Ñaantsi. Arira ipiyeeyaani Jerusalén-ki.

Felipe ipoña Etiopía-satzi

26 Ikanta imaninkarite Pava, iñaanatakeri Felipe, ikantziri: “Piyaate nampitsiki paitachari Gaza, iro pimpampithatanake avotsi poñaachari Jerusalén-ki irojatzi janta.” Tema iroka avotsi irootake kenachari tsika te inampiitaro.

27 Jatake Felipe. Okanta niyanki avotsi, jomonthaakari Etiopía-satzi. Iriiperori inatzi. Iriitake kempoyiiri kireeki janta Etiopía-ki tsika opinkathariventantzi tsinane paitachari Candace. Ipoñagaatyaaro irirori Jerusalén-ki iñaaipinkathatziri Pava.*

28 Iroora iriyaatairo irirori inampiki, isaikantakaro ishiyakomento, jiñaanavaitziro irosankinare Kamantantaneri Isaías-ni.

29 Iñaanashiretanakeri Tasorentsinkantsi irika Felipe, ikantziri: “Piyaate, pokarikityaari shiyakotainchari.”

30 Ikanta ipokashitapaakeri Felipe, ikematziiri Etiopía-satzi iñaanatziro irosankinare Isaías-ni. Ari ikantziri: “¿Pikemathatziro piñaanatziiri?”

* **8:27** Kantakotachari jaka “Iriiperori inatzi,” Totaanikiri inatzi. Tema iro jametaiyarini pairani ikaratzi saikavankoyetziiriri pinkathari, itotaanikiyeetziri, onkantya eero jovaiyantakaantantayeta ipankoki pinkathari.

³¹ Ari ikantzi Etiopía-satzi: “¿Tsika inkene nonkemathatero, tera intzime impaitya iyotainarone? Pimpoke eeroke, pintsipatyaana.”

³² Jirokara Osankinarentsi iñaanatziri: Ikempitakaayeetakari jaayeeztziri oisha irovayee-teri. Ikempitakari oisha te inkaimavaite irameeyee-teri,

Ari ikempitakari eejatzi irirori, maire ikantaka.

³³ Tsinampashirera ikantakaayeetakari, te ontampatzikate okaratzi ikantakoveetakariri.

Ari jovamaayeetakeri, temaita intzime irovaiyanepayeeni irirori.

³⁴ Ikanta irika iriiperori Etiopía-satzi, josampitanakeri Felipe: “Pinkanena. ¿Niinkama iñaaventziri Kamantantaneri? ¿Iriijatzima ñaaventacha? ¿Pashinema iñaaventzi?”

³⁵ Ari jetanakaro Felipe ikinkithatakaanakeneri irosankinareki Isaías-ni, iñaaventanakeneri Kameethari Ñaantsi ñaaventakotziriri Jesús.

³⁶ Okanta osamaniityaake, ikenimotapaakero jiñaa, ikantzi Etiopía-satzi: “Jiroka jiñaa. ¿Eeroma okantzi noviinkatya naaka?”

³⁷ Jakanakeri Felipe, ikantziri: “Pikempisantaperotanairika, ari onkantake.” Ikantzi Etiopía-satzi: “Nokempisantzi, iriitake Jesucristo Itomi Pava.”

³⁸ Ari jovatziyakaantapaakero ishiyakomento Etiopía-satzi. Ayiitanake apiteroite, jatanake jiñaaiki. Ari joviinkaatakari.

³⁹ Ikanta itonkaanai jiñaaiki, jaanairi Felipe Tasorentsinkantsi. Irika iriiperori Etiopía-satzi, tera iriñaanairi tsika ikenanake. Iro kantacha irika atziri kimoshire ikanta jiyaatai irirori.

40 Iriima Felipe jiñaashitaaro irirori isaikapai Azoto-ki. Ipoña javisayetanake pashineki nampitsi ikamantantayetziro Kameethari Ñaantsi, irojatzi jareetantaari Cesarea-ki.

9

Pashineshiretai Saulo (Hch. 22.6-16; 26.12-18)

¹ Ikanta irirori Saulo, te irovashaantero jasaryiimayetari irovamayeri iriyotaane Pinkathari. Irootake jiyaatashitantakari omperatasorentsijanori Judío,

² ikantakeri: “Posankinateneri omperatasorentsitaari saikatsiri nampitsiki Damasco, pinkanteri: ‘Pishineteri Saulo irayeteri karatanairiri ipaiyeetziri “Avotsi.” Inkyaayete japatoyeetapiinta, iroosoyeteri shirampari eejatzi tsinane, iramakeri jaka Jerusalén-ki.’ ”

³ Iro jareetzimataka nampitsiki Damasco, ari jomapokakeri morekanaintsiri inkiteki, joorentapaaka ikatziyakara Saulo.

⁴ Tyaanake Saulo. Ikematzi ñaantsi inkiteki, ikantaitzi: “¡Saulo! ¡Saulo! ¿Opaitama pipatzi-maminthatantanari?”

⁵ Jakanake Saulo, ikantzi: “¿Niinkama eeroka Pinkathari?” Ari ikantaitanakeri: “Naakatakeri Jesús itzimi pipatzi-maminthatakeri. Eerokatakeri ovasankitaavaitacha apaniro, okempivaitakaro pimpatziminthatatyeyearomi thoyempithovari.”

⁶ Ikanta Saulo, okavaitanaka itharovanakera, ikantanake: “Pinkathari, ipaita pikoviri nantairi

naaka.” Ari ikantanakeri Avinkatharite: “Pintzinaye, piyaate nampitsiki. Arira inkamantay-eetemiro ompaitya panteri.”

⁷ Osheki itharovanake ikaratzi oyaatakeriri Saulo, tema ikemavakero eejatzi irirori ñaantsi, te iriñaamaityaari ñaavaitatsiri.

⁸ Ipoña ikatziyavetanaa Saulo. Ikovaveta irokiryaaanai, te onkante iramenanai. Irootakera jakathatantanaariri itsipayetakari, jaanakeri nampitsiki Damasco.

⁹ Ari isaikeri janta okaratzi mava kitaite, te onkante iramenavaitai, te irovaiya, te irirai eejatzi imire.

¹⁰ Okanta janta Damasco, ari isaiki aparoni iyotaari ipaita Ananías. Iriitake iñaanatakeri Avinkatharite imishireki, ikantziri: “¡Ananías!” Ari jakanakeri irirori: “¿Ipaita, Pinkathari? Jaka nosaiki.”

¹¹ Ikantziri: “Piyaate janta avotsiki ipaiyeetziri ‘Tampatzikari.’ Ari osaiki ipanko paitachari Judas, ari posampitakoventeri aparoni shirampari ipaita Saulo, iri poñaachari nampitsiki Tarso. Ari isaikiri irirori iñaañaatzi.

¹² Nomishitakaakeri irirori. Jiñaakemi pikyaashitapaakeri, potzimikapatziitotantakaripako, irojatzijamenavaitantanaari.”

¹³ Ikanta ikemavakera Ananías, ikantanake: “Pinkathari, osheki nokemi iñaaventayeetziri irika shirampari, koveenka okanta jantayetakeri Jerusalén-ki jovasankitaayetzi pitasorentsitaakaane.”

¹⁴ “Iro ipokantari iroñaaka jaka, tema jotyaantatziiri omperatasorentsijanori

iraayeeteri pairyiimiri javentaanaami.”

¹⁵ Ikantzi Pinkathari: “Piyaate. Tema irika shirampari iriitake nokoyaakeri naaka iñaaventaina maaroni nampitsiki. Inkinkithatakairi Israel-mirinkaite isheninkatari irirori, eejatzi pashinesatzi atziri kaari isheninkata, eejatzi ivinkatharite.

¹⁶ Ari noñaakakeri eejatzi tsika onkarate inke-maantsiventyaana naaka.”

¹⁷ Ipoña jiyaatake Ananías pankotsiki isaikake Saulo. Kyaapaake, jotzimikapatzii totantapaakari irako. Ikantziri: “Iyeki, jotyaantakena Avinkatharite Jesús, tsika itzimi oñaakakamiri avotsiki pikenapaakeranki. Iro jotyaantantanari onkantya pokiryaantaiyaari, onkantya inamp-ishiretantaamiri eejatzi Tasorentsinkantsi.”

¹⁸ Arira oparyaanake irookiki kempitavetariri shimapentaki, amenanai kameetha. Ipoña ikatziyanaka, jatanake iroviinkaataiteri.

¹⁹ Arira jovavaitanaa, irojatzi ishintsitantaari kameetha. Kapichera isaikimovaitapaintziri kempisantzinkariite nampitarori Damasco.

Ikinkithatzi Saulo Damasco-ki

²⁰ Arira jetanakaro Saulo ikinkithatakan-tanake japatotapiintayeta judío-payeeni, ikantzi: “Iriitakera Itomi Pava paitachari Jesús.”

²¹ Ipampoyaaminthatanakeri ikaratzi kemiriri, ikantavaka: “¿Tema iriitake irika kisaneentziri Jerusalén-ki ikaratzi pairyiiriri Jesús? ¿Tema ir-ijatzi pokaintsiri jaka irayeri kempisantzinkari janta omperatasorentsijanoriki?”

²² Iro kantacha Saulo eekero ishintsitatziki inkinkithatakaantzi tekatsi intharovakaiya.

Te iriyote opaita inkantayeteri judío-payeeni nampitarori Damasco-ki, ikemirira Saulo ikantzi: “Irikaranki Jesús Cristo inatzi.”

Saulo ishiyapithatari Judío-payeeni

²³ Okanta avisanake osheki kitaite, ikantavakaaka Judío-payeeni: “Thame overi Saulo.”

²⁴ Tema kitaiteriki eejatzi tsireniriki joyaaventakari ishitovapiintaitzira nampitsiki, inkene iroveri. Iro kantacha Saulo jiyotake ikovatzi irovamairi.

²⁵ Ikanta kempisantzinkariite, jotetakeri antaroki kantziri, jovaniiryaakotakeri tsirenipaite jakakiroki janta jotantoyeetziro nampitsi. Ari okanta ishiyantakari Saulo.

Areetaa Saulo Jerusalén-ki

²⁶ Ikanta jareetaa Saulo Jerusalén-ki, ikovave-taka intsipatapaiyaarimi iriyotaane Pinkathari. Iro kantacha osheki itharovakaakari, iñaajaantzi te ikempisantaperotai irirori.

²⁷ Iro kantacha tzimatsi kempisantzinkari paitachari Bernabé, jaapatziyanakari Saulo, jatake iroñaakantairi ipiyotara Otyaantajanori. Ikantapaakeri: “Irika Saulo iñagairi Avinkatharite janta avotsiki jatachari Damasco-ki, ari ikinkithavaitakaakeri. Ari jetanakaro Saulo janta nampitsiki Damasco iñaaventanairi ivairo Jesús. Tekatsi intharovakaanakya.”

²⁸ Ari ikantakari Saulo isaikantapaari Jerusalén-ki, itsipayetapaari irikaite Otyaantajanori.

29 Iñaaventakeri ivairo Jesús Pinkathari, tekatsi intharovakaiya. Arira ikinkithatakaayetziri judío-payeeni Griego-thatatsiri. Iro kantacha ikovake iroveri irikapayeeni.

30 Ikanta jiyotaiyakeni kempisantzinkariite, jaanakeri Saulo janta Cesarea-ki. Ipoña jotyaantairi Tarso-ki.

31 Ikanta kempisantzinkariite, nampiyetarori Judea-ki, Galilea-ki ipoña Samaria-ki, kameetha ikanta isaikavaitaiyini, eekero jantakishireperotanakitzi, ñaapinkatha jovapiintanakeri Pinkathari, jookakoventakerira Tasorentsinkantsi. Eekerora jiyaatatzi joshekiperotanake.

Jovashinchagaitairi Eneas

32 Ikanta jareetantayetaka Pedro nampitsiite, irojatzi jareetantaka Lida-ki inampiyetarora itasorentsishiretakaitairi.

33 Ari jiñaapaakeriri paitachari Eneas, kisoporokiri inatzi, tzimakotake 8 osarentsi jonoryaavaitaka.

34 Jiñaanatapaakeri, ikantziri: “¡Eneas, irovashinchagaimi Jesucristo. Pinkatziye, paanairo ponoryaamento!” Arira ikatziyanakari Eneas.

35 Ikaratzi nampitarori Lida-ki eejatzi Sarón-ki, jiñaayetairira ikatziyavaita Eneas, iroora ikempisantantakariri Avinkatharite.

Añaantaari Dorcas

36 Okanta nampitsiki Jope, tzimatsi aparoni iyotaaro opaita Tabita, iñaaneki griego ikantaitziro “Dorcas.” Iroka tsinane okaminthaantapiintake, oneshinonkatantapiintake.

³⁷ Ipoña aparoni kitaite, omantsiyatake Dorcas, kamake. Jaayeetakero, ikaataitakero, jonoryeeta-paintziro jenoki opankoki.

³⁸ Okanta janta Jope-ki te intainaperote osaiki nampitsi Lida, tsikara jareetaka Pedro. Ikanta ikemaiyakeni iyotaariite ari isaikiri Pedro janta, jotyaaantake apite shirampari inkamantakiteri: “Pimpokanake thaankiperoini Jope-ki.”

³⁹ Jatanake Pedro. Ikanta jareetapaaka janta, jaayeetanakeri jenoki tsika jonoryeetakero. Otapotapaakeri maaroitene kamaimetzinkaro, iragayapaakani, oñaakayetapaakeri kithaarentsi oshirikapiintane Dorcas.

⁴⁰ Ipoña Pedro jomishitovakero maaroitene, ari jotypeerovanaka, ñaañaatanake. Ipoña ipithokashitanaaro kaminkaro, ikantzi: “¡Tabita, pintzinaye!” Ari okiryaaanai iroori, oñaatziiri Pedro, thointanaa.

⁴¹ Jakathavakotakero irirori, jovatziyakero. Ipoña ikaimayetakero kamaimetzinkaroite eejatzi ikaratzi itasorentsitakaitane, jiñaayetairo añagai.

⁴² Ikanta ikemakoyeetakero nampitsiki Jope, osheki kempisantanakeriri Pinkathari.

⁴³ Oshekira kitaite isaikavaitanake Pedro nampitsikika, iri isaikimotake shirampari paitachari Simón “Meshinantsipakori.”

10

Pedro ipoña Cornelio

¹ Tzimatsi Cesarea-ki aparoni shirampari paitachari Cornelio, iriitake ijevarite ovayiriite Roma-satzi ipaiyeetziri “Italia-satziite.”

² Irika shirampari ñaapinkathatasorentsivaitaneri jinatzi, ari ikaramirinkatziri isheninkaite iñaapinkathatziri Pava. Ipapiintziri ashinonkainkari osheki iireekite okantavetaka te isheninkatari. Jiñaañaatapiintakeri Pava irirori.

³ Okanta aparoni kitaite, aritake sheetyaake, tainkaperotake ooryaa, ari jomapokakeriri imaninkarite Pava ikyaashitapaakeri isaikakera irirori, iñaavakeri koñaaroini, ikantapaakeri: “¡Cornelio!”*

⁴ Ipampoyaaminthatavakeri Cornelio, itharonkakiini josampitanakeri, ikantziri: “¿Pinkathari, ipaitama pikovakotanari?” Ikantanakeri maninkari: “Ikemakemiro Pava piñaañaatane, jiñaakemi pineshinonkayetantapiintaka.

⁵ Potyaante potzikatane nampitsiki Jope onkantya iramantyaariri Simón, ipaiyeetziri eejatzi Pedro.

⁶ Ari jimayimotziriri pashine Simón, ‘Meshinantsipakori’ saikathapyaatzirori inkaare. Iriira kamantemineri opaita pantairi.”

⁷ Ikanta ishitovanai maninkari, ikaimake Cornelio apite inampire. Ikaimake eejatzi aparoni ovayiri, iraventaane joviri, ñaapinkathatasorentsivaitaneri jinayetatziri irirori.

⁸ Ikamantakeri okaratzi ikantaitakeriri. Jotyaantakeri Jope-ki.

⁹ Okanta okitaitamanai, joveraaka tampatzika ooryaa, irootaintsi irareetzimataiyaani Jope-ki jotyaantakeri. Ari jataitanake irirori Pedro

* **10:3** Kantakotachari jaka “itainkaperotanake ooryaa,” irootake ikantaitziri pairani “ooryaa 9.”

iriñaañaate jenoki pankotsipankaki.

¹⁰ Ikemaminthatakero itashe, ikovake iroya, iro kantacha ovakera jonkotsiyeetzi iroyaari, ari jiñaavyatakari.

¹¹ Jiñaakero ashitaryaanaka inkite, jovayiiyeetakero kempivetarori antaro manthakintsimaanka, ithatoyeetakero opatziki.

¹² Okanta janta manthakintsimaankaki tzimatsi osheki kantashivaiyetachari piratsi, ipoña ikaratzi kamathayetatsiri kipatsiki, ipoñaapaaka tsimeripayeeni.

¹³ Ipoñaashita ikemake ñaanatakeriri, ikantziri: “Pedro, pintzinaye, povamayeri irikapayeeni, poyaari.”

¹⁴ Ari jakanake Pedro: “Eero Pinkathari. Te novapiintari naaka irikapayeeni ipinkayeetziri.”

¹⁵ Japiiyeetanakeri Pedro iñaanaiziri, ikantziri: “Tema irikapayeeni ikaratzi ishinetaantairi Pava, eerora pipaitashivaitari eeroka ‘Ipinkayeetziri.’ ”

¹⁶ Mavasatzi apiitaka iroka. Ipoñaashitaka jaay-eetanairo manthakintsimaanka inkiteki.

¹⁷ Antaro okantzimoshirevaitanakari Pedro, ipampithashirevaita opaita oshiyakaaventachari okaratzi jiñaakeri. Arira jareetayapaakani irotyaantane Cornelio, josasampiventakotapaakero ipanko Simón.

¹⁸ Jareetapaakara pankotsiki, ikaimaiyapaak-itziini josampitantapaake, ikantzi: “¿Ari jimayiri jaka Simón, ipaiyeetzi eejatzi Pedro?”

¹⁹ Ipampithashiretakominthaitaro Pedro jiñaakeri, jiñaanashiretakeri Tasorentsinkantsi, ikantziri: “Pamene, areetapaakara mava shirampari amemenatzimiri.

²⁰ Pinkatziye, payiite. Eerora pikisoshirevaitzi, pintsipatyaari, tema naakatake otyaantakeriri.”

²¹ Arira jayiitapaake Pedro, ikantapaakeri shirampariite: “Naakatake pikokovatzi. ¿Ipaitama pipokantari?”

²² Ikantaiyanakeni irirori: “Nopoki jotyaantana Cornelio, ijevare ovayiriite. Tampatzikashireri jinatzi, ñaapinkathatasorentsivaitaneri jini, iri irakameethatapiintane pisheninkapayeeni judío. Tema chapinki ipokashitakeri imaninkarite Pava, ikantakeri: ‘Pinkaimakaanteri Pedro, onkantya impokantyaari pipankoki, ari pinkemero onkarate inkamantemiri.’”

²³ Ikanta Pedro ikyaakaanakeri pankotsiki, ari jimagaiyapaakeni. Okanta okitaitamanake, jatake Pedro joyaataiyanakeri pokashitakeriri, arira itsipatanakari eejatzi Jope-satzi, “iyekiite” inatzi.

²⁴ Okanta pashine kitaite areetaiyakani Cesarea-ki. Arira joyaaventakari Cornelio itsipayetakari isheninkamirinkaite, eejatzi irapatziyamintatane ikaratzi ikaimayetakeri irirori.

²⁵ Jareetapaakara Pedro pankotsiki, ishito-vashitanakeri Cornelio, jotyeerovashitavakari, iriñaapinkathatavakerimi.

²⁶ Iro kantacha Pedro jovatziyakeri, ikantziri: “Pinkatziye, atziri nonatzi eejatzi naaka, arira nokempitami eeroka.”

²⁷ Ikanta jiñaanatzirira Cornelio, ikyaakaapaakeri, jiñaapaakitzi osheki atziri apatotainchari.

²⁸ Ikantanake Pedro: “Piyotaiyini eeroka, naakaite judío-payeeni te ishinetaitana

nonkempiyaami eerokaite kaari nosheninkata, te aritaajate nonkyaavankotemi. Iro kantacha ovakeraini jiyotaakena naaka Pava, te arite nonkantayetemi: ‘Novinkane pinatzi.’

²⁹ Irootakera kaari noshenkaantanaka nopokanake pikaimakaantakena. Iroñaaka nokovi niyote opaita pikaimakaantantanari.”

³⁰ Ikantanake Cornelio: “Chapinki, aritake tzimake 4 kitaite, ari ikaratajaantake iroñaaka ooryaatsiri, itainkakera. Nosaiki naaka jaka nopankoki notziventavaita, noñaañaatzi osheetyaakera, ari ikoñaatzimotakena aparoni shirampari, shipakiryaa okantapaaka iithaare.†

³¹ Ikantapaakena: ‘Cornelio, ikemakemi Pava piñaañaatziri, ikinkishiretakero pineshinonkantapaintake.

³² Potyaante nampitsiki Jope amerine Simón, ipaiyeetziri eejatzi Pedro. Ari jimayimotziriri pashine Simón, meshinantsipakori nampitarori inkaarethapyaaki.’

³³ Ari notyaantakeri thaankipaiteeni iriñeetemi, pimatakero eeroka pipokanake thaankipaiteeni. Jirikayetakena iroñaaka ipiyotakaakana Pava. Intsityaa pinkantenaro okaratzi ikantakemiri Avinkatharite.”

³⁴ Ipoña ikantanake Pedro: “Arira niyotataitziri iroñaaka omaperotatya Pava te iramaakitaneteri atziri,

³⁵ ña jaakameethayetziri ñaapinkathatanairiri, tampatzikashiretatsiri, okantavetaka tsikarika inampiyetaro, kaari nosheninkaveta.

† **10:30** Kantakotachari jaka “itainkakera,” irootakera ikantayeetziri pairani “ooryaa 9.”

³⁶ Tema iroka Ñaantsi ñaaventakotziriri Jesucristo, okaratzi jatakotaintsiri nosheninkaki Israel-mirinkaite, iriitakera Pava kantakaarori nokinkithatakotantaariri irika. Tema iriitake pinkathariventaineri maaroiteni, iriitakera saikakaayetaineri eejatzi kameetha.

³⁷ Piyoperotaiyironi eerokaite okaratzi avisaintsiri noipatsiteki. Tema pikemakoven-takero jiñaaventakeroranki Juan-ni okantakota oviinkaataantsi. Irojatzzi opoñaantanakari Galilea-ki,

³⁸ jiñeetakeri Jesús Nazaret-satzi. Iriira Pava ipakeri ishintsinka eejatzi Itasorenka. Ipoña ikekenayetanake irirori jineshinonkatantayeta, jovavisakoyetake osheki jaakayetziri peyari. Iroora jimatantakarori iroka tema Pava tsipatakari.

³⁹ Naakayetake ñaayetajaantakeri maaroni jantayetakeri Jesús janta Judea-ki ipoña Jerusalén-ki. Ipoñaashitaka jovamaitakeri, ipaikakoyeetakerira.

⁴⁰ Iro kantacha omonkaratakara mava kitaite jovañagairi Pava, ikantakaakarora irirori noñaayetairi naakaite.

⁴¹ Tera iroñaakapanaatyaari maaroiteni atziri, intaani naakaite, ikaratzi jiyoshiiyetakeri pairani Pava iriñaayetairi. Aritakera jañagai, notsipatavaari novaiyani eejatzi niravaitaiyini.

⁴² Iriitakera otyaantaiyakenari nonkaman-tayetairi atziriite, nonkantairi: 'Iriira Jesús jovakeri Pava iriyakoventairine maaroni añaayetatsiri, ipoña ikaratzi kamayetaintsiri eejatzi.'

⁴³ Irijatzira Jesús jiñaaventakotzitakari pairani

Kamantantaneriite, ikantake: ‘Inkarate kempisantairine irika impairyaayetairira, aritake impyakotaineri iyaariperonka.’ ”

⁴⁴ Jiñaavaiminthaitzi Pedro, arira inampishiretantapaakari Tasorentsinkantsi maaroiteni kempisantakeriri ikinkithatzi.

⁴⁵ Ipampoyaaminthataiyakerini ikaratzi oyaatakeriri Pedro, jiñaakerora inampishireyetantapaakari Tasorentsinkantsi kaari isheninkata, okempivaitakaro irisakoperotaitatyeenerimi,‡

⁴⁶ ikemaiyakeri jiñaavaiyetantanakaro pashineyetatsiri ñaantsi, itharomentanakari Pava.

⁴⁷ Ipoña ikantanake Pedro: “¿Kantatsima ompetapithatyaari iroviinkayetya irikaite atziri, kempiyetanakairi aakaite inampishiretanta-yetaari Tasorentsinkantsi?”

⁴⁸ Ari jotyaantake iroviinkaayeeteri irikaite impairyeteri Jesucristo. Ipoñaashitaka irikaite ikantanakeri Pedro: “Pisaikimovaitanakena.”

11

Ikamantapairiri Pedro kempisantzinkariite Jerusalén-ki

¹ Ipoña ikemaiyakeni pashine Otyaantajanoriite ipoña iyekiite nampitarori Judea-ki, ikantaitzi: “Ikemayetairora Iñaane Pava kaari asheninkata, ikempisantayetai irirori.”

‡ **10:45** Irikaite “oyaatakeriri Pedro,” irijatzira ipaiyeetzitari “Totameshitaaniri.”

2 Iro kantacha jareevetaara irirori Pedro Jerusalén-ki, jiñaanaminthatavairi judío kempisantayetaatsiri.*

3 Ikantavairi: “¿Opaitama pareetantariri kaari asheninkata, payooyetakeri eejatzi?”†

4 Ari ikamantanakeri Pedro tsika okantajaanta opoñaaantakeri. Ikantanakeri:

5 “Nosaiki naaka nampitsiki Jope, noñaañaaninthatzira, ari noñaavyatakari. Noñaake kempitavetarori iniroite manthakintsimaanka, ithatoyeetakero opatziki, jovaniiryetakero okenapaakero inkiteki irojatzi tsika nosaikakera naaka.

6 Ari namenaperotanakero, noñaake osheki kat-simari piratsi, noñaake ikaratzi kamathayetatsiri kipatsiki, ipoña tsimeripayeeni.

7 Ipoña nokemake ñaanatakenari, ikantana: ‘Pedro, pintzinaye, povamairi irikapayeeni, poyaari.’

8 Ari nakanake: ‘Eero Pinkatharí, tema te namonkotaajatapiinteri naaka irikapayeeni ipinkayeetziri.’

9 Japiiyeetanakena iñaanaitana, ikantaitana: ‘Tema irikapayeeni ikaratzi ishinetaantairi Pava, eerora pipaitashivaitari eeroka “Ipinkayeetziri.” ’

10 Mavasatzi apiitaka iroka. Ipoñaashitaka jaay-eetanairo inkiteki okaratzi noñaakeri.

11 Arira jareetaiyapaakani mava shirampari kokovatanari, jotyaantaitakeri ipoñaakaro Cesarea-ki.

* 11:2 Kantakotachari jaka “judío,” irijatzira ipaiyeetzitari “Totameshitaaniri.” † 11:3 Kantakotachari jaka “kaari asheninkata,” irijatziitara ipaiyeetziri “kaari totameshitaaniri.”

12 Jiñaanashiretanakena Tasorentsinkantsi, ikantakena: ‘Poyaatanakeri irikaite, eerora pikisoshirevaitanake.’ Irootakera nomatakeri. Jirikara 6 iyekiite notsipatanakari. Iriira nokaratakeri nokyaavankotakeri aparoni shirampari kaari asheninkata.

13 Ikamantavakena, ikantana: ‘Chapinki, noñaake maninkari ikatziyapaaka jaka nopankoki, ikantakena: “Potyaante jatatsineri nampitsiki Jope onkantya iramantyaariri Simón, ipaiyeetziri eejatzi Pedro.

14 Iriitakera kamantemirone tsika pinkantya pavisakoshiretantaiyaari, pinkaratairi maaroiteni pisheninkamirinkaite.”’

15 Ikanta nokinkithavaitakaapaakeri, arira omapokashitatainakari inampishiretantapaakari Tasorentsinkantsi iriroriite, iroovaitakeranki inampishiretantakairi aakaite ovakeraini.

16 Arira nokinkishiretanakero ikantakeriranki Avinkatharite: ‘Omapero Juan joviinkaantantaro jiñaa, iro kantacha ari piñaayetakero eerokaite irinampishiretantyaami Tasorentsinkantsi kempivaitakami iroviinkaayeetantyaamirimi.’

17 Tema iriitajaantakera Pava neshinonkatariri eejatzi iriroriite ikempitaayetaira aakaite akempisantayetairira Pinkathari Jesucristo. ¿Niinkama naaka nonkovantyaari nomaimaneteri Pava?”

18 Ikanta ikemaiyavakera iyekiite nampitarori Jerusalén-ki, tekatsi inkantaiyanakeni. Itharomentaiyanakarini Pava, ikantaiyanakeni: “¡Arira okantari! ¡Ineshinonkatairi Pava

kaari asheninkata! ¡Kantatsira iriroriite irovashaantairo eejatzi iyaariperonka, onkantya irañaashireyetantaiyaari!”

Kempisantaatsiri Antioquía-ki

¹⁹ Aritakera jovamayitzitaitakari Esteban, jetaitantanakarori ipatzimaminthayeetziri kempisantzinkariite. Iroora opoñaantanakari ishiyayetzitanaka tsikarika ikaratzi kempisantzinkariite janta Fenicia-ki, Chipre-ki ipoña Antioquía-ki. Ari ikinkithatakaayetakeriri judíopayeeni tsika okantakota Kameethari Ñaantsi, temaita inkinkithatakairi kaari isheninkata.

²⁰ Iro kantamaitachari, ari jareetaiyakani Antioquía-ki, kempisantaatsiri poñaachari Chipre-ki ipoña Cirene-ki. Ikinkithatakaayetapaakeri eejatzi kaari isheninkata, jiñaaventakeneri Kameethari Ñaantsi tsika ikantakota Jesús, Avinkatharitera.

²¹ Okantakaatziitakarira ishintsinka Avinkatharite irikaite, jovashaantakaakeri pashinesatzi atziri jametashivaiyevetakari. Oshekira kempisantanairiri Avinkatharite.

²² Ikanta kempisantaatsiri Jerusalén-ki, ike-makotaiyakerini, jotyaaantakeri Bernabé janta Antioquía-ki.

²³ Jareetakara Bernabé, iñaapaakeri tsika ikanta Pava ineshinonkayetakari irikaite, iniroite ikimoshiretapaake. Ikaminaayetapaakeri maaroitene ari onkantya iroisokeroshireyetantyaari Avinkatharite.

²⁴ Tema irika Bernabé neshinonkataneri jinatzi, javentaashiretziitari Avinkatharite, inamp-

ishiretziitantari Tasorentsinkantsi. Irootakera
joshekiperotantanakari kempisantanairiri
Avinkatharite.

²⁵ Ipoñaaka Bernabé, jatake Tarso-ki iriñeeri
Saulo.

²⁶ Ikanta iñaapairi, jamairi Antioquía-ki.
Ari isaikimovaitakeri iriyotaaneete aparoni
osarentsi, jiyotaayetake osheki atziri. Arira
etanakaro janta Antioquía-ki ipaiyeetziri “Cristo-
veriite.”

²⁷ Okanta aparoni kitaite, jareetaiyakani Antio-
quía-ki kamantantaneriite ipoñaanakaro Jerusalén-
ki.

²⁸ Ipoñaashitaka, aparoni kamantantaneri
paitachari Agabo, ikatziyanaka japatotaiyani,
ikantanake: “Arira iriñeetake iniroite tashetsi
maaroni nampitsiki.” Iriira Tasorentsinkantsi
ñaanashiretakeriri jiyotantakarori. Irootakera
monkaratainchari pairani ipinkathariventan-
takari Claudio.

²⁹ Irootakera ikinkishiretantaiyakari
Antioquía-satzi irineshinonkatyaari Judea-satzi
irotyaanteneri iyekiite okaratzi iraaavyaayeri.

³⁰ Iroora jimataiyakerini, ipairyeetakeri
Bernabé itsipatakari Saulo iri amenakaanterone.
Jotyaantakeneri antarikonaite janta Judea-ki.

12

*Jovamaitantakariri
jashitakoitakeri Pedro*

Jacobo,

ipoña

¹ Ikanta pinkathari Herodes ipatzi-
maminthatake tsikarika ikaratzi kemp-
isantzinkari.

2 Ikantakaantake inthatzinkaiteri Jacobo, irirentzira Juan.

3 Ikanta jiñaakerora Herodes kameetha onimoyetakeri judío-payeeni, joirikakaantakeri eejatzi Pedro. Arira avisayetakeri iroka joimoshirenkayeeta jovantayeetapiintairori tantaponka.

4 Aritakera joirikakaantakeri Pedro, jashitakotakaantakeri. Jovayetake ikaratzi 16 ovayiriite aamaventapiintayetyaarine. Ikinkishirevetaka Herodes iroñaakanterimi atziriiteki onkaratakerika joimoshirenkaitaro kitaite Anankoryaantsi.

5 Jashitakominthaitziri Pedro, ñaañaataiyatsini kempisantzinkariite japatoventakarira Pava.

Jomishitovaitairi Pedro

6 Okanta omonkaratzimatapaaka iraantyaariri Herodes irika Pedro iroñaakanterimi atziriiteki. Jimayira Pedro tsireni josatekakeri apite ovayiri, joosoyeetantakarimi apite ashirotha. Saikaiyatsini pashine ovayiriite ikyaapiintayeetzi jaamaakoventari.

7 Ari jomapokashitakarimi ipokake imaninkarite Avinkatharite, kitaisaante ikantakaapaakaro. Jotzinkamerekitapaakeri Pedro, jovakiryaaakeri, ikantziri: “¡Pintzinaanake!” Oparyaashivaitanaka ashirotha joosoyeetantakarimi irakoki.

8 Japiitakeri maninkari, ikantziri: “Pinkithaatyaa, pi-zapato-tya.” Ari ikantakero Pedro. Eekero ikantatzi maninkari: “Pinkyaantyaaro piveviryaakoro, poyaatena.”

9 Shitovanake Pedro joyaatanakeri maninkari. Tera iriyote omaperorika okaratzi jantziri

maninkari. Aña okempitzimovaitakari iriñaavyatatyeeyaami.

¹⁰ Iro kantacha javisanake aparoni aamaventariri, ipoña javisanakeri pashine. Iro irishitovimate, jareetapaakaro ashivotatsiri ashitakorontsi, ashitaryaashivaitanaka apaniro. Shitovaiyanake. Ikanta janiitakera, iro itaponeentanaka, ari jookanairi maninkari apaniro.

¹¹ Arira ikinkishiretanakari Pedro, ikantanake: “Arira niyotziri iroñaaka omaperotatya jotyaantakeri Pinkathari imaninkarite, intsiparyaakoventakena Herodeski, itsiparyaakoventakena eejatzi tsika inkantavaitenami judío-payeeni.”

¹² Ikanta jiyotanakerora Pedro iroka, jatanake opankoki María, irinirora Juan, ipaiyeetziri eejatzi Marcos, tsika janta japatotaita iñaañaataitzi.

¹³ Kaimapaake ikyaapiintaitzi. Okanta aparoni evankaro paitachari Rode, jatanake ameneri nininkarika.

¹⁴ Ari iyovaantetavairi Pedro jinatzi, iniroit-era okimoshiretanake, te ashitaryaajatanakeneri inkyaantapaakyaari, opiyatainaka inthomointa okamantantzi, okantapaake: “Pedro inatziira kaimatsiri.”

¹⁵ Ari ikantayeetavakero: “¡Te pishinkiventatya!” Iro kantacha eekero oshintsitatzi iroori, okantzi: “Omaperotatya.” Ikantaiyini irirori: “Aama imaninkarite jinatzi, kaarira Pedro.”

¹⁶ Eekero ishintsitatzi Pedro ikaimi. Ikanta jashitaryaakeneri, iñaatziiri Pedro inatzi, ikitakitziitaiyanakeni.

¹⁷ Ari jovaankanakero irako Pedro,

onkantya imairetantaiyaarini. Ipoñaashitaka ikinkithatakotanakero tsika ikantakero Avinkatharite jomishitovantaariri. Eekero ikantanakitzi Pedro: “PINKAMANTERIRA IROKA JACOBO EEJATZI PASHINE IYEKIITE.” Ari ishivotanai, jatanake pashineki nampitsi.

¹⁸ Okanta okitaitamanake, osheki okantzi-moshiretaiyarini aamaventavetakariri, tema te iriyotaiyeni tsika ikenake Pedro.

¹⁹ Ikantakaantake Herodes inkokovayeetairi, iro kantacha tera iriñeetairi. Irootakera jookoyeetantanakariri aamaventavetakariri, jovamaakaantaitakeri. Ikanta avisake iroka, shitovai Herodes Judea-ki, jatake irinampitapaintyaaro Cesarea-ki.

Ikamantakari Herodes

²⁰ Arira ikantzitaya Herodes imaimaneminthavaitakeri nampitarori Tiro-ki eejatzi Sidón-ki. Ikanta ikinkishiretaiyakani imaimaneminthatane irakameethayetairi, tema aritake jiyomparitapiintaiyani. Jotyaantaiyake jatashiyeterine Herodes irapatziyeeyaari. Ikanta saikavankotziriri Herodes, iraventaaperotane, paitachari Blasto, jaakameethayetavakeri pokashitakeriri. Ikantakoventakeri Herodes-ki tsikapaita inkinkithavaitakaantyaariri.

²¹ Monkaratapaaka kitaite ikaimakaantakeri Herodes inkinkithavaitakairi. Ari ikyaantanakaro ovaneenkaro iithaare ikinkithavaitakaantapiintantari, thointapaaka isaikamentoki japatoiyakani, ikinkithavaitanake.

²² Ari ikaimakotaiyirini atzirite, ikantzi: “¡IRINTA ÑAAVAITANTSIRI, PAVA JINATZI, KAARIRA ATZIRI!”

23 Tetya onkantzimovaitaajatyaaari Herodes ikempitakaantaitakari Pava itharomentaitakari. Irootakera omapokashitantanakari jomantsiyaakeri imaninkarite Avinkatharite, kenivaitanake, kamake.

24 Iro kantacha, eekero iyaatakotanakitzi iñaanera Avinkatharite, eekero joshekipertotanakitzi kempisantzinkariite.

25 Ikanta Bernabé ipoña Saulo jimonkaratakero jantakero jotyaantantaitakariri Jerusalén-ki, piyeeyaani Antioquía-ki, ari itsipataari Juan ipaiyeetziri eejatzi Marcos.

13

Jetanakaro ikinkithatakaantzi Bernabé ipoña Saulo

1 Tzimayetatsi kamantantaneriite janta Antioquía-ki japatotapiintaiyanira kempisantzinkariite, tzimayetatsi eejatzi iyotaantaneriite. Jirika ikarataiyini: Bernabé, Simón ipaiyeetziri eejatzi Kisaakiri, Lucio poñaachari Cirene-ki, Manaén ikaratakari pairani Herodes joimonkaiyakani, ipoñaapaaka Saulo.*

2 Okanta japatoventaiyarinira Avinkatharite, itziventaiyarini, jiñaanashiretakeri Tasorentsinkantsi, ikantakeri: “Pimpairyeenari Bernabé pintsipataakenari Saulo onkantya nantavaitakaantyaariri.”

3 Ikanta ithonkatakero jiñaañaataiyakani, itziventaiyani, jotzimikapatzii toyetantakariri irako irikaite, jotyaantaiyakerini.

* 13:1 Irika “Herodes,” iriitakera pinkathariventantatsiri pairani Galilea-ki.

Ikinkithataiyini Otyaantajanori Chipre-ki

⁴ Ikanta irotyaantanera Tasorentsinkantsi, jataiyanakeni Seleucia-ki, ari jotetaiyanakani iriyaatero Chipre-ki.

⁵ Aatakoiyapaakeni Salamina-ki. Jetapaakaro ikamantantapaakero iñaane Pava japatotapiintaiyani judío-payeeni. Arira jiyaatzitanakari eejatzi irirori Juan irampitakovaiteri.

⁶ Jaathakiryaaanakero othampishi, irojatzi jaree-tantakari Pafos-ki. Ari jiñaakeri aparoni sheripiyari judío, thairi kamantantaneri jinatzi, ipaita Barjesús.

⁷ Irika sheripiyari irapatziyane inatzi janta pinkathari Sergio Paulo. Iyotaneri inatzi irika pinkathari, ikaimakaantakeri Bernabé ipoña Saulo, tema ikovatzi inkemero iñaane Pava.

⁸ Iro kantacha sheripiyarika paitachari iñaaneki griego Elimas, ikovavetaka irotzikatzikateri pinkathari eero ikempisantanta.

⁹ Ikanta Saulo, ipaiyeetziri eejatzi Pablo, ipampoyaanakeri irika, ikantakaatziitakarira Tasorentsinkantsi,

¹⁰ ikantanakeri: “¡Thairí! Kaariperori pinatzi. Itomi kamaari pinatzi. Pimanintakero kameethari. ¿Eeroma povashaantaajatairo potzitzikayetziro okaratzi tampatzikatzimotziriri Novinkatharite?

¹¹ Iroñaaka irovasankitaataveetemi, osamani pinkantya pimavityaakite.” Apathakerora ikantanaka, te irokichaatanai. Ikokovavaitzi akathavakotairine.

¹² Ikanta jiñaakerora pinkathari avisaintsiri, ikempisantanake. Ipampoyaminthatanakero

iñaaventayeetzirira Avinkatharite.

Areetaka Pablo ipoña Bernabé Antioquía-ki saikatsiri Pisidia-ki

¹³ Ikanta ishitovanaira Pablo janta Pafos-ki itsipayetakari ikarataiyini otetanaka iriyaatero Perge-ki saikatsiri janta Panfilia-ki. Iro kantacha Juan, te iroyaatanairi, piyanaka irirori Jerusalén-ki.

¹⁴ Ikanta jareetaka Perge-ki avisanake pashineki nampitsi Antioquía saikatsiri janta Pisidia-ki. Ikanta janta, ikyeeyakeni japatotapi-inta judío-payeeni kitaiteki jimakoryaantaitari, thointaiyapaakani.

¹⁵ Aritakera ithonkaitakero iñaanayeetziro irosankinare Kamantantaneriite, Ikantakaan-taitane eejatzi, ikantake jevatakaantatsiri japatotapiintaita: “Iyekiite, kempitaka tzimatsi pinkanteri iroñaaka onkantya intharomentantayetyaari atziriite.”

¹⁶ Ipoña ikatziyanaka Pablo, jakovakotanake onkantya irimaireretantayeetyaari, ikantanake: “¡Shirampariite! ¡Israel-mirinkaite! ¡Maaroni eerokaite ikaratzi ñaapinkathatairiri Pava!

¹⁷ Iriitakera Pava iyoshiitakeriri pairani avaisatziite, Israel-mirinkaite. Iriitakera oshekyaaakeriri. Ipoña joñaakantakero ishintsinka itsiparyaakoventairira Egipto-ki.

¹⁸ Ipoña ipiyathavaitakari Pava janta tsika te inampiitaro okaratzi 40 osarentsi. Iro kantacha Pava jamavetakero ipiyathayetakari.

¹⁹ Ipoña japerotake Pava ikaratzi 7 isheninkamirinkatavakaa janta Canaán-ki, irootakera iipatsitetakaayetaariri avaisatziite.

20 Maaroni iroka noñaaventakemiri avisakera 450 osarentsi okaratzi osamanitake. Ipoña ipairyaakeneri jevariite amenakoyeterine, irojatzí jovekaraantantapaakarori Samuel-ni, kamantantaneri.

21 Iro kantamaitacha ikovavetaka aparoni ivinkathariteperotyaari. Irootakera Pava ipairyaantakaniriri Saúl-ni, itomi Cis, isheninkamirinka Benjamín. Iriira pinkathariventakeriri okaratzi 40 osarentsi.

22 Iro kantacha Pava jovinkatharyaakeri Saúl-ni, jimpoyaatantaari David-ni. Tema iri David-ni jiñaaventakeranki Pava, ikantzi:

Noñaakeri David itomi Isaí, onimotakena,

Iriitake materone irantero nokoviri naaka.

23 Ikanta itzimakera Jesús, icharinemirinkatakari David-ni. Iriitakera ishinetakeri Pava irotyaanteri irovavisaakoyetai aakaite Israel-mirinkaite.

24 Tekeratsitara impokeeta Jesús, ikinkithakotz-itakari Juan-ni, ikantake: ‘Ontzimatyepimpiyashireyetai, poviinkaatzimentaiyaari Pava.’

25 Ikanta Juan-ni jimonkaratzimatakero irantavaitane, ikantanake: ‘¿Piñaajaantakema naakatake irika? Tera naaka. Aña aatsikitakera noñaapinkathaperotzitari naaka, te aritaajate inkempitakaantyaana iromperatane onkantya no-zapato-ryaantyaariri.’

26 ¡Iyekiite! ¡Abraham-mirinkaite! ¡Maaroni eerokaite ikaratzi ñaapinkathatairiri Pava! Aakatajaantakera jotyaantayeetakai iroka Ñaantsi avisaakoyetantaiyaari.

27 Tema ikaratzi nampiyetarori Jerusalén-ki ipoña ijevarepayeeni, tera iriyotaiyavakerini Jesús, aña jiyakoventaiyakeri. Arira okanta kaari jiyotantaajatavakaro imonkaratakaatyaarora okaratzi josankinatakoyetakeri kamantan-
taniite, okantaveta japiipiitziivetakaro iñaanatapiintziro japatotapiintaiyanira kitaiteriki jimakoryaantaitari.

28 Ipoña ikovakotakeri Pilato irovakaanteri Jesús, okantavetaka tekatsi inkenakaashita-
paintya irirori.

29 Ikanta ithonkakero jantayetakero okaratzi jimonkaratakaayetakariki josankinatakoyeetakeriki pairani, jovatzikaryaakotakeri ipaikakotakeri, ik-
itakeri.

30 Iro kantacha Pava joviriintairi.

31 Arira jetanakaro Jesús joñaakapanaatari ikaratzi tsipatakariki pairani ipoñaantakariki Galilea-ki irojatzi Jerusalén-ki. Oshekira okaratzi kitaite joñaakapanaatari. Iriitajaantakera ñaaventayetairiki iroñaaka tsikarikapayeeni isaikayetzi atziri.

32 Irijatziitara noñaaventzitamiki iroñaaka eerokaite, noñaaventzimirora Kameethari Ñaantsi tsika okantakota ishinetakeneriki Pava avaisatziite.

33 Arira jimonkaratakero Pava okaratzi ishinetakeneriki, tema joviriintairira Jesús joñaakayetairi aakaite, tema icharineete anaiyatziini. Irootakera osankinatakotachari Salmo-ki, okantzi:

Notomi novimi eeroka.

Naakatake pirintana iroñaaka.†

³⁴ Aritakera iñaaventzitakari Pava iroviriintairi Jesús, eero oshitzivaitanta ivatha. Ikantake iñaavaitake:

Ari nomonkaratakeneri David-ni okaratzi noshinetaajaantakeneriri.

³⁵ Pashineki Salmo okoñaatakoperotzi iroka, okantzi:

Eerora pishinetziri oshitzivaite ivatha pitasorentsita.

³⁶ Omaperora, kaarira David-ni oñaaventakote jaka, tema jañaavaitakaapaintziri Pava irika David-ni, ipoña imakoryaake, itsipataari ivaisatziite ikitayetaa, arira oshitzitairi ivatha.

³⁷ Irooma ivatha irika joviriintairi Pava, tera iriñeero oshitzivaite ivatha irirori.

³⁸ Iyekiite, ontzimatyeera piyotayetai eerokaite, iriira noñaaventzi Jesús, tema iri matairori ipeyakotaimiro piyaariperonka.

³⁹ Eekerorika paakoventatyeeyaaro Ikan-takaantane Moisés-ni, eerora ipeyakotaitzimiro piyaariperonka. Irooma aririka pinkempisan-tairi Jesús, ari impeyakotaimiro irirori.

⁴⁰ Paamaventaiyaani eerokaite, papeshitarokari josankinatakotakeri kamantantaneriite, ikantake:

⁴¹ Pinkemaiyeni manintzirori kyaaryoori,

Ari pinkitakitziitapainte, irojatzi pimpeyan-takyaari.

† **13:33** Kantakotachari jaka “Salmos,” irojatzi ikantayeetzitari “apitetanaintsiri.” Tema panthaantsi onayetatzii ikantayeetziri Salmos. Oshekira onatzi, iroora apitetanaintsiri josankinayee-takero pairani iroka.

Tema ontzimavetakya apaata ompaitya nantzi-
motaimiri,

Eeromaita pikempisantziro, intzimavetakya
ooñaarontemirone.”

⁴² Ikanta ishitovimatanaira Pablo japatotapi-
intaita, ikovakotaiyakerini kaari isheninkata,
ikantziri: “Pimpiyeera pashineki kitaite jimako-
ryaantaitari, papiitero pinkinkithatakainaro
iroka ñaantsi.”

⁴³ Ikanta jiyaataiyeenira judío-payeeni eejatzi
kaari isheninkata japatotaiyani, tzimatsira osheki
oyaatanakeriri Pablo ipoña Bernabé. Ari ikam-
inaathayetakeri onkantya iroisokerotantyaarori
ikaminthaayetairira Pava.

⁴⁴ Okanta areetapaa pashine kitaite jimako-
ryaantapiintaitari, ipiyotaiyakani osheki atziri
inkempisantero iñaane Pava.

⁴⁵ Iro kantacha jiñaakerira judío-payeeni ipiy-
otaiyapaakani atziriite, ikisashiretaiyanakani, je-
tanakaro imaimanevaitanakeri Pablo, ithainki-
mavaitanakeri.

⁴⁶ Tera intharovanake Pablo itsipatakari
Bernabé, ikantakeri irirori: “Iro arivetachari
netavakyaami nonkamantayetemiromi
eerokaite iñaane Pava, tema judío pinayetzi.
Irooma pimanintaiyakerora, eero piñeero
irañaashiretakaayeetaimi. Irootakera
nonkinkithatakaantyaariri iroñaaka kaari
asheninkata.

⁴⁷ Tema ari okanta jotyaantakena
Novinkatharite, ikantakena:
Eeroka nopairyake pinkitainkatakoyetairi kaari
pisheninkata,

Ari onkantya piñaaventantaiyaaniriri avisako-
taantsi.

Pothotyero maaroni kipatsi.”

⁴⁸ Ikanta ikemaiyavakera kaari isheninkaveta,
ikimoshiretaiyanakeni, ikantaiyanakeni:
“Osheki okameethatataitzi iñaane Pinkathari.”
Tema ithonka ikempisantaiyeeni ikaratzi
jiyoshiiyeetakeri irañaashireyetai.

⁴⁹ Ithonka ikinkithatakoyeetanakero iñaane
Avinkatharite nampitsipayeeniki.

⁵⁰ Iro kantacha judío-payeeni,
ikinkithavaitakaake iriiperoriite jevatakaan-
tatsiri nampitsiki, tsinaneete ñaapinkathataaro,
tsipatapiintavetakari judío-payeeni japatotaiyani,
jiminthatakaakari impatzimaminthateri Pablo
ipoña Bernabé, jomishitovairi inampitsitekira.

⁵¹ Ikanta Pablo itsipatakari Bernabé
jotekanairo iipatsikiite onkantya iriyotantay-
eetyaari te inkempisantaiteri Pava janta. Ari
jiyaataiyanake pashineki nampitsi Iconio-ki.

⁵² Iro kantacha kimoshire ikantaiyakani
iriyotaaneete, inampishiretziitantanakari
Tasorentsinkantsi.

14

Jiyaatake Pablo itsipatakari Bernabé Iconio-ki

¹ Ikanta Pablo itsipatakari Bernabé,
ikyeyakeni japatotapiintaiyani judío janta
Iconio-ki. Ikinkithatakaapaakeri, ari
ikempisantaiyanake osheki judío-payeeni ipoña
kaari isheninkata.

² Iro kantamaitacha, tzimayetatsi kisoshireri judío, ikaminaakeri kaari isheninkata irimaimaneteri kempisantakaantapaintsiri.

³ Irootakera, isaikantapaakari osamani janta. Eekero jiñaaventanakitziri Avinkatharite te intharovaiyeni. Itasonkaventakaayetakeri, ari okanta jiyoyeetantari omaperotatya iñaaventziro iyaminthaanka Avinkatharite.

⁴ Iro kantacha jimaimanetavakaanaka ikaratzi nampitarori janta. Tzimatsi aapatziyanakariri judío-payeeni, tzimatsi pashinepayeeni aapatziyanakariri Otyaantajanoriite.

⁵ Ipoñaashitaka judío-payeeni itsipayetakari kaari isheninkata, ikinkithavaitakaakeri jevariite irovasankitaavaiteri impoña intsitokakaantantyaari mapi.

⁶ Iro kantacha iriroriite, jiyotake okaratzi iran-taiteri, shiyaka ikenaiyake Listra-ki ipoña Derbeki, iro nampitsiite saikayetatsiri janta Licaonia-ki. Ipoña jiyaayetanake eejatzi pashineki nampitsi okaratzi tzimayetatsiri janta.

⁷ Ari ikinkithayetakero eejatzi Kameethari Ñaantsi janta.

Itsitokaveetakari Pablo Listra-ki

⁸ Okanta janta Listra-ki tzimatsi aparoni shirampari kisoporokiri, te iraniivaitanete, tema ari ikantatya ovakera itzimapaake. Ari ithointaka irika shirampari,

⁹ ikempisantziri Pablo. Ipoñaashitaka Pablo ipampoyaanakeri shiramparika, jiyotakeri osheki javentaashiretziivaitaka, kantatsi irovashinchagairi.

10 Iñaanatanakeri shintsiini, ikantanakeri: “¡Pinkatziye, pintampatzikatero piitzi!” Apathakerora jimitaanaka shiramparika katziyanaka, aniitanai.

11 Ikanta iñeetakero jantakeri Pablo, ikaimaiyanakeni atziriite iñaaneki Licaonia-satzi, ikantaiyini: “¡Janiiryimoyetakai pava joshiyakari atzirivé!”

12 Ikempitakaanakari Bernabé iriimi ivavane paitachari “Júpiter,” iriima Pablo ikempitakaanakari iriimi ivavane paitachari “Mercurio,” tema iriitakera ñaavaitatsi.

13 Ikanta iromperatasorentsita Júpiter, saikatsiri itasorentsipankote tsika ikyaapiintaitziro nampitsiki, jamake ipirapayeeni, inchatepayeeni. Itsipayetakari atziriite ikovavetaiyani iriñaapinkathateri Otyaantajanoriite, irovamayeneri ipiraite, impometeneri.*

14 Iro kantacha Bernabé itsipatakari Pablo jiyotake irirori ikoviri irantayeri, isaperyaanakero iithaare, josatekantanakari atziriite, ikaimanake,

15 ikantzi: “¿Opaitama pantantyaarori iroka? Atziri nonayetatzi naaka, ari nokempitami eerokaite. Irootakera nopokantakari nonkamantayetaimi povashaantayetairo pametashitapiintakari. Aña ontzimatyepinkempisantairi Pava Kañaanetsisiri, ovetsikakerori inkite, kipatsi, inkaare, eejatzi maaroite tzimayetantarori.

16 Irijatzira shineyetakiriri pairani pivaisatziite jantapiintayetantakarori inevetashiyetari irirori-

* 14:13 Kantakotachari jaka “ipirapayeeni,” iriira toro-payeeni.

ite.

¹⁷ Iro kantamaitacha tera iromanapithaper-otyaaari onkantya eero jiyotantaajata aññaatsira irirori. Tema iri Pava neshinonkatapiintakairi aakaite, jovyariiro inkane, okithoyetantari avankirepayeeni, iri payetairori maaroni ovayetari, ari okanta akimoshireyetantari.”

¹⁸ Okantavetaka ikantayevetakari atziriite iroka, osheki opomerentsitaka irovashaan-takaantyaariri irovamayeneri ipirapayeeni impometeneri.

¹⁹ Ariya jareetaiyapaakani judío poñeenchari Antioquía-ki eejatzi Iconio-ki. Ikaminaayetapaakeri atziriite. Irootake itsitokantavetakariri Pablo. Jinoshikanakeri jookakeri nampitsithapiki, iññaajaantake aritake jovamaakeri.

²⁰ Ipoña iriyotaaneete Pablo japatoventa-paakari, ari ipiriintanaari eejatzi ipiyanaa nampitsiki. Ikanta okitaitamanake jatake Derbe-ki itsipatanaari Bernabé.

²¹ Ikanta ikamantantapaakero Kameethari Ñaantsi janta Derbe-ki, ikempisantakaake osheki atziri. Ipoñaashitaka ipiyaaro Listra-ki, Iconio-ki irojatzi Antioquía-ki.

²² Ari ikinkithatakaayetanairi iriyotaaneete, ikaminaayetetanairi onkantya iroisokeroyetantyaariri javentaashireyetanakari, ikantayetziri: “Ontzimatyeera añneero osheki ankemaantsivaityaari onkantya ankyaantaiyaari tsika ipinkathariventantai Pava.”

²³ Jiyoyaanake tsikarika ikaratzi antarikonaite jevaterine kempisantzinkariite tsikarika japatotapiintaiyani. Ipoña jiññaañaatakoventakeri, itziven-

tayetakari, ikantapiintake: “Novinkatharite, paa-makoventaiyaari irikaite aventaayetanaamiri.”

Piyaa janta Antioquía-ki saikatsiri Siria-ki

²⁴ Ipoña ikenapairo Pablo janta Pisidia-ki, iro-jatzi Panfilia-ki.

²⁵ Ikinkithatakaantanake janta Perge-ki, ipoña javisanake irojatzi janta Atalia-ki.

²⁶ Arira jotetanaa irojatzi Antioquía-ki, tsika janta jiyoyeetakeriranki iriyaatantyaari inkamantantero okantakota ikaminthaantai Pava. Irootakera jimonkaratakeri iroñaaka jantayetakero.

²⁷ Ikanta jareetaa Antioquía-ki, japatoyetapairi kempisantzinkariite, ikamantapairi okaratzi jantakaayetakeriri Pava, tsika ikanta Avinkatharite javentaashiretakaayetaari kaari isheninkata.

²⁸ Ari isaikapairi Pablo itsipatakari Bernabé itsipayetapaari iriyotaaneete.

15

Japatoyeeta Jerusalén-ki

¹ Ipoña jareeyetaka Antioquía-ki, tsikarika ikaratzi shirampariite ipoñaayetakaro Judea-ki, jiyotaantayetapaake, ikantantapaake: “Iyekiite, eerorika pimonkarayetziro Ikantakaantane Moisés-ni, pintomeshitaanitaiya, eerora pavisakoshireyetai.”

² Ikanta Pablo itsipatakari Bernabé osheki iñaanaminthatakeri irikaite areetapainchari. Irootakera ikovayeetantakari irotyaantaiteri Pablo, Bernabé ipoña pashinepayeeni, iriyaate Jerusalén-ki iriñeeri Otyaantajanoriite

ipoña antarikonaite, inkinkithavaitakotero kantainchari.

³ Ipoña jotyantakeri ikenanake Fenicia-ki iro-jatzi Samaria-ki, ikamantantayetanake tsika ikan-tayetaa ikempisantayetai kaari isheninkata. Iki-moshiretaiyanakeni iyekiite ikemavakera.

⁴ Ipoña jareetaiyakani Jerusalén-ki. Kameethara jaavakeri kempisantzinkariite, Otyaantajanoriite ipoña antarikonaite. Ikamantapaakeri iriroriite jantakaayetakeriri Pava.

⁵ Iro kantacha tsikarika ikaratzi Fariseo-payeeni kempisantaatsiri, ikatziyanaka iriroriite, ikantanake: “Ikaratzi kempisantayetaatsiri kaari asheninkata, okovaperotatya imonkarayetairo Ikantakaantane Moisés-ni, intomeshitaanitaiya.”

⁶ Arira japatoiyakani Otyaantajanoriite itsipayetakari antarikonaite iriñaanatakotero tsika okantakota iroka.

⁷ Ikanta osamanitake jiñaanataavakaaventakaro, ikatziyanaka Pedro, ikantanake: “Iyekiite, pinkinkishiretaiyeroni eerokaite tzimatsi jantzimotayetakairi Pava pairani. Jotyantakena naaka nokinkithatakaayetairi Kameethari Ñaantsi kaari asheninkata, ari okanta ikempisantantayetaari iriroriite.

⁸ Tema Pava jiyotake tsika ikanta ishireki, ari joñaakayetaiori ikovi irirori inampishiretan-tayetaiyaari Tasorentsinkantsi kaari asheninkata ikempitaayetakairanki aakaite.

⁹ Tema jaakameethatairi Pava irikaite ikempitakaira eejatzi aakaite, joitentashireyetairi javentaashiretaarira.

¹⁰ ¿Aritatsima piñaantavaityaari iroñaaka Pava?

¿Opaitama piñaatenatakaantavaiityaariri ayotaane? Tema pishintsiventavaitakeri irimonkarayero kaari aavyaajatzi aakaite, kaari iraavyaajate eejatzi avaisatziite.

¹¹ Irootakera iyaminthaanka Avinkatharite Jesús ovavisaakoshireyetairi aakaite. Arira inkempitziyetaiyaari eejatzi iriroriite.”

¹² Ari jimairetaiyanakeni maaroiteni, ikempisantakeri Bernabé ipoña Pablo ikinkithatakotziro okaratzi jantakaayetakeriri Pava janta pashinesatziki atziriite, itasonkaventakaaayetakeri.

¹³ Ikanta ithonkakero ikamantantake, ikantanake Jacobo: “Iyekiite, pinkempisantavakena:

¹⁴ Ikamantakairo Simón tsika ikanta Pava jetantanakarori jiyoyaayetake pashinesatzi atziriite, onkantya inkempisantantaiyaariri, impairyaaayetairi.

¹⁵ Arira omonkaratari iroñaaka josankinatakotakeri pairani kamantantaneriite, ikantake:

¹⁶ Aririka onkaratapaake iroka, ari nompiye.

Novatziyeero ipanko David tyagaintsiri.

Nompinkatharitakairi incharinetyaari ari inkempitaiyaari tsika ikanta irirori nopinkatharitakaakeri.

¹⁷ Ari onkantya inkokovatantyaanari pashinesatzi atziri, inkantayetaina: ‘Novinkatharite,’

Ari onkantya nashiyetantaiyaariri kaari pisheninkata, impairyaaayetainara.

¹⁸ Arira ikantake jiñaavaitake Avinkatharite, oñaakantzirori ikinkishiretzitakari ovakeraini etantanakarori.

19 Irootakera nonkantantyaari naaka, eero aritzi añaaakaayetyaari kaari asheninkata ikaratzi kempisantayetairiri Pava.

20 Intaani otyaanteneri osankinarentsi ashintsiventero eero jovayetantari vathatsi jashitakaitariri ivavanetashiyeetari, eero jimayempivaiyetanta, eero jovakoyetantaro iriraane piratsipayeeni.

21 Tema irooyetake iroka irosankinareni Moisés iñaaventakoyetapiintaitziri tsikarikapayeeni japatotapiintayetara judío kitaiteriki jimakoryaantaitari. Irootake jetanakari pairani. Irootakera irovashaantantyaarori irokapayeeni eero ikantzimoshiretakaantari asheninkapayeeni.”

22 Ikanta Otyaantajanoriite ipoña antarikon-aite, itsipayetakari kempisantzinkariite, jiyoyaake irotyaanteri Antioquía-ki intsipatyaari Pablo ipoña Bernabé. Jirika ikaratzi jiyoyaakeri: Judas itzimi ipaiyeetziri eejatzi Barsabás, ipoña Silas. Iriiyetakera jevatakaayetakeriri iyekiite janta.

23 Iriiyetakera aanakerone osankinarentsi. Jiroka okantzi osankinata: “Iyekiite, naakaite Otyaantajanoriite, antarikon-aite. Novethataiyami eerokaite kaari nosheninkamirinkata nampiyetarori Antioquía-ki, Siria, ipoña Cilicia-ki.

24 Niyotaiyake tzimatsi poñaayetanainchari jaka, iri oñaashirenkakemiri janta, ikovi pimonkarayetairo Ikantakaantaitane, pintomeshitaanitaiya. Kaarira notyaantane naakaite.

25 Irootakera nokinkithavaitantakari jaka, ari

ninyoaaake tsika ikaratzi akarataiyirini, onkantya iriyaatantyaari iriñeemi intsipatanakyaari etakokitane Pablo ipoña Bernabé.

²⁶ Iriiyetakera apeshiventakariri Avinkatharite Jesucristo.

²⁷ Jirika notyaantakemiri iroñaaka: Judas ipoña Silas. Iriitake kinkithavaitakaapaakemineri janta inkamantapaakemiro maaroni iroka.

²⁸ Tera arite noñaakaavaityaami eerokaite, tema iro kameethatzimotakeriri Tasorentsinkantsi, eejatzi naakaite. Aña intaani pimayetanairo okaratzi kovajaantachari. Jirokara:

²⁹ Eerora povayetari vathatsi jashitakaitariri ivavanetashiyeetari. Eero povakoyetaro iriraane piratsi. Eero pimayempivaitzi. Aririka pimonkarayetanakero iroka, kameethatake. Ari okaratzi.”

³⁰ Ikanta jotyaantaitakeri, jatake Antioquía-ki. Ari japatotapaakeri kempisantzinkariite, ipapaakeri osankinarentsi.

³¹ Ikanta jiñaanatavakero, ikimoshiretzi-itaiyanakeni.

³² Tema kamantanerira jinayetzi Judas ipoña Silas, itharomentakaapaakari iyekiite iroisokerotyaari Pava, ikinkithavaitakaapaakerira.

³³ Okanta osamanitakera isaikimovaitakeri kameetha, jotyaantairi tsika ipoñaakaro pairani.

³⁴ Iro kantacha Silas okameethatzimotakeri irirori irisaikanake.

³⁵ Eejatzi Pablo itsipatakari Bernabé irojatzi isaikanake iriroriite Antioquía-ki, ikarayetakeri osheki pashinepayeeni, eekerora

jiyotaantanakitzi, ikamantantziro iñaane
Avinkatharite.

*Pablo itsiparyaari Bernabé, japiitakero jiyaatzi
ikinkithatzi*

³⁶ Ikanta osamanitake, ikantairi Pablo irika Bernabé: “Thame apiitero areetyaari inampiiteki iyekiite tsika akamantantakero iñaane Avinkatharite. Amenairi tsika ikantayeta.”

³⁷ Ari ikovavetaka Bernabé iraanakerimi Juan, ipaiyeetzitari eejatzi Marcos.

³⁸ Iro kantacha te onimoteri Pablo iraanairi, tema Marcos jookaventakeri janta Panfilia-ki, te irothotyeeero intsipatyaari tsika ikenayetake ikinkithatakaantzi.

³⁹ Arira iñaanaminthatavakaiyakani. Aripaitera itsiparyaavakaanakari. Jaanakeri Bernabé irika Marcos, otetanaka ikenanake Chipre-ki.

⁴⁰ Iriima Pablo, jiyoyaakeri Silas. Ipoña jiñaañaatakotavakeri iyekiite, ikantaiyini: “Novinkatharite, naventaami eeroka, aritake pinkaminthaakeri irika.” Ari jiyaataiyanakeni.

⁴¹ Ikanta ikenanake Siria-ki, ipoña Cilicia-ki, iminhashiretakaayetakarí ikaratzi kempisantayetaatsiri.

16

Timoteo itsipatari Pablo ipoña Silas

¹ Ikanta jareetaka Pablo janta Derbe-ki itsipatakari Silas irojatzi jareetantakarí Lистра-ki. Arira jiñaake aparóni iriyotaane Avinkatharite ipaita Timoteo, otomi judío kempisantatsiri, griego-thari jirintari.

² Ikanta irika Timoteo kameetha iñaaventaiyirini kempisantzinkariite nampitarori Listra-ki eejatzi Iconio-ki.

³ Ari ikovakeri Pablo inkarateri Timoteo. Iro kantacha jetavakari itomeshitaanitakeri onkantya eero ikisavaitanta judío-payeeni nampitarori janta, tema jiyotaiyini maaroiteni griego-thari jinatzi jirintari Timoteo.

⁴ Ikanta ikenayetanakera nampitsiiteki, ikamantayetanakeri kempisantzinkariite imonkarayetairo josankinatakeriranki Otyaantajanoriite itsipatakari antarikonaite janta Jerusalén-ki.

⁵ Ari okanta ikyaaryooyetantanakari kempisantzinkariite javentaayetanaka, eekero jiyaatanakitzi kitaiteriki joshekiperotanake. Jomishimpyaakeri Pablo aparoni Macedonia-satzi.

⁶ Ikanta Pablo joshinampitanakero Frigia ipoña Galacia, tema te ishinetairi Tasorentsinkantsi inkinkithatakaante janta Asia-ki.

⁷ Irojatzira jareetantakari Misia-ki. Ari ikinkishirevetakari iriyaatero Bitinia-ki, iro kantacha te ishinetairi Itasorenka Jesús.

⁸ Avisanake janta Misia-ki, oirinkaiyapaakani nampitsiki Troas.

⁹ Arira janta jimishivaitakeri Pablo tsireniki, jimishitake aparoni Macedonia-satzi, ikantziri: “Pareetyaana nonampiki, pinkaminthaayetaina naakaite.”

¹⁰ Ikanta jimishivaitakera Pablo, arira novet-sikaiyanakani niyaataiyeni Macedonia-ki, tema niyotanake iriira Pava kaimashireyetenari

janta noñaaventero Kameethari Ñaantsi.

Jashitakoyeetakeri Filipos-ki

11 Ari notetaiyanakani Troas-ki, apatziro novanakero niyaatziro Samotracia-ki. Okanta okitaitamanake irojatzi naatakotantapaakari nampitsiki Neápolis.

12 Ipoña navisanake irojatzi Filipos-ki, inampiyetarora poñaayetainchari Roma-ki, otzinkami nampitsi onatzi janta Macedonia-ki. Ari nosaikavaitapaakeri janta.

13 Okanta aparoni kitaite jimakoryaantapiintari judío-payeeni, niyaatake jiñaathapyaaki, tema nokinkishiretaiyakani ari iñaañaatapiintaiyani. Ari noñaapaakeri tsinane apatotaiyakani, nothointaiyapaakani noñaaventziniro Kameethari Ñaantsi.

14 Okanta aparoni tsinane apatotainchari opaita Lidia, opoñaaro iroori nampitsiki Tiatira. Opoki iyomparivaita manthakintsi jonkero-maiyetatsiri. Tema oñaapinkathatapiintakeri Pava iroka tsinane, okemaminthatakeri ikinkithatzi Pablo, jiminthashiretakaanakaro Avinkatharite.

15 Oviinkataka, otsipatakari ikaratzi saikavankotzirori. Ipoñaashitaka okantaiyanakena: “Piyotzirika eerokaite nokyaaryoventairi Avinkatharite, pimpokaiyemi pimaye nopankoki.” Ari nomataiyakeroni, tema irootake shintsiventakenari.

16 Ipoñaashitaka aparoni kitaite, niyaataiyini noñaañaate, nomonthaaka aparoni evankaro otzikataaro. Jaakashiretzirora peyari,

jiyotakaayetziro opaitarika avishimoterine atziri. Irootakera ipinayeetantari osheki onampitarori.

17 Iroka evankaro etanakaro oyaatanakeri Pablo, oyaataiyanakena eejatzi naakaite, okantzi okaimi: “¡Irika shirampariite inampire jinatzi Pava Jenokisatzi, iriitakera kamantemirone eerokaite pavisakoshiretantaiyaari!”

18 Ari okantapiintatya iroka kitaiteriki, irojatzi ovatsimashiretantakariri Pablo, ipithokashitanakaro, jiñaanatanakeri peyari aakashiretakerori, ikantziri: “Piyaapithatairo evankaroka, iri Jesucristo matakaimirone nopairyaakerira.” Apathakero ikantanaka peyari jiyaapithatairo.

19 Ikanta jiñaaakero omperatarori, jiyotanake eerora jaantaaro osheki kireeki. Joirikakeri Pablo itsipataakeri Silas, jaanakeri jevariiteki, irojatzi janta ipiyotzimentapiintantayeeta.

20 Ikantapaakeri amenakotaneriite: “Irikaite judío jinatzi. Ichapishiryaayetakeri atziriite jaka anampiki,

21 jiyotaayetakeri kaari ashineyetziri irantayeetero, tema asheninkamirinkaite inayetatzi Roma-satzi.”

22 Arira ipithokashitaitanakariri Pablo ipoña Silas, ikantake amenakotaneriite: “Pisapokayeteri, pimpasavaiteri.”

23 Aritakera ipasavaitakeri osheki, jashitakotakaantakeri. Ikantanake: “Paamaakoventaperotatyeeyaarira.”

24 Ikemakera aamaakoventaneri ikantaitakeri, jominkyaaperotakeri inthomointa, javikiitanta-kari inchakota.

²⁵ Okanta niyankiite tsireni, jiñaañaatzi ipoña ipanthagaiyini Pablo itsipatakari Silas, kemaiyatsini pashine ashitakotaari.

²⁶ Omapokashitanaka onikanaka, ee-vokapaakero jashitakoitakeri. Apathakero ashitaryaayetana ashitakorontsi, javitaryaakovaishitanaka ashitakotaari ithatakoveetantakeri ashirotha.

²⁷ Ipoña ikakitanake aamaakoventaneri, jiñaatziiro ashitaryaaka jashitakoveetakari, ari jinoshikanakero irovathaamento ikovi irosataiya, jiñaajaantake shiyayetaka ashitakotaariite.

²⁸ Iro kantacha Pablo ikaimitakotanakeri, ikantziri: “¡Eero povashinonkaavaitashita, eenirotatsi nosaikaiyini maaroitani jaka!”

²⁹ Ipoñaashitaka irika aamaakotaneri ikaimatakaantake ootamentotsi, ishiyap-erotanakitya ikyaapaake, okavaitanaka itharovanakera, jotypeerovashitapaakari Pablo ipoña Silas.

³⁰ Ipoña jomishitovanakeri, josampitakeri, ikantziri: “Pinkathari, ¿Ipaitama nanteri naaka navisakoshiretantaiyaari?”

³¹ Ikantanakeri irirori: “Pinkempisantairi Pinkathari Jesús, aritake pavisakoshiretai eerokea eejatzi ikaratzi saikavankotzimiri.”

³² Jiñaaventanakeneri tsika ikantakota Avinkatharite eejatzi ikaratzi saikavankotakeriri.

³³ Ipoñaanaka eeniro niyankiite tsireni irika aamaakotantaneri ikivanakeneri jaavyaavaitakerira ipasayeetakeri. Ipoña joviinkaayetaka irika itsipayetakari isheninkamirinkatari.

³⁴ Ari jaanakeri ipankoki, ipapaakeri irovarite.

Kimoshirera ikantanaka irika ikempisantairira Pava itsipayetaari ikaratzi saikavankotakeriri.

³⁵ Okanta okitaitamanake, irikaite amenakotaneriite ikantakaantakeri aamaakotantineri, ikantake: “Pomishitovakaantairi irikaite.”

³⁶ Ipoña aamaakotantineri, ikantakeri Pablo: “Ikantakaantakena amenakotaneriite nomishitovayetaimi. Kantatsi iroñaaka piyaatayetai kameetha.”

³⁷ Iro kantacha Pablo ikantanake irirori: “Irosankinatakotajaantanera Roma-satzi nonatzi naaka, iro kantacha ipasavaitakena janta ipiyotzimentapiintaitanta, te iramenavakero tzimatsirika nokenakaashitane. Jashitakotakaantakena. ¿Iroñaakama ikovi iromanakaiyaana iromishitovayetaina? ¡Te nonkovero! Pinkanteri impokajaantanake irirori iromishitovayetaina.”

³⁸ Ikanta irika aamaakotantineri, ikamantakeri amenakotaneriite. Ikemavakera irosankinatakotane inatzi Roma-satzi, iniroitera itharovaiyanakeni.

³⁹ Jatanake amenakotaneriite, ikantapaakeri Pablo ipoña Silas: “Pimpeyakotaina novasankitaakaantavaitakemi.” Ari jomishitovakaantairi, ikantavairi: “Piyaataityaami.”

⁴⁰ Ari jiyaataiyeeni opankoki Lidia. Ikinkithatakaayetanaari kempisanzinkariite, itharomentashiretakaayetanaari, jataiyeeni.

17

¹ Ikanta jareetantayetara Pablo ipoña Silas ikenayetanake Anfípolis-ki, Apolonia-ki irojatzi jareetantakari Tesalónica-ki, ari otzimiri janta japotapiintaiyani judío-payeeni.

² Tema iro jametapiintakari Pablo aririka irareetya pashineki nampitsi, ikyaapiintzi tsikarika japatotapiinta judío-payeeni, ikinkithatzi. Irootakera jimatapaakeri iroñaaka. Ipoña japiitairo pashineki kitaite jimakoryaantaitari, japiitairo eejatzi. Ari iñaanaminthatapiintakeri judío.

³ Jookoyetatziiinirira Osankinajanorentsiki tsika iñaaventakota Cristo inkamimotante, impoñaashitakya irañagai eejatzi. Ikantayetziri: “Irika Jesús noñaaventakemiri, iriitakera Cristo.”

⁴ Arira ikempisantanakeri tsika ikaratzi judío, ikempiyanakari Pablo ipoña Silas. Ikempisantaiyanake eejatzi osheki griegothatatsiri ñaapinkathatasorentsitaneri, ari okempitzitakari eejatzi ñaapinkathataaro tsinaneeete.

⁵ Iro kantacha judío-payeeni kaari kempisantsine, te onimoshiretanakeri. Japatotake kaariperoshireriite. Jotyaantakeri irimaimanentante nampitsiki. Jimaimanevankotakeri eejatzi Jasón, ikokovatziri Pablo ipoña Silas.

⁶ Tera iriñaashityaari janta, jinoshikanakeri Jasón itsipataayetanakeri pashine kempisantzinkariite, jaanakeri isaikira jevatakaantzirori nampitsi, ikantaiyapaakeni: “¡Tzimatsira shirampariite ochapishiryaaantainsiri nampitsiite, pokake iroñaaka jaka.

⁷ Jirika Jasón omisaikavakeriri ipankoki! Ithainkayetakerora irikaite ikantakaantane

pinkatharitatsiri Roma-ki, ikantaiyakeni: "Tzimatsi pashine pinkathari, ipaita Jesús." "

⁸ Ikanta ikemayeetavakero iroka, te onimotaiyanakeri atzirite eejatzi jevariite.

⁹ Ikovakoyeetakerira Jasón impinaventya it-sipayetakari pashinepayeeni, ari onkantya irapakaantayeetapaintyaariri.

Jatake Pablo ipoña Silas Berea-ki

¹⁰ Ikanta kempisantzinkariite, jotyaantairi tsirenipaite Pablo ipoña Silas, iriyaatai Berea-ki. Ikanta jareetaiyakani janta, jataiyakeni japatotapiintaiyani judío.

¹¹ Irikaite judío, nethaantaneri jinayetaiyini te inkempityaari Tesalónica-satzi, kameethara ikempisantavakero ñaantsi. Jaakoventanakaro kitaiteriki jiñaanatanakero Osankinajanorentsi iriñaantyaarori omaperotatyaarika ikamantayeet-ziriri.

¹² Osheki judío-payeeni kempisantanaintsiri, ari ikempitzitakari eejatzi griego-thatatsiri ñaapinkathataari, eejatzi tsinaneete.

¹³ Iro kantacha judío-payeeni nampitarori Tesalónica-ki, ikemakotakeri ikinkithatakaantatzi Pablo janta Berea-ki, pokaiyanakeni, imaimaneminthavaitapaakeri atzirite.

¹⁴ Iro kantacha kempisantzinkariite apathakerora jaanakeri Pablo inkaarethapyaaki. Iriima Silas ipoña Timoteo ari isaikanake irirori.

¹⁵ Ipoña javisakaitanakeri Pablo irojatzi jaree-tantakari Atenas-ki. Ikanta ipiyeeyaani Berea-ki, ikantapairi Silas ipoña Timoteo: "Ikaimakaan-taimi Pablo, piyaatai thaankiperoini."

Isaiki Pablo Atenas-ki

16 Ikanta Pablo joyaaventari Atenas-ki Silas ipoña Timoteo, osheki oñaashirenkakeri irirori iñaayetziri Atenas-satzi iñaapinkathatziri oshiyakaantsipayeeni.*

17 Irootakera ikinkithavaitakaantakariri judío-payeeni, eejatzi pashinepayeeni ñaapinkathatasorentsitaneri janta japatotapiintaiyani. Oshekira ikinkithavaitakaapiintake eejatzi kitaiteriki tsikarika ipiyotapiintaiyani atziriite janta nampitsiki.

18 Iñaanaminthayetziri eejatzi iyotaneriite janta nampitsiki. Tzimatsi kantayetatsiri: “¿Ipaitamatsita jiñaaventziri irika kiñaaneri?” Ikantaiyini pashine: “Kempitaka jiñaaventatzi pashinetatsiri pava.” Iro ikantayetantakari tema Pablo ikamantantatziiro Kameethari Ñaantsi tsika ikantakota Jesús, ipoña jañaantaari eejatzi.†

19 Ipoña jomiyaanakeri otzishiki paitachari “Areópago,” tsika japatotapiintaiyani. Josampitakeri: “Intsityaa piñaaventenaro ovakeratatsiri piyotaantziri jaka nonampiki.

20 Tema piñaaventakenaro eeroka kaari

* **17:16** Iroka nampitsi Atenas otzinkami onatzi nampitsi, ari inampitarori osheki iyotaneriite Griego-thayetsiri. † **17:18** Ipayeetziri jaka “iyotaneriite,” iriiyetakera kempisantayetzirori okaratzi jiyotaantayetzi paitachari “Epicuro,” ikantzi: “Iro kovaperotachari ankimoshirevaite.” Tzimatsi eejatzi pashine ipaiyeetziri jaka “iyotaneriite,” ipaita “Stoa-satziite.” Ikempisantaiyironi iriroriite okaratzi jiyotaantakeri pairani paitachari “Zenón,” ikantake: “Ontzimatyé añaakoperotanetya.” Iroora ipaiyetantari “Stoa-satziite,” tema japatotapiintaiyani janta ipaiyetziro iñaaneki iriroriite “Stoa,” ovaankiityaantsi onatzi, pothoporoki ikantayetziro.

nokemapiintaiyini. Nokovaiyini niyote opaita kantakotachari.”

²¹ (Tema okaratzi itzimaventziri Atenas-satziite ipoña areetzinkariite janta, ikempisantayetziro ovakerayetatsiri ñaantsi, irovaakimaityaaro.)

²² Ikatziyanaka Pablo ipiyotzimentaitakari, ikantanake: “Atenas-satziite, noñaakemi naaka, tzimatsi osheki pivavaneyetari, piñaapinkathatapiintayetakeri.

²³ Nokenayetzira pinampiki, noñaayetakero pipomepirinimento. Tzimatsi aparoni josankinataka, okantzi: ‘PAVA KAARI JIYOYEETZI.’ Irijatzitara noñaaventakotzimiri naaka.

²⁴ Iriira ovetsikakerori kipatsi ipoña maaroitani ikaratzi tzimantayetarori, irijatzitzi Pinkathariventzirori inkite eejatzitzi kipatsi. Te isaikantaro tasorentsipanko irovetsikane atzirite.

²⁵ Te inkovityeero irirori irovetsikayeeteneri tsikarika ompaitya. Tema iriitake añaakaayetairi maaroni aakaite, irijatzitzi ovineenkatakaayetairi, ipayetairo maaroni tsikarika opaiyetarika.

²⁶ Iriitake ovetsikakerori etarori shirampari, joshekyaaakeri, joivaraakeri irinampitantaaro maaroni kipatsiki. Ipampithashiretzitaka tsikarika onkarate osamanite irinampiyetyaaro tsikarikapayeeni.

²⁷ Iroora jantantayetakarori iroka, onkantya inkokovayeetantaiyaariri. Kempivaitakami impapampivaitatyeeemi ikokovayeetzirira. Ari iriñaayetairi. Tema te intaina isaiki Pava ari itsipayetai maaroni aakaite.

28 Tema iri añakaayetairi iroñaaka, ishevatakaayetai, iri tzimakaayetairi. Irojatzira ikantayetzitari pisheninkaite eeroka, kinkitharyaantzi, ikantake: ‘Jashiyetai Pava.’

29 Tema jashiyetai Pava, te arite ankinkishiretakovaityaari ari ikempitari oshiyakaantsi irovet-sikane atziriite, jovetsikayetzirira oro, kireeki, mapi.

30 Tema pairani osheki jamavetakero Pava okaratzi jantashivaitakari imasontzinkakiini. Iro kantacha iroñaaka ikantayetairi maaroni tsikarikapayeeni inampiyeetaro, ikantairi: ‘Povashaantairo kaariperori pametashiyetari.’

31 Tema Pava aritakera jiyoshiitake aparoni shirampari, iriitakera irotyaantairi iramenakoyetairo okaratzi antayetakeri. Aritakera jiyotajaantakero irirori Pava tsikapaiterika irimatairo. Tema joñaakantakeri shiramparika joviriintairira ikamavetaka.”

32 Ikanta ikemavakera iñaaventakeri kaminkari ipiriintaa, ishirontaventaiyanakari. Tzimamaitacha pashine kantanakeriri: “Ari apiitero apaata nonkememi piñaaventero iroka.”

33 Jiyaapithatanairi Pablo.

34 Iro kantacha joyaatanakeri tsikarika ikaratzi, kempisantayetai irirori. Jirika ikaratziri kempisantaatsiri Dionisio, irijatzira aparoni karavetariri ipiyotapiinta Areópago-ki. Ipoñaapaaka aparoni tsinane paitachari Dámaris, tzimayetatsi pashine.

18

Areetaka Pablo Corinto-ki

¹ Ikanta okaratapaake iroka, ishitovanake Pablo janta Atenas-ki, jatake Corinto-ki.

² Arira iñaakeri aparoni judío paitachari Aquila, Ponto-satzi jinatzi irika. Irovakera jareetaka Aquila itsipatakaro iina Priscila ipoñaakaro Italia-ki, tema pinkathari Claudio ikantakaantake janta Roma-ki irishitovayete maaroni judío-payeeni. Jatake Pablo jareetari Aquila.

³ Ari isaikapaake Pablo intsipatyaari. Tema okaratzi jantavaitapiintakeri irika, ishirikayetziro tontamaitatsiri manthakintsi, impankoyeetyaaro. Irojatzira jantavaitzitari pairani Pablo irirori.

⁴ Arira ikantapiintatya Pablo jiyatzi japatotapiintaita kitaiteriki jimakoryaan-taitari, ikinkithatakaantayetake onkantya inkitsirinkantyaariri judío-payeeni inkempisan-takaayetairi, eejatzi griego-thatatsiri.

⁵ Ikanta Silas ipoña Timoteo areetaiya-paakani ipoñagaaro Macedonia-ki. Arira jaakoventanakaro Pablo ikinkithatakaantanake. Ikantayetakeri judío-payeeni: “Irika Jesús, Cristo jinatzi.”

⁶ Iro kantacha te onimoteri judío-payeeni, ikisaneentanaka, ikaviyavaitanakeri. Ari jotekanairo iithaare Pablo onkantya iriyotayeetantyaari te inkempisantaiyerine, ikantanakeri: “Eerokayetakera kantashityaarone pimpeyashitantaiyaari, tera naaka kantashityaarone. Iroñaaka nompithokashityaari kaari asheninkata.”

⁷ Shitovanake japatotapiintaita. Jatake ipankoki aparoni shirampari paitachari

Justo, ñaapinkathatasorentsitaneri jinatzi. Isaikanampitziro irirori japatotapiintaiyani judío-payeeni.

⁸ Ikanta Crispo, jevatatsiri japatotapiinta judío, ikempisantanakeri Avinkatharite, ari ikempitaakerori eejatzi ikaratzi saikavankotziriri. Eejatzi ikempitaanakari osheki Corinto-satzi, ikemayetakerora ñaantsi, kempisantayetanake, joviinkaayeetakeri.

⁹ Ikanta Pablo, jomishimpyaakeri Avinkatharite tsirenipaite, ikantakeri: “Eero pitharovi. Piyaatakaero pinkamantantero ñaantsi jaka, eero pimairetzi.”

¹⁰ “Tema ari notsipatami naaka, eerora jovatsinaavaitaitzimi jaka, tema tzimatsi osheki nashiyetaari naaka jaka nampitsiki.”

¹¹ Iroora isaikantanakari Pablo Corintoki, anaaneentanakero aparoni osarentsi. Jiyotaayetantziro iñaane Pava.*

¹² Okanta ijevantantari Galión janta Acaya-ki, jentanakaro judío-payeeni imaimanetanakeri Pablo. Ipoña jaanakeri janta jevariki.

¹³ Ikantapaakeri: “Irika shirampari ikenakaashitakarora jiyotaayetziri atziriite iñaapinkathatairi Pava, ipiyathatakaro ikantakaantayeetairi.”

¹⁴ Iro iriñaavaitanakemi Pablo, ikantanake Galión jiñaanatanakeri judío-payeeni: “Iroorika piñaaventzi ikenakaashitakarori irika shirampari, jovantake, aritake nonkemakemi pinkantayetenari.

* **18:11** Kantakotachari jaka “anaaneentanakero aparoni osarentsi,” irojatzira ikantayeetziri aparoni osarentsi ipoña 6 kashiri.

15 Aña kempitaka pikantavakaamentashitaro okaratzi piñaavaiminthatashitari, okaratzi pipairyaaminthavaitashitari, okaratzi pipaitashivaitari: ‘Ikantakaantaitanari.’ Piyotaiyeroni eerokaite tsika pinkantero, te nomeraaventavaitaro naaka.”

16 Jomishitovavetaiyakarini.

17 Ikanta griego-thatatsiri, joirikanakeri paitachari Sóstenes, iri jevatzitachari japatotapiinta judío. Ipasavaitanakeri. Iro kantamaitachari Galión, te irimatzivaitaaro irirori.

18 Oshekira kitaite isaikavaitanai Pablo janta Corinto-ki. Ipoña jiyaatai itsipatanaaro Priscila ipoña Aquila, iriyaatairo Siria-ki. Ikanta janta Cencrea-ki, tekera irotetanaiyaata, jameetanakero iishi, ari irimonkarayerori okaratzi ishinetantakeri.

19 Ikanta jareetaka Efeso-ki, jatake Pablo japato-tapiintaita, ari ikinkithatakaayetapaakeriri judío-payeeni. Ari jookanairiri Aquila ipoña Priscila.

20 Ikovakovetavaari judío-payeeni osamani irisaikanake, iro kantacha Pablo te inkove.

21 Ikantanairi jiyaatzimatanaira: “Ontzimatyere nareetaiya Jerusalén-ki joimoshirenkaitara. Iri-irika Pava kovatsine, ari nompiye noñaayetaatemi.” Ipoñaashitaka jotetana Pablo, jatai.

Piyaa Pablo Antioquía-ki ipoña ipiyanaaro ikinkithatzi

22 Ikanta jareeta Cesarea-ki, avisapai Jerusalén-ki irovethayetapaiyaari kempisantzinkariite. Ipoña javisanai Antioquía-ki.

23 Ikanta osamanitake, japiitairo eejatzi jareetantayeta aparopayeeni nampitsi tzimatsiri janta Galacia-ki ipoña Frigia-ki, iminhashiretakaayetari iriyotaane.

Ikinkithatzi Apolos janta Efeso-ki

24 Okanta janta Efeso-ki, areetaka aparoni judío paitachari Apolos, Alejandría-satzi jinatzi. Kameetha ikinkithatzi, jiyotakotajaantziro Osankinajanorentsi.

25 Tzimatsira ñaaventzitaniriri Juan-ni oviinkaataneriri, ñaaventziyeetakaniri eejatzi okaratzi ikamantantakeri Juan-ni ikantakotara Jesús. Arira overaa jiyotakotziro irirori. Iro kantacha, kameetha ikanta jooñaarontavetaro ñaaventzirira Jesús.

26 Ari ikinkithatakaantapaake Apolos japato-tapiintaita. Ikanta okemakeri Priscila ipoña Aquila, jaanakeri Apolos, jiyotaakeri tsika ikantakotajaantaka Jesús.

27 Ikovake Apolos iravishe Acaya-ki. Ari ipavakeriri kempisantzinkariite Efeso-satzi aparoni osankinarentsi irakameethatantavakyaariri Acaya-satzi. Ikanta jareetaka Acaya-ki, osheki itharomentakaapaakari kempisantzinkariite ikaratzi ikaminthaayetairi Pava.

28 Imatatziri Apolos ikitsirinkayetakeri judíopayeeni, joñaakayetziri Osankinajanorentsiki ñaaventakoitziri Cristo, ari okanta jiyotakotan-tanakariri Jesús, iriitakera Cristo.

19

Areetaa Pablo Efeso-ki

¹ Ikanta Apolos isaikira Corinto-ki, anonkanake Pablo otzishimashi, areetaka Efeso-ki. Iñaapaake kempisantavetaachari.

² Josampitapaakeri: “¿Inampishiretantakamima Tasorentsinkantsi ovakera ikempisantakaay-eetakemi?” Ari ikantaiyanakeni iriroriite: “Tetya. ¿Opaitama kantakotachari iroka? ¿Ipaitama ikantaitziri Tasorentsinkantsi?”

³ Ari ikantzi Pablo: “¿Niinkama poviinkaatzimentakari pikempisantavetaara?” Ikantaiyini iriroriite: “Iro noviinkaatzimenta okaratzi jiyotaantakeri Juan-ni.”

⁴ Ipoña Pablo jiyotaanakeri, ikantayetziri: “Joviinkaantanzira Juan-ni, oshiyakaaventamatsityaara jovashaantayeetairo kaariperori. Iro kantamaitacha ikantzitakara Juan-ni: ‘PINKEMPISANTAIRI AATSIKITAINTSIRI, IRIIRA IMPOYAATAPAAKYAANANERI.’ Iriitakera Jesucristo iñaaventakotakeri jaka.”

⁵ Ikanta ikemaiyavakera irikaite, joviinkaatzimentanakari Avinkatharite Jesús, ipairyaayee-taineri irirori.

⁶ Ipoña Pablo jotzimikapatzii toyetanakari irako, ari inampishireyetantanakari eejatzi iriroriite Tasorentsinkantsi. Jiñaavaiyetantanakarori pashineyetsiri ñaantsi. Ikamantantayetanakero ñaantsi jiyotakaayetanairiri Pava.

⁷ Ikarataiyini 12.

⁸ Ipoña javisake Pablo japatotapiintaiyani judío, arira ikinkithatokaantapaakeri ikaratzi mava kashiri. Tekatsi intharovakaiya, ikovi iriyotakaayetairi atziriite tsika ikanta Pava

ipinkathariventantai.

⁹ Iro kantacha tzimatsi tsika ikaratzi kisoshirevaitatsiri, te inkove inkempisantaiyeni, ikishimavaitakeri karatanairiri ipaiyeetziri “Avotsi.” Ikanta Pablo, jintainaryaanakari irikaite. Jomiyaanakeri iriyotaaneete iparaavateki ipaiyeetziri “Tiranno.” Ari jiyotapiintakeri maaroni kitaite.

¹⁰ Ari ikantapiintanakitziro, tzimakotake apite osarentsi. Ikemakoyetairora iñaane Pava nampiyetarori Asia-ki, judío-payeeni, griego-thatatsiri, maaroni.

¹¹ Oshekira itasonkaventantayetake Pablo janta ikantakaakarira Pava.

¹² Matataitachara eejatzi ovashinchaantanake imanthakiyetari Pablo. Aririka irayeetero tsikarikapayeeni, irotziriyeetantantakyaari mantsiyari, aritake ireshitakotai. Aritake onkantake eejatzi ireshitakoyetai jaakashireyetziri peyari.

¹³ Ikanta tsikarika ikaratzi judío kenakenavai-tatsiri janta jovashinchaayetziri jaakashireyetziri peyari, ikovavetaiyaka iriroriite irovashinchaante impairyeeri Jesús. Ikantavetari peyariite jiñaanatzi: “¡Piyaapithateri, tema nompairyemiri Jesús, jiñaaventakotzi Pablo!”

¹⁴ Irootakera jimavetaiyakarini 7 itomiite aparoni judío paitachari Esceva, jevavetariri omperatasorentsitaneriite janta.

¹⁵ Iro kantacha jakakeri peyariite, ikantakeri: “Noñiiri Jesús, niyotakotzi Pablo. Irooma eerokaite, te niyotakotemi.”

¹⁶ Ikanta jaakashiretziri peyari joirikanakeri

irikaite, iniroitera iñaashintsitanakari joitsi-nampaakeri maaroiteni, jomishiyeeri ipanko isapokamerekitakeri, antaro jovatsinaavaitakeri ivathaki.

¹⁷ Ikemaiyakeni nampitarori Efeso-ki, judío-payeeni ipoña griego-thatatsiri, maaroni. Osheki itharovaiyanakeni. Arira okanta iñaapinkathatantayeetanakariri Avinkatharite Jesús.

¹⁸ Ari ipokayetanakeri eejatzi osheki kempisan-tayetaatsineri, ithavetakoyetapaakero iyaariperonka.

¹⁹ Jamayetapaakero sheripiyarivetachari tsika jiñaanatakotapiintziro, itaayetapaakero. Ikanta jamenayeetakero tsikarika okaratzi opinatari itaay-eetakeri, areetaka ikaratzi: 50,000 ikitho kireeki.

²⁰ Eekerora ikemakoperoyeetanakitziiri Avinkatharite.

²¹ Okanta okaratapaake irokapayeeni, jiminthataka Pablo irareetantya Macedonia-ki ipoña Acaya-ki. Impoña iravisanake irojatzi Jerusalén-ki. Ikantzitaka eejatzi: “Aririka niyaatake Jerusalén-ki impoña niyaatake Roma-ki.”

²² Ipoña jotyaantake Macedonia-ki apite ampi-takotapiintakeriri, Timoteo ipoña Erasto, eeniro-tatsi isaikanake irirori Asia-ki.

Imaimanetantaitzi Efeso-ki

²³ Okanta janta Efeso-ki iniroitera ikantavakaa-mentaitakari karatanairiri ipaiyeetziri “Avotsi.”

²⁴ Iriira poñaakaantakarori paitachari Demetrio, kireepakori. Tzimayetatsi eejatzi kempitakariri irirori jovetsikayetziro iryaani oshiyakaantaro

otasorentsipankote ivavanetashiitari ipaiyeetziri
“Diana.” Iriira jaantayetari osheki kireeki.

²⁵ Japatotaiyakani maaroni kireepakoriite.
Ikantake Demetrio: “¡Shirampariite! Tema iro
añaantaiani aakaite iroka antavaire.

²⁶ Iro kantacha, aritake pikemakotaiyakeri
ipaiyeetziri Pablo, ikitsirinkake osheki atziriite,
ikantayetzi: ‘Irovetsikane atziriite tera
impavate.’ Tera intaani ikantakero anampitsiteki
Efeso, aña jimatzitataikaro maaroni jaka Asia-ki.

²⁷ Tera intaani onkantzimoshireyetai eero
jamanantaperoyeetanairi ovetsikane, iroora
kantzimoshireperotairi, arira ompeyakotakya
ikemakoyeetziro iniroite avavane Diana maaroni
jaka Asia-ki, arira irovashaantayeetanakero
ipokayeetzi otasorentsipankoteki.”

²⁸ Ikanta ikemaiyakeni, antaro ikisaiyanakani,
ikaimaiyanakeni: “¡Iniroite onatzi Diana avavane-
tari jaka Efeso-ki!”

²⁹ Eekero jakivaaminthavaitashitanakitya
irikaite. Ipoñaashitaka joirikaiyanakeri Gayo
ipoña Aristarco, jaanakeri tsika japatotaiyapiinta
atziriite. Irika jaayeetanakeri iriiyetakera
itsipatapiintari Pablo jareetantayeta, Macedonia-
satzi jinaiyini.

³⁰ Ikovavetaka Pablo inkyaapaakemi irirori,
temaita ishineteri iriyotaaneete.

³¹ Ari ikempitzitakari eejatzi tsikarika ikaratzi
jevairiite irapatziyane Pablo, ikantakaantakeri:
“Eerora pimatzi taro eeroka janta.”

³² Ikanta janta japatotaiyakani, eekero
ichecheraataiyatziini, tera oshiyavakaa okaratzi

icheraavetaiyakarini. Tema irikaite atziriite te iriyoperotaiyeni opaita japatoventaiyarini, ikaikaimavaitashitaiyani.

³³ Iro kantacha tsikarika ikaratzi judío, iñaakeri Alejandro josatekaka janta ipiyotaiyakani, ishintsiventanakeri iriñaaventeri. Ikanta Alejandro jakotanake irimaireretantayeetavakyaari, ikinkithavaitakaavetakari.

³⁴ Iro kantacha jiyotaiyakeni atziriite judío jinatzi irika Alejandro, eekero japiitanakitziro ikaimaiyini, osamani ikantaka ikaimi, ikantaiyini: “¡Iniroite onatzi Diana avavanetari jaka Efeso-ki!”*

³⁵ Ipoña ikatziyanaka osankinaryaantzi, joimairentakari, ikantakeri: “Efeso-satzi, jiyotaitzi maaroni, aakaitera kempoyaaventarori otasorentsipankote avavane Diana, eejatzi oshiyakaane poñeenchari inkiteki.

³⁶ Irootakera pinkinkishiretantavakyaari kameetha, eero pimaimaneminthatantashivaita.

³⁷ Tema irikaite shirampari pamayetakeri, te irovaariperotero tasorentsipanko, te inkishimaminthatatero eejatzi avavane.

³⁸ Ikovirika iriyakoventante Demetrio itsipayetakari ikarayetziri, iraanakera ajevariki iramenakoteneri, iri ovetsikayeterine okaratzi kantzimoshiretariri.

³⁹ Irooma okovatyaarika ayotakotero maaroni aakaite, kempitaka kantatsi apatoteri maaroni jeveriite, iramenakotantyaarori.

⁴⁰ Okaratzi avisayetaintsiri iroñaaka,

* **19:34** Kantakotachari jaka “osamani ikantaka ikaimi,” apite okanta hora osamanitake.

kempitakara aritake irovasankitaaventaitakairo amaimanetantake. Eerora otzimi ompaitya ankanteri ampiyakoventantyaari.”

⁴¹ Ikanta ithonkakerora iñaavaiyetakero iroka, jotyaantayetairi atziriite.

20

Jiyyatzi Pablo Macedonia-ki ipoña Grecia-ki

¹ Ikanta othonkakara jakivaaminthataita, japatotakeri Pablo iyotaaneete ikaminaayetanairi. Ipoñaashitaka jovethayetanaari, jatake Macedonia-ki.

² Ari jareetayetanaari maaroni nampitsi tsika isaikayetzi iyekiite, ikaminaayetanairi. Irojatzira jareetantakari Grecia-ki.

³ Ari isaikavaitapaakeri ikaratzi mava kashiri. Iro irotetanaiyaami iriyaatantyaari Siria-ki, ari ikemakeri irovamaatyeeemi judío-payeeni irareetakyaarika janta. Irootakera ipiyantanaari Macedonia-ki.

⁴ Ari itsipatanaari Sópater Berea-satzi inatzi irirori itomi Pirro. Ipoñaapaaka Aristarco, ipoñaapaaka Segundo, Tesalónica-satzi inatzi. Ipoñaapaaka Gayo, Derbe-satzi inatzi. Ipoñaapaaka Timoteo, eejatzi Tíquico ipoña Trófimo, Asia-satzi inayetatzi irika.

⁵ Ari jeevataiyanakeni irikaite iyekiite, joyaaventapaakena naaka Troas-ki notsipatakari Pablo.

⁶ Okanta avisanakera kitaite jovapiintayee-tantarori tantaponka, ari notetanaari Filipos-ki. Avisakera 5 kitaite, noñaayetapairi iriroriite janta Troas-ki, ari nosaikaiyapaakeni okaratzi 7 kitaite.

Jareetantaka Pablo Troas-ki

⁷ Okanta areetapaa kitaite japatotantapiintaitari, ari napatotaiyakani nompetyero tanta, ikinkithatakaantayetakeri Pablo. Tema navisatyera onkitaitamanake, eekero jiyaatakaanakitziro ikinkithatzi niyankiitetakotakena.* †

⁸ Ari napatotaiyani jenoki pankotsi, osheki ootamentotsi joisayeetake.

⁹ Ikanta aparoni evankari paitachari Eutico ithointaka opatzimoroki pankotsi. Tema osamanitakera ikinkithatake Pablo, ayimatakerira ivochokini evankarika, paryaanake osaaviki, kama-paake.‡

¹⁰ Ipoña jayitapaake Pablo, joyootashitapaakari evankari, javithanotapaakeri. Ikantanake: “Eero pitharovaiyini, añagai.”

¹¹ Ipoña ipiyanaa Pablo jenoki, ipetoryaapaakero tanta, ovaiyakani. Eekero ikinkithatanakitzi, irojatzi okitaitantanakari. Ipoña navisaiyanakeni.

* **20:7** Kantakotachari jaka “japatotantapiintaitari,” irojatziro ikantayeetzitari “etapiintarori kitaite pashineki domingo.”

† **20:7** Kantakotachari jaka “impetyerori tanta,” iroora jantayetanairi kempisantzinkariite aririka inkinkishiretakoteri Jesucristo ikamimotantake. Ari ikantziro jayootavakaiyani, ipetoryihiro tanta, jovaiyani, jiraiyini eejatzi imire. Tema jimatakotaatziiri Jesús tsika ikantanairo joveraantanaaro jovakaanaari iriyotaanepayeeni. Irootakera ifñaaventapiintaitakeri, ikantaitzi “impetyeetero tanta.” ‡ **20:9** Kantakotachari jaka “paryaanake osaaviki,” irootakera ikantakoitziri aparoni pankotsi, mava okanta oveviryaa jovetsikayeetziro. Arira ipoñaakari iparyaaake evankarika irojatzi osaaviki.

12 Iriima evankarika, jaayeetanairi jañagaira. Irootakera tharomentashireperotakaanakariri.

Javisanake Troas-ki irojatzi Mileto-ki

13 Ari neevataiyanakeni naakaite, note-taiyanakani irojatzi Aso-ki, ari nokinkishiretakari naanairi Pablo, tema ikovakitzira irirori inkenanake kipatsiki.

14 Ikanta noñaapairira Pablo janta Aso-ki, ari jote-tanaari, jataiyakena Mitilene-ki.

15 Ipoña navisaiyakeni janta, nokitaitakotapaake janta Quío-ki, ipoña namaatakotanai aparoni kitaite areetakana Samos-ki, ari naatakotapaintzi janta Trogilio-ki. Ipoña navisanake pashine kitaite, areetaiyakana Mileto-ki.

16 Ari okanta navisantanakarori Efeso te naatakotapainte, tema Pablo te inkove iriyaatapainte janta, onkantya eero josamaniperovaitanta Asia-ki. Ikovatzi irareetzitaiya Jerusalén-ki, tekera iroimoshirenkaitanakero kitaiteri “Aavataantsi.”§

Inkinkithatakairi Pablo irantarikonaite Efeso-satzi

17 Ikanta nareetakara Mileto-ki, ikaimakaantapaakeri Pablo irantarikonaite kempisantzinkarite Efeso-satzi.

18 Ikanta ipokaiyakeni, ikantavakeri: “Piyotaiyini eerokaite tsika nokanta nosaikimotaiyakemi ovakera nareetantakari Asia-ki.

§ 20:16 Kantakotachari jaka “Aavataantsi,” irojatzi ikantayeetzitari “Pentecostés.”

19 Ari nokantapiintatya nantavaitziniri Avinkatharite, tsinampashire nokanta, osheki niraavaitaka noñaayetakero ikovavetaiyakani judío-payeeni irimaimanevaitena.

20 Iro kantacha te novashaantanakero nokinkithatakaayetzimiro onkarate pan-intaavaityaari, niyotaayetapiintakemi pipankoiteki, eejatzi tsikarika ipiyotapiintaiyani atziriite.

21 Nokinkithatakaayetakeri nosheninkapayeeni judío ipoña griego-thatatsiri, nokantayetziri: Pimpiyashiyetairi Pava, paventagaiyaari Avinkatharite Jesucristo.

22 Iroñaaka niyaatayeera Jerusalén-ki, Tasorentsinkantsi minthashiretakaanari, te niyotzimaitya ompaityaarika avishimotenari janta.

23 Iro kantacha tsikarika niyaatayetzi, jiyoshiretakaana Tasorentsinkantsi, ikantashiretana: 'Oshekira piñaashivaitayetyaaro irashitakovaitaitemi.'

24 Iro kantamaitacha naaka, tekatsira ompaitzi-motaajatyaana onkarate nonkemaantsivaityaari, te nonkaminthaatziitanakya. Iro kovaperotacha nonkimoshireventero nonkempitakaanakero irootaintsimi nomatakero noyiishitantzi nareetya janta tsika overaa noshiye. Tema irootaintsi nothoyeero ikantakenari Avinkatharite Jesús nonkamantantairo Kameethari Ñaantsi okantakota ikaminthaayetaira Pava.

25 Nokinkithatakaayetakemi eejatzi eerokaite tsika okantakota ipinkathariventantai Pava. Eeromaita papiitairo piñaayetaina.

26 Irootake nokovantari nonkantayetemi

iroñaaka tera naaka kantakaashityaarone
intzimayetantaiyaari peyashitaachaneri,

²⁷ tema noñaaventakemiro maaroni ikinkishiret-
zitakari Pava iranteri, tekatsi aparoni nomani-
motemi.

²⁸ Pinkempoyaayetaiya, ari pinkempi-
takaayetaiyaariri eejatzi piyotapiintayetachari
janta tsikara jovayetakeri Tasorentsinkantsi.
Pinkempitaiyaari aamakoventaneri onkantya
paamaventantyaariri kempisantayetairiri
Avinkatharite, tema iriitake ikapathainkatzi-
mentairi ipinaventayetairira.

²⁹ Niyotzi naaka aririka niyaatai ari
impokapaake pashineete, inkempitapaakyaari
katsimari piratsi, inkovapaake iraperoteri
kempisantzinkariite.

³⁰ Arira intzinaanake pikarataiyakeni eerokaite
iramataivanakeri kempisantzinkariite,
irovashaantakaanakeri ikempisantavetari.

³¹ Pinkinkishiretero eerokaite, mavara
osarentsi nosaikimovaitapaintzimi, te
novashaantapaintero nokaminaayetzimira
maaroiteni, niraakovaitataikami.

³² Naventaari naaka Pava iroñaaka
iyekiite, iriitake aamaventyaamine, iriitake
kaminthayemiri tema irootake ikantayetakairi.
Ari itharomentashiretakaayetaiyaami, aritake
iriñaakaayetaimiro okaratzi ishineyetakeriri
maaroni itasorentsitakaane.

³³ Te noñero naaka nonevetakotantyaari,
kireeki, oro, eejatzi ikithaayeetari.

³⁴ Piyotaiyini eerokaite, naakatajaantake an-
tavaiventaincha okanta naantari kovityiimoyeta-

nari, ari nokempitzitakaakariri eejatzi ikaratzi tsipayetakanari.

³⁵ Arira nokenakairori niyotaantakamirori tsika ankantero antavaiperotapiintai, aneshinonkayetantyaariri kovityaaneen-tavaitatsiri. Ari nokinkishiretakaimirori iñaaventapaintziri Avinkatharite Jesús, ikantake: ‘Kimoshireperoventaari inatzi neshinonkataneri, tera ari inkantajaantaiteri ipashitaitari.’ ”

³⁶ Ikanta ithonkanakero Pablo ikantakero iroka, jotypeerovanaka jiñaañaatakanakeri maaroiteni piyotainchari.

³⁷ Maarosite jiragaiyakani, javithano-tavakaayetaka, ari jovethatavaari Pablo iriyaataira.

³⁸ Ovashire ikantaiyanakani, tema ikantakerira eerora jiñagairi. Ipoña joyaataiyanakeri irojatzi jotetantanaari Pablo.

21

Jiyaatantaari Pablo Jerusalén-ki

¹ Ikanta nookanairi iyekiite, otetaiyanaana, tampatzika novanakero niyaatake Cos-ki, okitaitamanake areetakana janta Roda-ki, ipoña navisanake irojatzi Pátara-ki.

² Ari noñaapaakeri janta antaro pitotsi jatatsiri Fenicia-ki, ari notetaiyanakani.

³ Ikanta namaatakotzira, namenakotanakero nampateki othampishi Chipre, nokenakotanake naakaite nakoperoiniki irojatzi Siria-ki. Tema tzimatsira ovaakarontsi irookayeetanakeri janta Tiro-ki, ari naatakotaiyapaake.

⁴ Noñaapaatziiri kempisantzinkariite, ari no-saikimovaitanakeri okaratzi 7 kitaite. Ikantavakeri Pablo: “Eerora piyaatzi janta Jerusalén-ki.” Iro ikantantakari, tema jiyoshiretakaayetakitziiri Tasorentsinkantsi.

⁵ Iro kantacha avisanakera 7 kitaite, iro nav-ishimatantanakyaarimi. Ari joyaataiyakenani maaroiteni iyekiite, itsipayetakaro iinaite, eejatzi ireentsite. Irojatzii othapikitapaa nampitsi, ari notyeerovaiyapaakani janta impanekiite, noñaañaataiyakeni.

⁶ Ipoña novethatavakaayetanaa, otetanaana naakaite, piyeeyanaani iriroriite ipankoiteki.

⁷ Ipoña namaatakotanai irojatzii Tolemaida-ki, ari novethayetapaari iyekiite, aparoni kitaite no-saikimovaitanakeri iriroriite.

⁸ Okanta okitaitamanake avisakotanakena, areetakana Cesarea-ki. Ipoña nokenanake ipankoki Felipe kinkithatakaaneri, ari nosaikapaakeri. Irika Felipe iriitakera aparoni karatatsiranki 7 ipairyetakeri irampitakoyeteri otyaantajanoriite.

⁹ Tzimatsi Felipe 4 evankaro irishinto, kaman-tantanero onayetatzii.

¹⁰ Aritake oshekitake kitaite nosaikapaake janta, ari jareetakari aparoni kamantantaneri ipoñaakaro Judea-ki, ipaita Agabo.

¹¹ Ikanta iñaayetapaakena naakaite jaapaakeri irovathakiro Pablo, joosotakari irakoki eejatzi iitziki ipoña iñaavaitanake, ikantzi: “Arira inkantyaari ashitakariri irika ovathakirontsi iroosoteri judío-payeeni janta Jerusalén-ki, impoña irakaantakeri janta kaari

asheninkata. Irootakera jiyotakaakenari naaka Tasorentsinkantsi.”

¹² Ikanta nokemaiyavakeroni iroka, nokakantavetanakari Pablo: “Eerora piyaatzi janta Jerusalén-ki.” Arira ikantzitavetakariri eejatzi Cesarea-satziite.

¹³ Iro kantacha ikantanake irirori: “¿Opaitama piraantaiyarini, ovana povashiretakaakana? Aña minthatakana naaka. Aririka onkantya irosoyeetena irojatzi nonkamimentantyaariri Avinkatharite Jesús janta Jerusalén-ki, omavaityaata.”

¹⁴ Tera nonkitsirinkatyeeri, intaani nokantanakeri: “Omatyaata ikoviri Avinkatharite.”

¹⁵ Ikanta okaratapaake iroka, ovet-sikaiyanaana, jataiyakena Jerusalén-ki.

¹⁶ Ari joyaataiyanakena tsika ikaratzi Cesarea-satzi iyotaariite inatzi. Iriitakera aayetanakenari ipankoki aparoni shirampari Chipre-satzi paitachari Mnasón, pairanitake jiyotaaritziri irika, iriitakera nomayimotaiyerini.

Joirikayeetakeri Pablo tasorentsipankoki

¹⁷ Ikanta nareetaiyapaakani Jerusalén-ki, kimoshire ikantaiyani iyekiite iñaavakena.

¹⁸ Okanta okitaitamanake, jaayetanakena Pablo nareetyaari Jacobo, ari isaikitakari eejatzi maaroitemi antarikonaite.

¹⁹ Jovethatapaakari Pablo, ipoña ikamantapaakeri maaroni opaiyeta jantakaayetakeriri Pava janta inampiiteki pashinesatzi atziriite.

²⁰ Ikanta ikemaiyavakeni, itharomentanakari Pava. Ipoñaashitaka ikantaitanakeri Pablo: “Iyekí,

ompero joshekitake jaka asheninka judío-payeeni kempisantayetanaintsiri eejatzi, eeniromaita ishintsiventayetziri kempisantzinkariite irimonkarayetero Ikantakaantane Moisés-ni.

²¹ Ikemakoventakemi eeroka piyotaayetakeri asheninka nampiyetarori pashineki nampitsi, pinkantayeterimi: ‘Te onkovajaantya pinkempisantero Ikantakaantane Moisés-ni, te onkovajaantya pintomeshitaaniyetairi pitomiite, te onkovajaantaiya eejatzi antayetairo okaratzi ameyetari pairani.’

²² ¿Tsikama ankantyaaka? Arira iriyoyetake iroñaaka asheninka, areetaami jaka.

²³ Iro kameethatatsi pantero iroka: Tzimayetat-sira akarataiyakeni jaka, ikaratzi 4 shirampari intzime monkaraterone ishinetaantziri.

²⁴ Pintsipatanakyaari irikaite, pantero onkarate kitevathatakagaimineri. Eerokara pinakoventerine inkarate impometayeteri, aririka irameetaiakeneri iishi. Ari onkantya iriyoyeetantyaari thaiyaantsi onatzi okaratzi ikantakoyeetakemiri eeroka, aña pimatzitataitaro eeroka pimonkarayiro Ikantakaantaitane.

²⁵ Irooma naakaite, niyotaiyini ike-nakaashitakaro asheninkapayeeni shintsish-intsitashivaivetachari irimonkaratakaanteromi Ikantakaantaitane. Tema ikaratzi kaari asheninkayeta kempisantayetaatsiri, aritakera notyaantakeneri pairani osankinarentsi okaratzi nopampithashiretaiyakarini jaka, nokantakeri: ‘Eerora povayetari vathatsi ipometaitziniriri ivavanetashiyeetari. Eero povakoyetaro iriraane piratsi. Eero pimayempivaitzi.’

Intaanimacheenira irantayetairo iroka.”

²⁶ Ipoña Pablo jaanakeri 4 shirampari. Okanta okitaitamanake itsipayetakari inkitevathayetakaitairi, ikyaake tasorentsi-pankoki inkamantante tsika onkarate kitaite onthonkantyaari ishinetakaantakeri, iñaaventakotakero tsikapaiterika iramayetantyaariri aparopayeeni irashitakaiyaariri Pava.

²⁷ Ikanta omonkaratzimatapaaka 7 kitaite, tsikarika ikaratzi judío poñaayetachari Asia-ki, iñaakeri Pablo janta tasorentsi-pankoki. Japatotake atziriite, impokashiteri Pablo iroirikeri,

²⁸ ikaimaiyini, ikantzi: “¡Shirampariite! ¡Israel-mirinkaite! ¡Pampitakotena! Iriitakera irika shirampari kenakenayetatsiri tsikarikapayeeni jiyotaayetzi atziriite pithokashitariri asheninkapayeeni, pithokashitarori Ikantakaan-tane Moisés-ni, pithokashitarori eejatzi iroka tasorentsi-panko. Iro ovatsiperotainchari, ikyaakaakeri iroñaaka kaari asheninkata janta tasorentsi-pankoki, ithainkatasorentsi-vaitakero.”

²⁹ Iro ikantantarori iroka tema iñaakitziiri Pablo janta Jerusalén-ki itsipatakari Trófimo poñaachari Efeso-ki, iñaajaantaiyakeni ikyaakaakitziiri tasorentsi-pankoki.

³⁰ Apatotaiyapaakani osheki atziriite, shiyeyapaakani, joirikapaakeri Pablo, jinoshikanakeri jomishitovakeri jakakiroki tasorentsi-pankoki, jashitaitanakero.

³¹ Iroovetaincha iroverimi, ari ikamantaitakeri ijevare ovayiriite poñaachari Roma-ki, ikantaitakeri: “Jimaimanetavakaatyaara janta.”

³² Ikanta jevarika japatotanakeri irovayirite, ishiyeeyanakani ipiyotaiyakani atziri. Ikanta iñeeyavakerini ipokakera, jovashaantanakeri ipasavaitziri Pablo.

³³ Joirikaitapaakeri Pablo, ikantanakeri irovayirite: “Poosotantyaari apite ashirotha.” Ipoña josampitanakeri atziriite: “¿Niinka irika, opaita jantakeri?”

³⁴ Tzimayetatsi cheraacheraatanaintsiri, temaita oshiyavakaa okaratzi icheraave-taiyakarini. Tera onkante iriyotero irika jevari opaita avisatsiri. Jotyaantakeri irovayirite iraanakeri Pablo janta jimaapiintaiyini.

³⁵ Ikanta joirinkakaaveetarira Pablo, eekero ishintsitatzı atziriite ikovi impasavaiteri, irootakera janatantatainakariri ovayiriite inkene irotzikaaventeri.

³⁶ Tema maaroiteni joyaatakoventaitakeri, ikaimaiyini: “¡Povamayerivé!”

Iñaaventakotari Pablo

³⁷ Irootzimatake irominkyeteri jimaapiintzi ovayiriite, josampitanakeri Pablo jevarika, ikantziri: “¿Kantatsima nonkinkithavaitakaimi kapicheeni?” Ari ikantanake jevari: “¡Tsika piyotziroka noñaanel!

³⁸ Tetya Egipto-satzi pinatzi eeroka poñaakaantakarori chapinkipaite maimanetaantsi, kenapaintsiri tsika te jinampiitaro, jamake 4,000 ovayiriite.”

³⁹ Ikantzi Pablo: “Judío nonatzi naaka, nopoñaaro Tarso-ki saikatsiri janta Cilicia-ki. Otzinkami onatzi nonampi, nokovi pishinetena eeroka nokinkithavaitakairi nosheninka.”

40 Ishinetakeri. Katziyanaka Pablo pavitsiki, itzinaavakotanaka irimairetantavakyaari isheninkapayeeni. Ari jimairetaiyanakeni. Kinkithavaitanake hebreo-ki iñaanekira iriroriite, ikantanakeri:

22

1 “Iyeekiite, Ashitaanirí, pinkeme noñaaventakotyaari.”

2 Ikanta ikemaiyavakeri hebreo-ki iñaanekira iriroriite, ari jimaireperotaiyanake. Eekero ikantanakitzi Pablo:

3 “Judío nonatzi naaka. Notzimake Tarso-ki saikatsiri janta Cilicia-ki, iro kantacha jaka Jerusalén-ki nokimotatake, iriyotaane nonatzi Gamaliel, niyoperokitziro ikantakaantane avaisatziite. Nokovapiintavetaka naaka noshireperotyaari Pava, pikempiyetara eerokaite iroñaaka.

4 Pairani nopatzimaminthavaitakeri tsi-patanaariri ipaiyeetziri ‘Avotsi’ novamaayeteri. Osheki nonoshikayetake shirampari, tsinane, maaroni, nashitakotakaantayetakeri.

5 Iñaayetakena nantayetakero iroka maaroite ijevare omperatasorentsitaari eejatzi antarikonaite. Iriiyetake payetakenari osankinarentsi ipakaantziri asheninka judío janta Damasco-ki. Ipoña niyaatake janta nokokovayetziri irikaite, namayeteri jaka Jerusalén-ki irovasankitaayeeteri.”

*Ikamantakota Pablo ikempisantantaari
(Hch. 9.1-19; 26.12-18)*

6 “Ikanta naniitzi avotsiki, irootzimatake nareetya Damasco, joveraaka tampatzika ooryaatsiri, ari jomapokakenari morekanaintsiri inkiteki, joorentakotapaakena nokatziyakara,

7 ari notyaanakeri kipatsiki. Nokematzi ñaanatanari, ikantana: ‘¡Saulo! ¡Saulo! ¿Opaitama pipatzimaminthatantanari?’

8 Nosampitanakeri naaka: ¿Niinkama eeroka Pinkathari? Ari jakaitanakena: ‘Naakatakera Jesús Nazaret-satzi itzimi pipatzimaminthavaitakeri.’

9 Ikaratzi tsipataiyakanari iñeeyakeri oorenta-painchari, iniroite itharovaiyanakeni, temaita inkemathataiyeroni iriroriite iñaanataitakenara.

10 Ipoña nosampitanakeri, nokantziri: ‘Pinkathari. ¿Ipaitama pikoviri nantairi naaka?’ Ari ikantanakena Pinkathari: ‘Pintzinaye, piyaate nampitsiki Damasco. Arira inkamantayeetemiro ompaitya pantayeteri.’

11 Tema mavityaaki jovanakena oorentakenari, jakathashitanaana notsipayetakari irojatzi Damasco-ki.

12 Ari isaikeri janta aparoni shirampari ipaita Ananías, ñaapinkathatasorentsitaneri jinatzi, jimonkarayetziro Ikantakaantane Moisés-ni. Ñaapinkatha joviri maaroiteni judío nampitayetarori Damasco-ki.

13 Pokake Ananías iriñeena. Ikanta jareeta-paaka, ikantapaakena: ‘Iyeki Saulo, pokiryagai.’ Apathakero nokantanaka nokiryaaanai, amenavaitanaana.

14 Eekero ikantanakityaana Ananías: ‘Eerokara iriyoyaane Ivavane avaisatziite. Jiyoyaakemi

onkantya piyotantaiyaarori ikovakaimiri irirori, ari piñaakeriri Cristo tampatzikatatsiri, ari pike-mañaanetakeriri eejatzi.

15 Eerokatake kamantakotairine maaroni atziriki. Piñaaventayetairo okaratzi piñaakeri, okaratzi pikemakeri.

16 Iroñaakatake, tekatsi poyaaventanake. Pintzinaye, poviinkatya, pimpairyagairi Avinkatharite pinkovakotairi onkantya impeyakotantaiyaamirori piyaariperonka.’ ”

Ikamantantziro Pablo jotyaantaitziri inkinkithatakayeri pashinesatzi atziri

17 “Ikanta nopiyapaaka Jerusalén-ki, niyaatake tasorentsipankoki noñaañaate, ari noñaavyavaitakari janta.

18 Noñaakeri Avinkatharite, ikantakena: ‘Pishintsitanake, pishitove Jerusalén-ki, tema eero ikempisantayeetzimi piñaaventena jaka.’

19 Ari nokantanakeri naaka: ‘Pinkatharí, jiyotaiyini maaroitene niyaatapiintake tsika japatotapiintaita, nominkyaakaanatayetakeri ikaratzi kempisantayetzimiri eero, osheki nopasatakaantavaitakeri.

20 Tema jovamaayetakeriranki pinampire Esteban, ñaaventakotzimiri eero, ari nokaratzitakari eejatzi naaka janta, naapatziyakotakari ovamaakeriri, naamaventakaniri eejatzi iithaarepayeeni.’

21 Iro kantacha ikantanakena Pava: ‘Piyaate, tema naakatake otyaantemine intaina isaikayetzira kaari pisheninkata.’ ”

Isaikimotakeri Pablo ijevarite ovayiriite

22 Ikanta ikemavakerora atziriite iroka, japi-itaiyanairo ikaimaiyini ikantzi: “¡Irika shirampari te arite irañe! ¡Pashiryeeyaari!”

23 Eekerora ishintsitatzi ikaimaiyini, jotekakotaiyani iithaareki.*

24 Ikanta jevari, ikantakeri irovayirite: “Paanakeri inthomointa irika, ampasavaitavakeri onkantya inkamantantairori opaita iñaavaitakeri okanta jovatsimaantakariri isheninkapayeeni.”

25 Aritakera joosotayeetakeri impasavaitantaityaariri, josampitanakeri Pablo pashine jevari, ikantziri: “Irosankinatakotane Roma-satzi nonatzi naaka. ¿Shinetaantsitatsima impasavaitaitena, tekeraatara iramenakoyeetavakenaro opaita nokenakaashitakeri?”

26 Ikanta ikemavakera irika, ipiyashitanaari ijevajanore irirori, ikantapairi: “Novinkatharite, ¿Piyotakema opaita antakeri? Iriitakera irika, irosankinatakotane Avinkatharijanorite saikat-siri Roma-ki.”

27 Ikanta ikemavakera, ipokashitapaakeri Pablo, josampitapaakeri: “¿Omaperotatyaama posankinatakojanota eeroka?” Ari jakanake Pablo, ikantzi: “Jee.”

28 Ikantzi jevari: “Oshekira nopinakoventakari naaka onkantya nosankinatakotantyaari.” Ikantzi Pablo: “Tetya naaka, josankinatakotzitaikanara ovakera notzimapaake.”

29 Ikemaiyavakera ikantake, apathakero ikantanaka joosoryaakotanakeri. Itharovakaanakaro

* 22:23 Ikantaitzi eejatzi, jookavanetzitaka kipatsi tsika ipiyotaiyakani, tema ikisaiyatyaani.

jeviri, joosotakaantakerira osankinatakotachari Roma-ki.

Jaayetanairi Pablo japatoyetapiintaiyani ijevare judío-payeeni

³⁰ Okanta okitaitamanake, ikovi iriyotajaante jeviri opaita jimaimaneminthatantariri judío-payeeni irika Pablo. Japatotakaantakeri ijevare omperatasorentsitaari, ipoña ijevajanore judío-payeeni. Jomishitovakaantakeri Pablo, jomisaikakeri tsikara japatotaiyani.

23

¹ Jamenaminthatapaakeri Pablo jevajanoriite apatotainchari, ipoña ikantanakeri: “Iyekiiite, naamaakoventapiintaka naaka eero otzimanta nantzimoteriri Pava.”

² Ikanta Ananías, omperatasorentsijanori, ipasavaantetakaantakeri Pablo.

³ Iro kantacha Pablo, ikantanakeri: “¡Kamatavirí, Pavara pasatemine eero! Saikavetakami jaka pamenakotantyaanaro Ikantakaantaitane, ¿Tema pipiyathataro pipasatakaantakenara?”*

⁴ Ikanta apatotainchari, ikantanakeri Pablo: “¿Arima pinkanteri pinkaviyeri iromperatasorentsijanore Pava?”

⁵ Ikantzi Pablo: “Iyekiiite, te niyoveta naaka omperatasorentsijanori jinatzí, tema okantzi Osankinajanorentsiki: ‘Eero pikaviyiri jevatakaantatsiri.’ ”

* **23:3** Kantakotachari jaka kamataviriri, iriiyetakero omperatasorentsitaneriite, kempitarori okitamaroveta jovantaitariri kaminkari. Pamenero Mt. 23.27.

⁶ Jiyotzi Pablo tsikarika ikaratzi jevajanoriite apatotainchari, Saduceo jinayetatzi iriima pashinepayeeni Fariseo jinatzi, ikantanake: “Iyekiite, Fariseo nonatzi naaka, eejatzi nosheninkamirinkaite. Iroora jiyakoventan-taitanari iroñaaka tema nokempisantaatziiro irañaayetai kamayetatsiri.”

⁷ Ikantakera Pablo, ari iñaanaminthatavakaanakari Fariseo-payeeni ipoña Saduceo-payeeni.

⁸ Tema ikantapiintaiyini Saduceo-payeeni: “Eero jañaayetai kamayetatsiri, te intzimanete maninkariite, te intzimanete eejatzi shiretsi.” Iriima Fariseo-payeeni, ikempisantayetzi irirori omaperoyetatya irokapayeeni.

⁹ Ari ichecheraataiyini maaroiteni. Ikanta iyotzinkariite Fariseo, ikatziyayetanaka, ikantanake: “Irika shirampari te ontzime ikenakaashitane. Kempitakara maninkariitsi ñaanashiretakeriri, aamaashityarika shiretsi.”

¹⁰ Eenirora ishintsitayetatzi ichecheraataiyini, itharovanake ijevare ovayiriite ari irovatsinaavaitaitakeri Pablo, ikaimakaantake irovayirite iromishitovairiita janta, iraanairi jimaapiintaiyini.

¹¹ Okanta otsirenitanai, joñaakagaari eejatzi Avinkatharite, ikantairi: “Pablo, eero pitharovi, arira piñaaventakena janta Roma-ki pikempitaakerora jaka Jerusalén-ki.”

Ikinkithashireeta irovaiteri Pablo

¹² Okanta okitaitamanake, ikinkithatavakaiyakani tsikarika ikaratzi judío, ikantavakaiyani: “Thame amashekaventaiyerine Pablo irojatzi ovantakyaariri.”

13 Anaanakero 40 ikarataiyinira shirampariite kantaintsiri.

14 Ipoña jiyaatashitanakeri ijevare omperatasorentsitaari, eejatzi antarikonaite, ikantaiyakerini: “Nokantaiyakeni nomashekaventaiyerine Pablo irojatzi novantakyaariri.

15 Intsityaa pintsipatavakaiyaani eerokaite pikaratzi papatotapiintaiyani, pinkampitairi ijevare ovayiriite, pinkantairi: ‘Pamainari Pablo onkitaitamanake namenakoperotaineri ikenakaashitakari.’ Impoña naakaite aamaventa nonkantaiyakya novavakeri tekera irareetapaakyaata jaka.”

16 Kemake itzineri Pablo, jatanake imaapiintaiyini ovayiriite inkamantapaakeri.

17 Ipoña Pablo ikaimake aparoni ovayiri, ikantakeri: “Paanakeri irika evankari janta pijevariteki, tzimatsi opaita inkamanteriri.”

18 Ikanta ovayirika jaanakeri ijevariteki, ikantapaakeri: “Jevari, ikovakotakena Pablo namakemiri irika evankari, tzimatsi ikoviri inkamantemiri.”

19 Ipoña jevarika, jaanakeri evankarika jantyaatziini, josampitakeri: “¿Opaita pinkamanteneri?”

20 Ikantanake evankari: “Ikinkithashiretaiyakani judío-payeeni inkovakotemi onkitaitamanai paanairi Pablo janta japototapiintaiyani jevajanoriite, iramenakoperotero ikenakaashitane.

21 Eerora pikempisantziri, tema omanaiyakani 40 shirampariite. Ikantaiyake: “Thame amashekaventaiyerine Pablo irojatzi

ovantakyaariri.’ Aritakera ovetsikaiyakani iroñaaka, jonyaaventaiyani tsika pinkante eeroka.”

²² Ipoña jevarika jotyaantairi evankari, ikantavairi: “Eerora pikamantantziro iroka.”

Jovavisaitakeri Pablo janta pinkathariki Félix

²³ Ikanta jevarika ikaimake apite pashine ijevarite ovayiriite, ikantakeri: “Papatote 200 povayirite, pintsipataakeri 70 ovayiriite kyaakotachaneri moraki, eejatzi pashine 200 aatsineri irovathaamento. Paanakeri tsirenipaite Cesearaki.

²⁴ Impoña povetsikake mora inkyaakotanakyaari Pablo, pinkempoyaaventerira kameetha. Paanakeri pinkathariki Félix.”

²⁵ Ari josankinatakerori irotyaanteneriri pinkathari, okantzi:

²⁶ “Irosankinare Claudio Lisias jotyaantziniri pinkathari Félix: Osheki novethatami.

²⁷ Irika shiramparika notyaantakemiri, joirikakaantavetakari judío-payeeni jaka, iroovetainchami iroverimi. Ikanta niyotake irosankinatakotane ajevajanorite Roma-ki jinatzi, naanake novayirite, nookaventakeri.

²⁸ Nokovatzira niyote opaita ikenakaashitakari irika jimaimanetantaitariri, naanakeri japatopapiintaiyani ijevajanorite,

²⁹ noñaatzi imaimaneventashiitari Ikantakaanaitane jashiyetari iriroriite. Tekatsi ompaitya irovantaityaariri, te arite eejatzi irashitakovaitateri.

³⁰ Tema nokemakera ikovaiyatziini judío-payeeni iroveri, irootakera notyaantantakamiriri iroñaaka eeroka. Nokantzitakari eejatzi irikaite

maimanevaitziriri inkamantemiro eeroka opaita itzimaventantariri irika.”

³¹ Jimonkaratakero ovayiriite. Jaanakeri tsirenipaite Pablo janta Antípatris-ki.

³² Okanta okitaitamanake, piyeeyaani ovayiriite anitashitanainchari. Iriima ikaratzi kyaakotanainchari eekero joyaatanakitziiri Pablo.

³³ Ikanta jareetakaakari Cesarea-ki, ipapaakeri osankinarentsi pinkatharika, ipoña ikantapaakeri: “Pinkatharí, jirikara Pablo.”

³⁴ Arira ithonkakero pinkathari iñaanatavakero osankinarentsi, josampitanakeri Pablo, ikantziri: “¿Tsika pipoñaaka?” Ikantzi Pablo: “Nopoñaaro Cilicia-ki.”

³⁵ Ikantanake: “Ari nonkemakemi apaata aririka irareetapaakya ikaratzi maimanetzimiri.” Ipoña ikantakaantake irayeetanakeri ipankoki Herodes, ari iramaventayeetyariri.

24

Iñaventakotari Pablo janta Félix

¹ Okanta avisanake 5 kitaite, areetapaaka Cesarea-ki, Ananías omperatasorentsijanori it-sipayetakari antarikonaite ipoña iyakoventaneri ipaita Tértulo. Javisashitapaakeri pinkathari irimaimanetakaanteri Pablo.

² Ikanta jamayeetapaakeri Pablo, ñaavaitanake Tértulo, ikantanakeri Félix: “Paasoonke eeroka, pinkathari, noñeeyironi kameetha nosaiki, paasoonke piyotaneta osheki pantakeneri kameethatatsiri nosheninka.

3 Okaratakera iroka noñaapinkathaperojanorite Félix, oshekira ipaasoonketapiintaiyakemi maaroiteni nosheninka.

4 Iro kantacha eero osamanitanta, nokovotzi pinkempisantavakena kapicheeni nonkantemiri.

5 Noñaakeri naaka, irika shirampari ovaariperotaneri jinatzi. Ithonka ikekenayetake nampitsiki, tera intaani imaimanetakeri nosheninka nokaratzi no-judío-tzi, irijatzira jevatakaanairiri ikaratzi paitashivaitachari ‘Oshiretanaariri Nazaret-satzi.’

6 Ikovake eejatzi irovaariperoteromi nota-sorentsipankote, irootake noirikakaantakariri, nokovaiyavetaka namenakotantyaarimi Ikantakaantaitanari naakaite.

7 Iro kantacha, ipokapaake jevari Lisias, jaapithatanakeri, jovatsinaavaitanakena.

8 Ikantanakena: ‘Ontzimatye piyaataiyeni janta pinkathariki irovetsikemiro kantainchari.’ Intsitya posampitajaanteri eeroka ayotantyaarori kyaaryoori okanta nomaimaneminthatantakariri.”

9 Irojatzira ikantzitaiyarini eejatzi judío-payeeni ikaratzi pokaintsiri.

10 Ari itzinaavakotanaka pinkathari onkantya iriñaavaitantyaari Pablo. Ipoña ikantanake Pablo: “Osheki nokimoshireventakemi eerokatakera kemenane noñaaventakotyaara, tema niyotzi eerokatake ovetsikapiintakeneriri nosheninkapayeeni imaimanetavakaa.

11 Kantatsi posampitakoventero eeroka, ovakera nareetaa naaka Jerusalén-ki okaratzi 12 kitaite, nokovaveta noñaapinkathatapairimi Pava.

12 Tera noñaanaminthatantavaite, te nomaimaneteri atziripayeeni tasorentsipankoki, eejatzi nokempitakari jantapayeeni nampitsiki, tekatsira nomaimaneyete japatotapiintaita.

13 Irikaite kamantakotakenari iroñaaka jaka, eerora iñeetziro omaperotatyaara ikantakotanari.

14 Ari okantavetakari, notsipataari naaka ikaratzi ipaiyeetziri 'Avotsi.' Irootakera ikantayetakeri iroñaaka irikaite iyakoventaneri nokempisantashivaitane onatzi. Aña ari nokenakairori naaka noñaapinkathatziri Pava ikempisantziri pairani novaisatziite. Nokempisanziro Ikantakaantane, eejatzi irosankinarepayeeni Kamantaneriite.

15 Ari noshiyayetari iriroriite, joyaaventari Pava irovañaayetairi kamayetaintsiri, tera intaani irañaayetai kameethashireri aña irimatzitaiyaaro kaariperoshireri.

16 Irootake nokovantapiintakari eero otzimi ompaitya nantzimoteriri Pava, eejatzi atziriite irirori.

17 Avisakera osheki osarentsi nokekenavaitake, nopiyaa nonampiki namai nompashitapaiyaariri nosheninka kovityaavaitatsiri, nokovavetapaa eejatzi nompometapainerimi Pava.

18 Irootakera nantziri tasorentsipankoki, aritake nameetakero noishi onkantya nonkitevathatantaiyaari, tetya osheki nonkarataiyeni, tekatsitya nomaimanevaite janta. Aripaitera iñaayetapaakenari tsikarika ikaratzi judío poñeenchari Asia-ki.

19 Iriiyetakemi pokatsine jaka inkinkithatakotena opaitarika iñaakotakenari.

20 Tera impokaiyatyeeni irirori. Jirikatz-
imaitaka pokaintsiri jaka apatoventzitaka-
nari, intsityaa inkantemiita tzimatsirika
iñaakotajaantakenari janta nokenakaashitzitakari.

21 Aama iro ikantakotanari nokantaiyakeri
japatoventantanari, chapinkipaite, nokantakeri:
‘Iroora jiyakoventantaitanari iroñaaka tema
nokempisantaatziro irañaayetai kamayetatsiri.’ ”

22 Tema pinkathari Félix jiyotakoperotzitarira
ipaiyeetziri “Avotsiveri,” irootakera jovashaan-
tantanakarori, ikantanakeri: “Aririka impokake
jevare Lisias, ari inkamantaperotapaakenaro
iroka.”

23 Ipoña ikantakeri ijevare ovayiriite: “Eekerora
paamaventatyeeyaari Pablo, pishinetzimaityaari
irareetyaari irapatziyane impantavakyaariri
kovityiimotariri.”

24 Okanta pashine kitaite, aritakera piyaara
Félix, itsipatakaro iina Drusila, judío onatzi iroori.
Ikanta ikaimakaantapairi Pablo inkemavakeri
iriñaaventeneri tsika okantakota javentaashiretan-
taariri Jesucristo.

25 Iro kantacha Pablo jetanakaro
iñaaventanakeneri tampatzikashiretaantsi,
ñaakoshiretaantsi, irovasankitaantayeetai
apaata. Ari itharovanakeri Félix, ikantanakeri:
“¡Aritapaake, piyaatai! Ari napiitairo
nonkaimakaantaimi apaata nosaikashiv-
aityaarika.”

26 Tema jonyaaventavetatya Félix impinaterimi
Pablo, onkantya irovashaantakaantantaiyaariri.
Irootake japiipiitantavetakariri ikaimakaantziri
inkinkithavaitakairi.

²⁷ Avisakera okaratzi apite osarentsi. Ari okaratapaakeri ipinkatharitziz Félix. Ikovatzi-ira irapatziyapiintyaari judío-payeeni, jashitakotakaantanakeri Pablo. Arira jimpoyaatapaariri pashine pinkathari paitachari Porcio Festo.

25

Ikovake Pablo iriitajaantake amenakoterine César

¹ Aritake ipairyeetakeri Festo impinkathariventante. Iro avisanake mava kitaite jatake Jerusalén-ki ipoñaanakaro Cesarea-ki.

² Ikanta ijevare omperatasorentsitaari itsipayetakari iriiperoriite judío-payeeni, ikamantakotavakeri Pablo.

³ Ikovakotakeri irotyaantairi Pablo Jerusalén-ki. Ikinkishiretaiyakani iriroriite irovakaanteri niyankithakineki avotsi.

⁴ Ari ikantanake Festo: “Aritake jashitakoyeetakeri Pablo janta Cesarea-ki, irootzimatake niyaatai janta.

⁵ Intsityaa iroyaataiyanakenani pijevarite, zimatsirika ikenakaashitane irika shirampari, ari piyakoventeriri janta.”

⁶ Tera osamaniperote isaikavaitapainte Festo janta Jerusalén-ki, piyaa Cesarea-ki. Okanta okitaitamanake, ithointapaa isaikamentoki ipinkathariventantzira, ikaimakaantakeri Pablo.*

* **25:6** Kantakotachari jaka “tera osamaniperote,” irojatzira ikan-takoyeetzitari 8 terika 10 kitaite isaikavaitapaintzi.

⁷ Ikanta ikyaapaake Pablo, ari ipokaiyapaakeni judío-payeeni poñaayetainchari Jerusalén-ki, ikan-takovaitapaakeri osheki kaariperori, okantaveta te iriñaayevetyaaro omaperotatyaarika okaratzi ikantakoyetziriri.

⁸ Iriima Pablo ñaaventakotanaka irirori, ikantake: “Tekatsi kaariperori nantake naaka, te nompiyathatyaaro Ikantakaantaitakeneriri nosheninkapayeeni, te novaariperotero tasorentsipanko, te nonkaviyavaiteri eejatzi César ijevajanorera Roma-satzi.”

⁹ Iro kantacha pinkathari Festo ikovatziiira iraapatziyapiintyaari judío-payeeni, josampi-tanakeri Pablo: “¿Pikovi piyaate Jerusalén-ki, namenakotantyaamiri janta?”

¹⁰ Ikantanake Pablo: “Iroora tampatzikatatsi nosaika naaka jaka pamenakotena, tema eerokatake jovake César ijevajanore Roma-satzi. Aritake piyotaiyakeni tekatsi kaariperori nantzimoyeteriri nosheninkapayeeni judío.

¹¹ Ontzimatyeerikami nokenakaashiperotane, aritatsimi irovamaayeetenami. Irooma tekatsira nonkenakaashitakya, te aritzi potyaantena janta. Nokovatziiira iriitajaantake pinkathari César amenakotenane.”

¹² Ipoña Festo ikinkithavaitakaakeri ikarataiyini ipinkatharitzii. Ari ikantanakeri: “Pikovatziiira iramenakotemi César, arira piyaateri janta.”

Jaayeetanakeri Pablo pinkathariki Agripa

¹³ Ipoña pinkathari Agripa itsipatakaro iina Berenice pokaiyakeni Cesarea-ki, irovethatyaari

Festo.†

¹⁴ Ikanta isaikavaitapaintzira janta, ikinkithavaitakaakeri Festo ikantakotara Pablo, ikantakeri: “Tzimatsi jaka aparoni shirampari jookanairi pinkathari Félix jashitakoyeetakeri.

¹⁵ Tema niyaatakera chapinkipaite Jerusalén-ki, osheki ikantakovaitavakeriri ijevare omperatasorentsitaariite itsipayetakari antarikonaite, ikovakotakena novakaanteri.

¹⁶ Ari nokantanakeri naaka: ‘Jiroka nametaiyarini naakaite Roma-satzi: Ontzimaty e irapatotaiyaani ikaratzi maimanetavakaachari, onkantya iriñaaventakotantyaari iyakoventaari. Omaperorika otzimi ikenakaashitane, aritake onkantake irovayeeteri.’

¹⁷ Irootakera nomatakeri ipokaiyakera irirorite, te noshenkaapaake, jatakena nosaikamentoki, nokaimakaanteriki shiramparika.

¹⁸ Iro kantamaitacha okaratzi ikantayeveta-paakari iyakoventavetakariri, te noñeero onkantaperotya okaratzi nokinkishiretakovetakariri.

¹⁹ Intaani iñaaventashiyetakaro ikempisantashivaiyetari, iñaaventakeri eejatzi ipaiyeetziri Jesús jovamaayeetakeri, iriitakeya ikantziri Pablo eeniro jañi.

²⁰ Temaita niyotero naaka tsika nonkantero iroka, nosampitakeri Pablo ikovirika iriyaate Jerusalén-ki onkantya iramenakoyeetantyaariri janta.

²¹ Iriima Pablo ikovake iriitajaantake amenakoterine César Augusto avinkatharijanorite Roma-

† 25:13 Irika Agripa, ipaitaitziri eejatzi Herodes.

ki. Irootakera nokantantakari irashitakoyee-tavakeri irojatzí notyaantantakyaariri.”

²² Ipoña Agripa, ikantanakeri Festo: “Nokovira nonkemerí naaka irika shirampari.” Ari ikantzi Festo: “Aritake pinkemajaantakeri onkitaitamanake.”

²³ Okanta okitaitamanake, ikyaake janta Agripa itsipatakaro Berenice ovaneenka ikantayetaka. Itsipayetakari eejatzí ijevare ovayiriite, ipoña iri-iperoriite atziri saikayetatsiri janta. Ikantakaan-take Festo iramayeeteri Pablo.

²⁴ Ari iñaavaitanakeri Festo, ikantzi: “Pinkathari Agripa, ñaapinkathataariite íkaratzí apatotainchari jaka, jirikatake irika shirampari. Osheki jiyakoventavaitakeri judío-payeeni janta Jerusalén-ki eejatzí jaka Cesarea-ki. Ichecheraatapiintaiyini íkovi irovamaayeeteri.

²⁵ Noñaamaitakaro naaka tekatsi inke-nakaashitya irika irovamaayeetantyaariri. Iro kantamaitachari, iriitajaantakera kovaintsiri iramenakoteri Augusto, iroora okovantataitakari notyaanteri janta.

²⁶ Iro kantacha tera noñaatye naaka ompaitya nosankinateneriri pinkatharijanori tsika ikantakota irika, irootake namakaanantakariri piñeeyerine eerokaite, eerokatajaantakera pinkathari Agripa namakeneri, onkantya aririka pinkaratero posampiminthateri, tzimataikera nosankinateri.

²⁷ Tema te onkameethatzimotena naaka notyaante aparoni ashitakotaari, eerorika otzimajaantzi tsika osankinatakotya okaratzi íkenakaashitakari.”

26

Iñaaventakota Pablo Agripa-ki

¹ Ipoña Agripa ikantanakeri Pablo: “Kantatsi piñaavaite eeroka.” Ari itzinaavakotanaka Pablo, ñaavaitanake, ikantzi:

² “Pinkatharí Agripa, ovanaa nokimoshiretake nonkinkithavaitakaimi iroñaaka, nokovi noñaaventero okaratzi ikantakovaiyetakenari judío-payeeni.

³ Tema piyoperotziro eeroka okaratzi jameyetari asheninkapayeeni judío. Irootakera nokovantari pinkempisantavakena nonkan-temiri.”

Irañaantare Pablo tekerá inkempisantanakeeta

⁴ “Jiyotaiyinira nosheninkapayeeni judío tsika nokanta eeniro nevankaritapaake, nosaikimoyetantakariri janta Jerusalén-ki,

⁵ naakatapiintakera monkaravaitaneri Fariseo, te nompiyathanetyaaro Ikantakaantaitane. Inko-vayeterikami, kantatsira inkinkithatakotena.

⁶ Irootajaantakera nosaikantari iroñaaka jaka, tema noñaaventakitziro okaratzi ishinetakener-iri Pava pairani avaisatziite, tsika otzimi oyaakoneentaiyakarini aakaite.

⁷ Pinkatharí Agripa, irojatzira noyaakoneentz-itakari naaka, irootake ikantakoyetakenari iroñaaka asheninkapayeeni. Irojatzira joyaakoneentz-itakari maaroni asheninkaite itzimi icharineyetaari 12 itomiiteni Israel-ni. Irootake iñaashintsiventashivaitapiintayetakari jantavaitaineri Pava onkantya iriñaantayetaiyarori.

8 ¿Opaitama kaari pikempisantantayeta eerokaite jovañiirira Pava kamavetainchari?”

Ipatzimaminthavetakari Pablo kempisantzinkariite

9 “Nomatzitavetakarora naaka pairani noñaashintsivaitashitaka, nokinkishirevaivetaka nantayetemi osheki tsika ompaitya onkantya nomaimanetantyaariri ikaratzi pairyaanairiri Jesús Nazaret-satzi.

10 Irootakera nantakeri Jerusalén-ki. Ishinetakenaro ijevare omperatasorentsitaari, osheki nashitakotakaantakeri irikaite itasorentsitakaitairi. Ikanta noñaayetziri jovamaayeetziri onimotana.

11 Tzimatsi osheki novasankitaayevetakari onkantya irovashaantantyaarori ikempisantzi. Ari nokantapiintayetakeriri tsika japatotapi-intaita. Osheki nokisaneentakitakeri irikaite, nopatzimaminthavaitakeri, ari nomatzitakeri saikayetatsiri pashineki nampitsi.”

Japiitziro Pablo ikinkithatakota ikempisantaari

(Hch. 9.1-19; 22.6-16)

12 “Iroora niyaatantakeri nampitsiki Damasco, jotyaantakenara ijevare omperatasorentsitaari-ite.

13 Iro kantacha niyankithakineki avotsi, joveraaka tampatzika ooryaatsiri noñaake oorentanainchari inkiteki, janaanakeri ishikipakiryane ooryaa, joorentakotapaakena nokatziyaka naaka, eejatzi ikaratzi tsipatakanari.

14 Notyeeyanakeni maaroiteni kipatsiki. Nokematzi iñaanayeetanakena noñaaneki hebreatatsiri, ikantana: ‘¡Saulo! ¡Saulo! ¿Opaitama pipatzimaminthatantanari? Eerokatakera ovasankitaavaitacha apaniro, okempivaitakaro pimpatziminthatatyeyearomi thoyempithovari.’

15 Ipoña nakanakeri naaka: ‘¿Niinkama eeroka Pinkathari?’ Ari jakanakena Novinkatharite: ‘Naakatakera Jesús, itzimi pipatzimaminthatakeri.’

16 ¡Pintzinaye! Iroora noñaakantamiri iroñaaka pantavaitantanakyaanari. Ari onkantya pinkinkithatantanakyaarori okaratzi piñaakeri iroñaaka, onkarate piñeeri eejatzi apaata nantakaimiri.

17 Aritakera piñeero nontsiparyaakoventaimi pisheninkaki, eejatzira janta kaari pisheninkata tsika notyaantemira iroñaaka.

18 Onkempivaitaiyaaro pokiryakaayetairimi. Aritapaake ikenashivaitaka tsirenikiriki, aña iraniiyetai kitainkariki. Aritapaake ipinkathariventakeri Satanás, aña iri Pava pinkathariventairine. Ari onkantya nompeyakotantaiyaariri iyaariperonka, notasorentsitakaayetairi aventaashiretaiyaanari naaka. Tema irootake ishinetyeetakeneriri.’ ”

Te impiyathavaitanakya Pablo joñaakayeetakerira

19 “Pinkatharí Agripa, tera nopiyathanakya joñaakayeetakenarora inkiteki,

20 aña netanakaro nokinkithatakanakeri Damasco-satzi, Jerusalén-satzi, ipoña maaroiteni nampiyetarori Judea-ki eejatzi ikaratzi kaari

asheninkata, nokantayetziri: ‘Pimpiyashiyetairi Pava, pantayetairo oñaakanterone povashaantairo piyaariperonka.’

²¹ Irootakera kantakaantzirori, joirikakaan-tavetakanari nosheninkapayeeni tasorentsi-pankoki, ikovavetaiyakani irovena.

²² Iro kantacha jineshinonkatakana Pava eekero niyaatakaatziiro noñaaventziri iroñaaka. Noñaaventaineri maaroiteni, iriiperorite ipoña kaari iriiperoyetatsine. Okaratzira nokinkithatapiintake, tera notekapaintero okaratziri josankinayetakeri Moisés-ni, ipoña Kamantaneriite. Tema josankinatakoyetakero onkarate avisayetatsineri, ikantayetakeranki:

²³ Ontzimatyé inkame Cristo, iro kantacha aririka inkamavetakya iri etakaantyaarone irañagai eejatzi. Ari onkantya iriñaaventantayeetyaaniriri avisakotaantsi asheninkapayeeni, ipoña iriñaaventayeetaineri eejatzi kaari asheninkata.”

Ikovi Pablo inkempisantakairi Agripa

²⁴ Ikantayetakerora Pablo iroka, ikaimanake Festo: “¡Pablo, pishinkiventatya! Okantakaami paakoventakaro piñaanavaitzi.”

²⁵ Ari jakanakeri Pablo: “Pinkatharí Festo. Te noshinkiventya, okaratziri nokantayetakeri omaperotatya.

²⁶ Jiyotakoperotzirori pinkathari Agripa iroka, irootake nokantantayetakarori irokapayeeni. Niyotzi naaka jiyotakotziro maaroni, tera omanakoyetya iroka.

27 Pinkatharí Agripa, ¿tema pinkempisantero okaratzi josankinayetzitakari Kamantaneriite? Niyotzi naaka pikempisantziro.”

28 Ari jakanakeri Agripa: “¿Piñaamatsitakema pikantakena kapicheeni ari pinkempisantakaakena, nokempitantaiyaariri ‘Cristo-veriite?’ ”

29 Ikantzi Pablo: “Okantavetaka kapicheeni nokantakemiri, terika, oshekirika nokantakemiri, onkamintha iri Pava kantakaiyaarone, tera intaani eeroka pinkatharí, aña eejatzi maaroiteni pikaratzi pikemaiyakenani iroñaaka, pinkempitakotaiyaanaro nokantakara naaka, onkantavetya eero joosoyeetantamiro ashirothaka.”

30 Ipoña ikatziyanaka pinkathari Agripa itsipatakaro Berenice, eejatzi ikempitanakari pashine pinkathari Festo, ipoñaanaka maaroiteni ikaratzi thointainchari,

31 jataiyanakeni jantyaatziini ikinkithavaitakotziro iroka. Ikantantavakaiyani: “Eeromi jashitakovaitaajatzirimi irika shirampari, tekatsi inkenakaashitya onkantya irovamaayeetantyaariri.”

32 Ipoña Agripa ikantanakeri Festo: “Aritakemi apakagairimi irika shirampari, eeromi ikovajaanakemi irirori iramenakoteri César avinkatharijanorite Roma-ki.”

27

Jotyaantaitakeri Pablo Roma-ki

1 Ikanta ikovaiyakeni irotyaanteri Pablo janta Italia-ki, intsipataitakeri pashinepayeeni ashitakotaari, arira niyaatzitanakyaari eejatzi

naaka. Jovayeetakeri paitachari Julio jevatziriri irovayiriite pinkatharijanori Augusto, iriitakera aanakerine.

² Arira notetakotanakari Adramitio-satzi niyaatero Asia-ki. Nokaratanakeri Aristarco Tesalónica-satzi saikatsiri Macedonia-ki.

³ Okanta okitaitamanake areetakana Sidón-ki, ari jariperotapaakari Julio irika Pablo, ishinetak-eri irareetapaintyaari irapatziyanepayeeni impantavakyaariri kovityiimotariri.

⁴ Ipoña navisanakera Sidón-ki, ari omonthaakotakanari tampyaa, te onkante namaatakote, iro nokenakotantanakari othampishiki Chipre.

⁵ Naathakiryaaanakero inkaare irojatzji janta Cilicia-ki ipoña Panfilia-ki. Ari nareetakari Miraki, nampitsi saikatsiri janta Licia-ki.

⁶ Ari jiñeetapaake pashine notetantanaiyaari poñaachari Alejandría-ki iyaatero Italia-ki, ari jote-taiyakenari jevari.

⁷ Osheki kitaite namatsinkakota namaatakotzi. Osheki nopomerentsivaitaka nareetantakariki Gnido-ki. Eenirora omonthaakotatyaana tampyaa, nomontyaakotanaka Salmón-ki, noshinampitanakero othampishi Creta.

⁸ Osheki opomerentsitaka namaatakotzi, irojatzji nareetantakariki nampitsi ikantaitziro “Avochaaki” okarikitapai nampitsi Lasea.

⁹ Avisake osheki kitaite namaatakotake, ari-take kyaarontsitzimatapai, koveenkatanake namaatakote. Irootake ikantantanakari Pablo:*

* **27:9** Kantakotachari jaka “kyaarontsitzimatapai,” irojatzjira ikantakoyeetziri “ikaratapiintakero itzivaitaiyani.”

10 “Pinkempisantaiyavakena, kempitaka akoveenkatakotatzi amaatakote, aritake ampeyakero amaatakomentotsi, eejatzira po-vaakaropayeeni, aritake ankamakaarantayetake eejatzi.”

11 Iro kantacha ijevare ovayiriite te inkempisan-teri Pablo, iri ikempisantake ashitarori amaatakomentotsi ipoña antakotzirori.

12 Tera onkameethatatyeye irovavisairo kyaaronsi tsika jaatakovetaka, ikovaiyakeni iriyaaneentaiyeni Fenice-ki saikitachari janta Creta-ki, ari onkantya eero oñaashirenkantari tampyaa kenayetatsiri kirinka eejatzi katonko. Arira ikovaiyakeni irovavisairo kyaaronsi.

Itampyaatakotzi inkaareki

13 Ikinkishiretaiyani ari onkantake iramaatakote tema ovakera etapaakaro otampyaatzi kapicheeni. Ari namaatakotaiyanakeni othapyaaki Creta.

14 Iro osamanitake kapicheeni antarotapaake tampyaa, ipaitapiintaiyirini iriroriite “Euroclidón,” ookantapaakaro amaatakomentotsi,

15 onoshikakotanakena. Te iriñe tsika inkantanairo iramaatakomento, ishinetakero onoshikakotena tampyaa.

16 Osheki nopomerentsitakaro pitotsi thatainchari amaatakomentotsiki. Nokenakotanakera othampishi paitachari Clauda te ontampyaaperote janta.

17 Ari noteyetakerori pitotsika janta amaatakomentotsiki. Tema itharovakaatyaa notzitakotya impanemashiki eentatzira inkaare ipaiyeetziro “Sirte,” joosoyetakero

onampinaki amaatakomentotsi eero okotaanta. Ishinetanakero onoshikakovaitena tampyaa.

¹⁸ Ikanta okitaitamanake, eekero oshintsitatzi otampyaatzi, ari jetanakaro joviinkakaantanake irovaakaro.

¹⁹ Okanta pashine kitaite, joviinkayetanakero eejatzi okaratzi ashitajaantari amaatakomentotsi.

²⁰ Osheki kitaite avisaintsiri te noñaayetairi ooryaa eejatzi impokiro. Iniroitera notampyaatakote te niyotaiyeni aririka navisakoyetai.

²¹ Tema avisakera osheki kitaite te novaiyaani, ikantanake Pablo: “Pinkempisantavakena, okameethaveta arimi pinkempisantenami irojatzi asaikakemi Creta-ki. Eeromi añaayetziro okaratzi ovaariperoyetakairi.

²² Iro kantamaitacha iroñaaka, eero okantzi-moneentami, tema eero pikamakaantavaitzi aparoni, onkantavetakya ompeya iroka amaatakomentotsi.

²³ Inkaaranki tsireni, noñaake maninkari, irotyaantane Pava Ashitanari, nantavaitziniri,

²⁴ ikantakena: ‘Pablo, eero pitharovi, tema ontzimatye pareetya iriñeemi César pinkatharijanori Roma-ki. Irineshinonkatemi Pava eeroka pavisakotakaantayetaiyaariri pikaratakerira jaka amaatakomentotsiki.’

²⁵ Ari ikantakenari. Irootakera pintharomentashiretantayetyaari, tema naventaashiretakari naaka Pava, niyotake aritake omatataikya okaratzi ikamantakenari maninkari.

²⁶ Iro kantacha ontzimatye omposakotya apa-

roniki othampishi.”

²⁷ Okanta aparoni tsireni, aritake avisanake 14 kitaite, areetakana inkaareki Adriático onoshikakovaitakena tampyaa. Niyankiityaake tsireni, ari ikaimaiyanakeni antakotzirori aamatakomentotsi ikinkishiretaiyani iro nareetaiya kipatsiki.

²⁸ Ari jimonkarataiyakero tsika overaa osaankanaatzi, iñaatziiro te osaankanaaperote, ipoña japiitakero eejatzi, iñaatzi kapicheeni osaankanaatapai.†

²⁹ Itharovaiyini nomposakotya, joviinkake 4 ayeenterone amaatakomentotsi opoopaki, ari iñaañaataiyanakeni onkitaitetantyaari thaankiperoini.

³⁰ Iro kantacha ikaratzi antakotzirori ikinkishiretaiyakani irishiye, irotetantanakyaaromi pitotsi thatayetainchari, jamamenatanakaro iroviinkaiyeroni ayeenterone othovaki amaatakomentotsi.

³¹ Iro kantacha Pablo ikamantakeri jevari, ipoña irovayirite, ikantakeri: “Aririka irishiyayetake irikaite, eerora pavisakoyetai eerokaite.”

³² Ari itotakotanakerori ovayiriite pitotsi, jova-maatakero.

³³ Irootaintsi onkitaitzimate, ikantantake Pablo: “Aritake avisake 14 kitaite oyaaventa ompaitya avisatsine, te povayetaiya eerokaite.

† **27:28** Kantakotachari jaka “te osaankanaaperote,” irojatzira ikantayeetziri pairani 20 ashempavako, ikantaitziro iroñaaka 36 metro. Kantakotachari eejatzi “kapicheeni osaankanaatapai,” irojatzira ikantayeetziri pairani 15 ashempavako, ikantaitziro iroñaaka 27 metro.

34 Okovaperotatya iroñaaka poya onkantya pañaantayetyaari, tema tekatsi kamakaantatsine aparoni.”‡

35 Ikantakera Pablo, jayimotakeri tanta, ipaasonketakeri Pava. Ipetoryaakero, ovanaka.

36 Ipoña jiminthataiyanakani maaroni, ovaiyanakani eejatzi.

37 Jiroka nokarataiyini notetaiyani 276 atziri.

38 Aritakera ithonkakero jovaiyakani, joviinkakoyetanake ovaritentsi onthomakaneentantyaari tenari.

Otsitsiyake

39 Okanta okitaitamanake, irikaite antakotzirori, okompitzimotapaakari kipatsika, iñaapaake eejatzi oparaite. Ari ikovaiyanakeni iraatkotaiyeni janta.

40 Itotakoyetanakero oosotantari aay-eentzirori amaatakomentotsi, jookanakero, itzinaakoyetanairo iniroite manthakintsi, jovetsikaiyanairo iyomaro impoopatantyaari inkene iraatkote oparaiteki. §

41 Iro kantacha ayeentakotaiyapaakani othovaki eentaatzi inkaare, te onkantanaï noshevatakotanai. Tankatainake o poopaki ookantaperotapaakarora otamakaane inkaare.

42 Ari ikovaiyanakeni ovayiriite irovanakerimi ashitakotaariite, eero jamaayetanta irishiyayete.

‡ 27:34 Kantakotachari jaka “tekatsi kamakaantatsine aparoni,” iroora oshiyarori ikantaitzi eejatzi “eero opeyakaantavaita aparoni kishitsi.” § 27:40 Kantakotachari jaka “itzinaakoyetanairo iniroite manthakintsi,” irootakera ookantari tampyaa inkene irishiyakoyete otetantayetarori amaatakomentotsi.

⁴³ Iro kantacha ijevare ovayiriite, ikovatziiira irovavisaakoteri Pablo, te irishineteri irovamaay-eeteri, intaani ikantayetanakeri: “Ikaratzi iyotziro jamaatzi, iramaateeta kipatsiki.”

⁴⁴ “Iriima pashinepayeeni irontarekayetya in-chakotaki inkene iramaayete.” Arira okantari navisakotantaari maaroite.

28

Isaikake Pablo othapishiki paitachari Malta

¹ Ikanta navisakoyetaira maaroiteni, ari niyotaiyake iroka othampishi opaita Malta.

² Ari jaakameethaiyavakena maaroiteni nampiyetarori janta. Tema oparyaatzi inkane, katsinkaite okantaka, jovaampatake paampari, ari ikaimaiyakena.

³ Ari jiyaatanake eejatzi Pablo iraye irirori tsitsi, iro ipiyavetapaaka irovapairo itsima, shito-vanake maranke, jatsikakeri irakoki.

⁴ Ikanta iñaayetakeri nampitarori janta jovikantapaakari, ikantavakaiyanakani: “Irika shirampari ovantzinkari jinatzi, okantavetaka javisakovetaka impiinkemi, temaita ishinetaiteri irañee.”*

⁵ Iro kantacha Pablo jotekanakeri maranke paampariki. Tekatsi avishimoterine.

⁶ Joyaaventaiyani ireeniyakairi irojatzi inkamantanakyaari. Ikanta osamanitakera iñaayetakeri tekatsi avishimoterine, ikantayetanai: “Pava jinatziira irika shirampari.”

* **28:4** Irootake ikantakeri, tema iñaajaantzi atziriite iri Pava otyaantakeneriri maranke, irovasankitairi.

7 Tzimatsiya janta jevari nampitarori othampishiki paitachari Publio. Oztimimotziri okarikiini irovane. Jaakameethayetakena maaroiteni jaanakena janta. Mavara kitaite nosaikimovaitakeri.

8 Ariya nokemakotakeri iriri Publio ikat-sirinkavaitatzi, ishaavaitatya. Ikyaaashitanakeri Pablo. Ikanta iñaañaatakoventakeri, jantantakariki kapicheeni irako, apathakero ikantanaka, shintsitanai.

9 Jantakerora iroka, pokayetanake maaroni mantsiyariite ikaratzi nampitarori janta othampishiki, jovashinchaayetakeri.

10 Ari ipashiyetanakairi osheki tsikarika opaiyetarika. Ikanta notetanaara niyaatan-taiyaari, ipayetavaana naayetanairi.

Areetaka Pablo Roma-ki

11 Ikanta nosaikakera mava kashiri janta othampishiki, ari notetanaari pashineki amaatakomentotsiki, otzimi ovavisaakerori eejatzi janta kyaarontsi. Opoñaaro eejatzi iroka amaatakomentotsi janta Alejandría-ki. Jovetsikayeetakero othovaki iroshiyakaantaro “Tsipantsi” ivavanetashivaitaitari.†

12 Ari nareetaiyakani janta Siracusa-ki, mava kitaite nosaikanake janta.

13 Ipoña navisanake janta irojatzi nareetantakariki Regio-ki. Ikanta okitaitamanake, okamintha otasonkakotakena tampyaa kenatsiri katonko, irojatzi nareetantakariki Puteoli-ki pashine kitaite.

† 28:11 Ipaitaitziri jaka “Tsipantsi,” iriyetakera apite itomipayeeni ivavanetashivaitaitari paitachari “Júpiter,” Cástor ipoña Pólux.

¹⁴ Ari noñaapaake tsikarika ikaratzi iyekiite, ikantavakena nosaikavaitanake. Iroora nosaikimovaitantanakariri onkarate 7 kitaite. Arira nopoñaanaari irojatzi nareetantyaari Roma-ki.

¹⁵ Ikanta ikemakotaiyakena iyekiite nampitarori Roma-ki, jomonthaavakana avotsiki ipaiyeetziro “Apio” tsika jiyomparivaitaitapiinta. Okanta janta ipaiyeetziro “Mavapankori,” ari joyaaventakanari pashine. Ikanta Pablo iñaayetapaakerira iyekiite, ipaasoonketanakeri Pava, tharomentashire ikantanaka.

¹⁶ Arira nareetapaaka Roma-ki. Ikanta ijevare ovayiriite jovvisaapaakeneri ashitakotaariite pashine jevari. Iriima Pablo ishinetakeri isaikavaitapaake tsikarika ikoviro, aparoni ovayiri aamaventakotariri.

Ikinkithatakaantzi Pablo janta Roma-ki

¹⁷ Ikanta avisanakera mava kitaite nareetapaakara, japatotapaakeri Pablo iriiperoriite judío-payeeni nampitarori Roma-ki. Ikantakeri: “Iyekiite, pairanitake jaakaantavaitakena asheninkapayeeni janta Jerusalén-ki, ipoña jovvisaakaantakena ijevareki Roma-satziite. Irootake jantayetakeri, okantavetaka tekatsi nantzimoyevetyaariri, te nomaimanevetyaaro okaratzi jameyetari pairani avaisatziite.

¹⁸ Josampisampivetakari ijevareki Roma-satzi janta, tera iriñaashitya nonkenakaashityaari onkantya irovamaantantyaanari, ikovavetaka irapakaakaantainami.

¹⁹ Iro kantacha asheninkapayeeni judío te inkovaiyeni, ontzimatyete nonkovakoteri iriitajaantake amenakotenaneri César,

okantavetaka tekatsi niyakoventayete naaka asheninkapayeeni.

²⁰ Irootakera napatotantamiri iroñaaka eerokaite nonkamantayetemi. Noñaaventakotapiintairira itzimi oyaakoneentayetari maaroiteni Israel-mirinkaite, irootakera piñaantakanari jaka joosoyetantanaro ashirotha.”

²¹ Ari ikantaiyanakeni iriroriite: “Tera noñe naakaite irosankinatakotaitemi poñaachaneri Judea-ki. Tekatsi nonkemakotemiri eejatzi jareeyetara asheninkapayeeni jaka.

²² Intaani nokemakoventakeri iñaaventakoyeetakeri kempisantashivaitaachari. Nokovaiyini nonkememi tsika pikantzi eeroka.”

²³ Ikinkishiretaiyakani irapatotya pashine kitaite. Arira japatoventaiyakarini osheki atziri jimaapiintzira Pablo. Iñaaventakeneri tsika ikanta Pava ipinkathariventantai, joñaakayetakeri tsika josankinatakoyeetzitakari Jesús, jetanakaro irosankinareki Moisés-ni irojatzzi irosankinayetaneke Kamantaneriite. Tema jetanakarora okitaityaamanake irojatzzira sheeteeni.

²⁴ Tzimatsira tsika ikaratzi kempisantavakeriri, iriima pashinepayeeni temacheeni.

²⁵ Tera irapatziyavakaatyeeyaani, aparopayeeni jiyaatayetanai. Joveraantavaari Pablo ikantavairi: “Jirokara ikantzitaitakariri pairani pivaisatziite, iñaavaitakaakeri Tasorentsinkantsi Kamantaneri Isaías-ni, ikantakeri:

²⁶ Piyaate, pinkanteri irika atziriite:

Pinkemaiyavetakya, eeromaita pikemathataiyavakero.

Pamenaiyavetya, eeromaita piñagaiyironi.

²⁷ Tema kisoshire ikantaiyakani irikaite.

Matayempi jinaiyake.

Mavityaaki jinaiyake eejatzi.

Irootake kaari iñaantaiyaroni.

Kaari ikemantaiyani,

Kaari ipampithashiretantaiyani,

Tera inkempisantaiyeni, eero novavisaakotairi.

²⁸ Piyotaiyeroni eerokaite iroka, aritakera irovav-
isaakoyetairi Pava kaari asheninkata. Aritake
inkempisantayetai iriroriite.”

²⁹ Ikantakerora Pablo iroka ñaantsi, jataiyanakeni
judío-payeeni, osheki iñaanaminthatavakaanaka.

³⁰ Arira isaikapairi Pablo okaratzi apite osar-
entsi. Ari jaakameethayetapiintakeriri ikaratzi
areetayetariri.

³¹ Ari iñaaventapiintakerori ipinkathariven-
tantai Pava, jiyotaantapiintakotairi eejatzi
Avinkatharite Jesucristo. Tekatsira
oñaashirenkavaiterine.

**KAMEETHARI ÑAANTSI: Ñaaventaitzirira
Avinkatharite Jesucristo
The New Testament in the Pichis Ashéninka language of
Peru
El Nuevo Testamento in la Pichis Ashéninka lingua de
Peru**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ashéninka, Pichis

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-12-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023

b72f15e8-2b09-5a3e-bcda-702eafc504d4